

Ember és gondolat

Gonda János

Tarján Tamás

Csak semmi
sietség!

Kertész Ákos

A magány
jajkiáltásai

Sári László

Az ifjú Lin-csi
vándorévei 27.

Nyerges András

A sablon
mechanikus
megfordítása

Interjú

Vathy Zsuzsával
Deák Lászlóval
Schein Gáborral
Bruno Monsaingeonnal

Írófaggató

Lukácsy András

Nem kaphatsz meg mindent
Beszélgetés **Vámos Miklóssal**

Fotó: Papp Krisztián

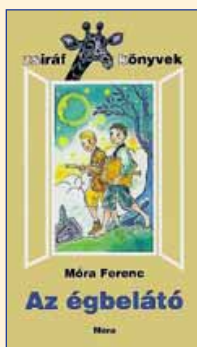
A család könyvespolcára A **Móra Kiadó** ajánlja

Móra Ferenc Az égbelátó (Zsiráf könyvek)

60 p., ill. Békés Rozi

„Barinkai tanár úr egyszer az esztendő vége felé azzal lépett be az iskolába: – Aki az idén a legderekkabb legény lesz köztetek, az kap tőlem egy égbelátót.” Vajon mi lehet az az égbelátó, és ki lesz az a derék, aki megnyeri?

980 Ft

Fekete István

A koppányi aga testamentuma

Fekete István A koppányi aga testamentuma

(Fekete István művei)

176 p., ill. Györfi András

Párviadallal kezdődik a romantikus elemekkel átszőtt történelmi regény, amely hitelesen mutatja be a dunántúli végvári harcok hétköznapjait.

A koppányi vár török urát, Oglut megöli az apja halálát megbosszuló Babocsai László. A halálra sebzett

török tiszt utolsó perceiben békejebbot nyújt ellenfelének, és arra kéri, hogy leányát, Zsuzsát, vegye gondozásba.

1390 Ft

Petőfi Sándor János vitéz

(Móra Aranykönyvek)

117 p., színes ill. Róna Emi

A magyar költészet egyik remekműve. Egyike az első hallott meséknek, az első olvasmányoknak, az első színházi élményeknek.

1590 Ft

Romhányi József Doktor Bubó

139 p., ill. Ternovszky Béla

Bubó kitűnő minősítésű orvosi diplomát nyert. Az általános orvosi tudományok gondos elsajátításán túl lélektani ismeretekben is rendkívüli előrehaladást mutatott, mint a történetekből látni fogjuk...

1590 Ft

Janikovszky Éva Velem mindig történik valami

40 p., színes ill. Réber László

„Amikor apukám azt mondja, hogy gyere csak ide, kisfiam, beszélni akarok veled, akkor már biztos, hogy baj van. Mert ha nincs baj, akkor nem mondja, hogy beszélni akar velem, hanem mindig beszél.”

1590 Ft

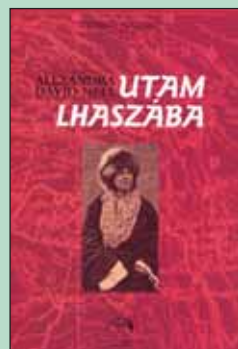
A Könyvfakasztó Kiadó ajánlja

Alexandra David-Neel könyveit:

Utam Lhaszába

1990 Ft

A neves francia orientalista regényes **útleírása** arról, hogyan jutott el Tibet külföldiek elől elzárt fővárosába.

Fekete mágia, szerelmi mágia

2580 Ft

Regény a mágikus és misztikus Tibetről, szerelemről és varázslatokról. Először magyarul!

KÖNYVFAKASZTÓ KIADÓ

Telefon: 06/20 315 9440, fax: 253-8391

1660 Budapest, Pf. 446.

e-mail: konyvfakaszto@axelero.hu

honlap: www.konyvfakaszto.rt.hu

AQUINCUM KIADÓ

Tel.: 352-9961, fax: 352-9963

e-mail: aquincum@tmart.hu

1036 Budapest

Pacsirtamező út 41.

KARÁCSONY BENŐ Napos oldal

A/5, 368 oldal, keménytető

Ára: 2700 Ft

Az egyéni hangú, méltatlanul elfeledett erdélyi prózaíró életműsorozatának első köteteként jelenik meg a regény. Egyszerre jellemzi mély humanizmus, sziporkázó humor, frappáns emberábrázolás, kivételes megfigyelőkészség és nosztalgikus sóvárgás egy emberibb világért.

Felméri Kázmárnak, a szellemes, okos és minden körülmények között emberséges főhős személyének megteremtésével Karácsony Benő örökre beírta nevét az erdélyi és egyetemes magyar irodalomba. Az ízes stílusban megírt regényt az eredeti erdélyi helyesírással, betűhíven adjuk most körtre, pótolva az elmúlt fél évszázad alatt cenzúrázott részeket is.

„...nincs messze az idő, midőn nem lesz bűn az érhető szöveg és az élet szeretete.”

(Karácsony Benő)

Hegedülő hangya

■ Megyünk bele a nyárba. Mire e sorok megjelennek, túl leszünk kéthetes nyári szünetünkön (előző számunk július 10-én jelent meg), és mondhatnánk akár (majd akkor, augusztus 7-én), hogy bizony már kifelé megyünk a nyárból, bár még esélyesek vagyunk némi kánikulai időszakokra, meg a pesti plázusra, ha megvalósul a nagyszabású, párizsi mintára kialakított, tengerparti hangulatot idéző rendezvény az Újpesti rakparton.

A nyár a pihenés, a vakáció évszaka, alig-hogy túl vagyunk rajta, már a következőre várunk. Most ugyan még itt a nyár, de a következő nyár előtt még jön az ősz, az új kulturális évad eseményeivel, újdonságaival... a munkával.

Ilyen kellemes meleg nyári napon ösztönös késztetést érzünk arra, hogy elhesse-gessük magunktól az ilyen komoly gondolatokat, és inkább a nyár örömeinek adjuk át magunkat. Azt hiszem, az ismert mese minden erkölcsi tanulságának ismeretében és azzal egyet is értve, ilyenkor mégis a tücsök áll közelebb szívünkhöz, semmint a szorgos hangya, hogy La Fontaine klasszikus fabuláját idézzem.

Pedig, tetszik, nem tetszik, megint egy évig a „szorgos hangyaság” sorsa vár miránk, mielőtt újra „tücsök” lehetünk egy héttig.

Gondolkodjunk hát mégis komolyan. Mit ígér – így előre – „hangyaságunk” a nyár után, az új szezonra. Ha alaposan el-töprengünk rajta, látnunk kell: sok jót nem, az biztos.

Lesz mivel megbirkóznunk ősztől, ennek előjelei már most láthatók, még címszavakban sem kell felsorolnom, hogy mire gondolok, a tömegkommunikáció minden eszköze a problémákat tudatosítja bennünk, úgyhogy az az érzésem, egy átlagos tévénező, újságolvasó mintegy gombnyomásra, sorolni tudná maga is azokat az egész magyar társadalmat foglalkoztató gondokat, amelyeknek megoldása vár ránk a nagy nyári szünet után.

Szűkebb köreinkben, a könyvszakmában is jó néhány olyan kérdés gyűlt össze az idők során, melyeknek megválaszolása már nem halogatható túlságosan sokáig.

Ámde addig is, tegyük félre a gondokat, örüljünk a nyárnak...

Mi szorgos hangyák is, hadd hegedüljünk egy kicsit!

Kiss József

KÖNYVHÉT

A TARTALOMBÓL

Beszélgetés
Vámos Miklóssal
4. oldal

Vathy Zsuzsa
az Angyalhídről
7. oldal

Interjú
Deák Lászlóval
9. oldal

Írófaggató
Lukácsy András
faggatta Nádra Valéria
14. oldal

4 **Nem kaphatsz meg mindent**
Beszélgetés Vámos Miklóssal
(Karafiáth Orsolya)

6 **Az ifjú Lin-csi vándorévei 27. rész**
Közreadja: Sári László

7 **Az idő tanúja**
Beszélgetés Vathy Zsuzsával
(Szakonyi Dávid)

8 **Kívül a hagyományon**
Interjú Schein Gáborral
(Való Gábor)

9 **A folytatás: fojtatás**
Interjú Deák Lászlóval
(Csokonai Attila)

10 A zene Don Juanja – Bruno
Monsaingeon könyve Richterről
(Mátraházi Zsuzsa)

11 EMBER ÉS GONDOLAT
Gonda Jánossal
beszélget Nádor Tamás

12 Kertész Ákos
A magány jalkiáltásai

13 OLVASÓSZEMÜVEG
Nyerges András
A sablon mechanikus megfordítása

14 ÍRÓFAGGATÓ
Lukácsy András
kérdte Nádra Valéria

15 SZEMMAGASSÁGBAN
Tarján Tamás
Csak semmi sietség!

17 SIKERLISTA

18 KÖNYVKILÁTÓ

23 MEGJELENT KÖNYVEK
2003. JÚNIUS 27. – JÚLIUS 10.

Megjelenik kéthetente • Ára: 144 Ft • Előfizetőknek: 120 Ft • Előfizetési díj: 2880 Ft egy évre • Kiadja: Kiss József Könyvkiadó, Kereskedelmi és Reklám Kft. Az 1795-ben alapított Magyar Könyvkiadók és Könyvterjesztők Egyesülésének a tagja • Szerkesztőség, hirdetésfelvétel, előfizetés: 1114 Budapest, Hamzsabégi út 31. • Telefon/fax: 466-0703, telefon: 209-1875, 209-9140, 209-9141 • E-mail: konyvhet@axelero.hu • Főszerkesztő, felelős kiadó: **Kiss József** • Főszerkesztő-helyettes: **Csokonai Attila** • Lapmenedzser: **Könnnyű Judit** • Művészeti vezető: **Szabó J. Judit** • Szerkesztő, tördelés: **Blasits Ildikó** • Nyomás: Grafika Press Nyomdaipari Rt. • Felelős vezető: **Farkas Tamás** vezérigazgató • ISSN 1418-4915 • **A hirdetésekben közölteért a kiadó és a szerkesztőség nem vállal felelősséget** • Terjeszti árusításban: a Magyar Lapker Rt., a Magyar Könyvklub Rt., a Libri Kft., a Lira és Lant Rt. Külföldön előfizethető a Hungaropress Sajtóterjesztő címén: 1117 Budapest, Budafoki út 70., Hungarica E. C., 2013 Pomáz, Pf: 146. Lapunk megjelenését támogatja a Nemzeti Kulturális Örökség Minisztériuma Nemzeti Kulturális Alapprogram.

Nem kaphatsz meg mindent

Beszélgetés

Vámos Miklóssal

A Könyvhétre jelent meg Vámos Miklós új regénye, a Sánta kutya. Egy könyv a nőkről és a hazugságról. Mint már több korábbi munkájában, Vámos itt is egy nő hangján szólal meg. A főhősnő életét végigkísérhetjük az egész huszadik századon. A hazugságok századán.

■ – Korán, 19 évesen kezdett publikálni. Nagyon sűrű, telt levegő vette körül...

– Személyesen nagyon sok nagy író is ismerhettem, mert az Új Írásban jelentem meg először, és oda tartozónak éreztem magam. Létezett az Új Írásnak baráti köre is, ahol havonta lehetett találkozni ezekkel az emberekkel. Rám legnagyobb hatással Gál István, a mára már elfeledett, de akkor elismert író volt, rengeteget tanultam tőle. Ő volt a prózarovat vezetője is, és mellesleg a szomszédomban lakott. Sokat sétáltunk és beszélgettünk együtt, minden írást megmutattam neki. Nagyon jóban voltam Mátyás Ivánnal is. Neki írást nem mutattam, de rengeteget beszélgettünk irodalomról, könyvekről. Ugyanezt mondhatom Örkénnyel kapcsolatban is. Mikor – politikai okokból – nem vettek fel a bölcsészkarra, elmentem egy évre nyomdászipari tanulónak. Nos, abban a nyomdában nyomták a legelső egyperceseket. Még ólomban elolvastam őket. Nem volt könnyű, abban a fázisban még fordítva vannak a betűk, és iszonyú nehéz a lapokat tartani. Főképp egy teherliftben... Amikor '69-ben publikálni kezdtem, nagy divatja volt az amerikai prózáíróknak, az „Elveszett nemzedéknek”. Rám is hatott mind Hemingway, mind Faulkner, valamint Sherwood Anderson és Gertrude Stein is. Aztán lassan áttevődött az érdeklődésem az orosz klasszikusokra, Csehovra, Dosztojevszkijre, Tolsztoj-

ra. Ez a lista máig tartja magát, kiegészülve a latin-amerikaiakkal, Marquezzel, Llosával és a többiekkel. A közelmúltban el is kezdtem spanyolul tanulni a kedvükért, de ez elakadt bizonytalan időre.

– Mi működött akkor másképp?

– Akkoriban az irodalmi élet még létezett. Ez azt jelentette, hogy minden fiatal író választott magának egy mestert. A mester nem azt jelentette, hogy talál egy olyan alkotót, akit utánoznia kell, hanem hogy megtalálja azt az író, akinek megmutathatja az írásait, és akivel meg is vitathatják azokat. Éjszakákat átvitkozunk irodalmi kérdésekről, például arról, hogy hány szavas egy ideális cím. Egyre s másra persze egyedül is rájön az ember, csak magától nem gondolkodik el ilyesmiken. Ebben a körben engem Öcsi-nek hívtak, ami zavart, de toleráltam, hiszen nagyon sokat kaptam tőlük. Voltak természetesen ellenvetésem is, de nagyon hálás vagyok azért, hogy ezeken az „irodalomórákon” részt vehettem. Mindezen évek alatt filmdramaturg voltam az Objektív Stúdiónál, és ott legalább ennyit tanultam. Ott ugyan filmekről volt szó, de az a filmes nemzedék nagyon olvasott volt, elég csak a következő rendezőkre utalnunk: Szabó István, Kósa Ferenc, Sára Sándor, Gazdag Gyula, Rózsa János. Velük heti rendszerességgel beszélünk arról, mi a jó szerkezet. Ott hallottam Makk Károlytól a következőt: Egy jó történet kapcsán leg-

alább hétszer fel lehet tenni azt a kérdést: és akkor mi történt azután. És erre a kérdésre a történetnek kell tudni válaszolnia. Makk szerint egy jó műbe kell hét fordulat. Én ezt elfogadtam, és minden regényemnél meg is tartom. Szóval rengeteg mindennel gazdagsodtam ezekben a társaságokban. Aztán hosszabb ideig Amerikában éltem, és mire hazajöttem, megszűnt ez a fajta társasági modell. Azóta nagyon magányos vagyok a szépirodalomban.

– Vámos Miklóst az úgynevezett magasirodalom valahogy nem fogadja be. Többször nyilatkozta már, hogy tisztán érzi ezt. Vajon mi lehet ennek a fajta távolságtartásnak az oka?

– Sok oka van, sok hibát követtem el pályám során. Elsőként is nem tudtam, hogy mikor 19 évesen az Új Írás teljes mellszélességgel bevállalt, ezen idősebb alkotók halálosan megsértődtek. Én pedig nem tettem semmit a kialakult helyzet ellen. Ráadásul ugyanekkor sok jel mutatott arra, hogy én egy kis pártkader vagyok. Lengyel József befolyásos párttag írt egy hozsannázó nyílt levelet első novelláim megjelenése után, melyek főként az életrajzban azt írták: Új szerzőnk nyomdászipari tanuló. Azt elfelejtették hozzátenni, hogy azért, mert nem vették fel a bölcsészkarra, mert deklasszált elem. A második csomag az lehetett, hogy a hetvenes évek második felében erőteljesen elkezdtem foglalkozni a zsidósággal. Ez valahogy nem volt téma akkoriban. Jött is a reakció: hát igen, a zsidó. Ez nem feltétlenül számított antiszemita bélyegnek, de mégiscsak bélyeg volt. Aztán jött a Gerilla együttes – ahol Vámos Tibor néven szerepeltem –, ami rengeteg félreértésre adott okot, sokan balos dolognak tartották. Mire ezeket ledolgoztam, jött a Filmgyár. E munkahelyen tisztesen meg lehetett élni akkoriban, míg a többiek nyomorogtak. Írtam egy filmet, a Csók anyut, ami bejárta a világot, tehát ezzel nekem konvertibilis valutám lett. Nem a honoráriumra gondolok persze, mert azt nem adták oda. Ha megvették

egy filmet, akkor adtak egy papírt, hogy most kapnál kétszáz ezer nyugatnémet márkát. De mivel szocializmus volt, nem kaptál, hanem ennek az összegnek tíz vagy húsz százalékát az OTP-nél megvehetted. Mi ezt mindig meg is vettük, mert útlevelet jelentett, kijárást Bécsbe, könyveket stb. Mire ezt is ledolgoztam, jött Amerika, ahol újságíróként, egyetemi tanárként és íróként éltem. Valahogy nem tört össze a rendszerváltás. Mikor hazatértem, két kiadó, a Szépirodalmi és Magvető összeomlott, az egyik az én egyik kéziratomra, így hát alapítottam magam egyet, létrejött az Ab Ovo. Az írók azt mondták, hogy az ő vérükön élek, miközben akkoriban nem képződött nyeresége a kiadóknak. Én, mint tulajdonos, egyetlen forintot nem kerestem rajta. Szerzőként és vezetőként igen, volt egy fix fizetésem. De a pénzeket mindig visszafordítottuk a kiadóba. Nos, ezek után jött a televíziózás, amivel be is vágtam a kaput magam mögött. Tudomásul veszem, hogy az irodalom hangadói nem fogadnak el, és várom azt az időt, amikor már csak a munkák számítanak. Én ezeket a munkákat megírtam és nagyon bízom benne, hogy lesz, amikor értékelni fogják. Az írás oldalán én jól körülbástyáztam magam. Nem mondom, hogy ez a fajta kivulmaradás nem fáj, de kellő humorérzéssel és középkorúként jól eltanulható derűvel kezelem az érzést. Azt idézgetem magamban, amit egy amerikai író barátom mon-

dott nekem, akivel a helyzetünk éppen fordított. Ő egy neves szerző, de egyáltalán nem veszik a könyveit. Nos, az ő mondata így hangzik: „Nem kaphatsz meg mindent”. És igaza van.

– A novellairástól végképp búcsút vett?

– Szívesen írnék újra novellákat. Mikor regényírói időszakomban élek, nem születnek meg bennem a novellatémák. Aztán jön hirtelen egy vagy kettő, és mint egy raj, egyik hozza a másikát. Két nagyobb novellakorszakom volt, egyik a pályakezdésem idejére esik, négy-hat évig tartott. A következő a Bár című kötetem ideje, ami egybeesik a Lehetetlenel. Akkortájt az volt az indokom, hogy kevés időm van, mégse teljen el nap ecsetvonás nélkül. Mikor összeállt a könyv, az elkészült negyven szövegből 29 került bele, majd a lendületem elakadt. Pedig novellát írni nagyon jó. A novella egy korty élet. Ennek analógiájára a regény a tenger, egy tengernyi élet. Éppen ezért nehéz jó novellát írni. Azt tartom jó novellának, amelyikben – legyen bármilyen rövid – egy emberi élet benne van. Olyannyira, hogy mindent tudunk a hősről, születésétől a haláláig, anélkül, hogy egy szó esne róla. Örkény István összes egypercese ilyen. Örkény a novella nagymestere, boldogan látom a reneszánszát. Ismertem más nagy írókat, például Déryt, akinek nincs ilyen másodvirágzása, pedig a novellái és egy-két nagyregénye alapján megérdemelné. Az irodalmi utókor mindig igazságtalan. Az viszont jó hír, hogy száz év után már nem, csak rövid távon.

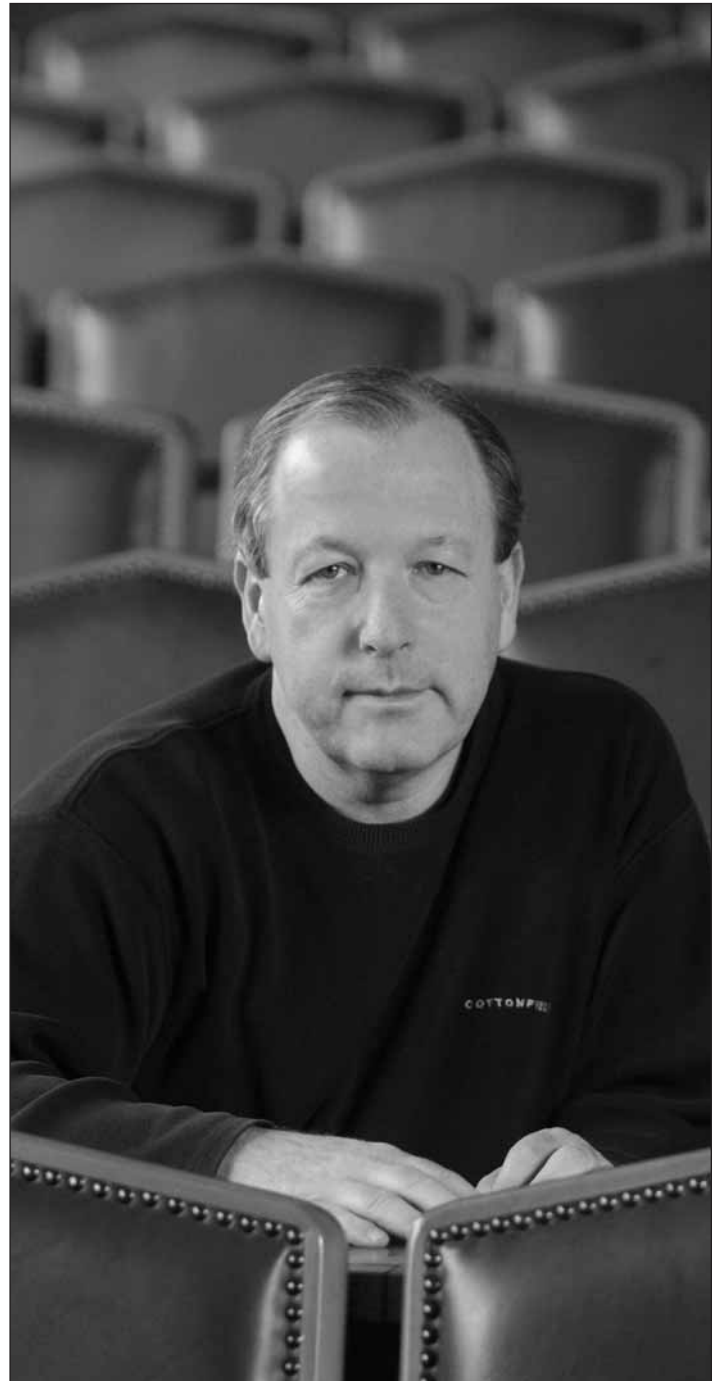
– A Sánta kutya egy nő életét írja le ötéves korától kilencvenéves koráig. Mi volt a regény alapötlete, amiből ez az egész huszadi századot átívelő történet megszületett?

– Régi vágású vagyok, mindig mondanivalót próbálok közvetíteni. Tudatában vagyok annak, hogy ez ma népszerűtlen álláspont. Nabokov azt mondta: a mondanivaló a szörnyűségek szörnyűsége. Nem értek egyet ezzel. Nagy felelősség bármelyik olvasó-

nak azt mondani, hogy ülj le és töltsél el öt-hat órát ezzel a könyvvel ebben az ingergazdag világban. Nyomós indok kell ahhoz, hogy igényt tarts mások óráira. Tehát csak akkor kezdek el írni, ha úgy érzem, olyat kell mondanom, ami, ha nem jut el másokhoz, akkor baj van. Először mindig a mondanivaló születik meg a fejemben.

– Ennek a konkrét műnek mi a körülhatárolható, megfogalmazható mondanivalója?

– Az, amit a fülszövegben leírtam. Számítok ugyanis arra, hogy bizonyos emberek nem tudják leszűrni a „tanulást”. Ennek a könyvnek az alapgondolata ebben a mondatban kristályosodik ki legtisztábban: „Egy nő élete göröngyös út az Én-től az Ő-ig.” Figyeljünk már erre fel. A nőknek fel kell adni az egyéniségüket, mert a társadalom efelé nyomja őket. A társadalom azt várja el, hogy egy nő napi nyolc órát tornázzon, nyolc órát fesse magát, nézzen úgy ki, mint a fiatal Madonna. Legyen virtuóz az ágyban és mellesleg szülje meg a gyerekeket, nevelje, tanítsa őket, vezesse a háztartást, de mindközben nehogy elhízzon a szülésnél... És a nők alkalmazkodnak. Az a nő, aki nem elég sovány, súlyos lelkifurdalással él, és eszébe sem jut fellázadni ez ellen. És mindez a férfiakra nem vonatkozik. Ismerjük a mondást: egy férfi, ha csak egy fokkal is szebb az ördögnél, már rendben van. Csak zárójelben jegyzem meg, lehet, hogy az ördög nagyon szép... E könyvnek persze sok „almondanivalója” is van. Minden egyes könyv az újra épül. Úgy érzem, hogy ezeket a gondolatokat senki más nem tudná megírni, nekem kell, és ez annyira felizzít, hogy minden könyvem úgy írom meg, mintha az első lenne. Éppen ezért nagyon különböznek egymástól. Kétféle író van. Az egyik típus olyan, mint az az orosz zenész, aki egyetlen egyháros hangszert penget egész életén át. Ilyen író például Mándy. Ez egy nagyon meghatározott, de elég szűk világot jelent. A másik típus viszont, amit egyszer fel-

talált, többé nem használja. Így vagyok ezzel én is.

– Mint több korábbi regényének, e műnek is különös nyelvezte van. A kislány eleinte sváb és magyar keverék-nyelven beszél, később, a fővárosban ez letisztul, majd öregkorára ismét visszakúsznak beszédébe a gyerekkor szavai.

– Batsányi azt írta, hogy a költészet formai elemei pusztán a tartalmat szolgálják, de ezt sajnos kevesen ismerik fel. Ebből kiindulva én semmit nem csinállok önmagában azért, mert az szép, vagy azért, mert én azt tudom. Meg vagyok győződve arról, hogy a

költő feltalálja, a prózaíró használja a nyelvet. Ha eszembe jut egy szépen csengő, de funkciótlan hasonlat, nem használhatom fel. Nem céloz az olvasót megállítani, a céloz az, hogy az olvasó jöjjön velem. Azzal hízelgek magamnak, hogy tudom irányítani, milyen tempóban olvassák a könyveimet, ad absurdum mikor álljanak meg. Egy jó regény az arzenálban fellelhető összes fegyvert felhasználja. De mindig csak azokat, amire szüksége van. Így tehát nálam nincs öncélú játszadozás.

Karafiáth Orsolya

Az ifjú Lin-csi vándorévei 27.

Közreadja: Sári László

56.

Az ifjú Lin-csi egy nap hosszú utat tett meg a Sárga-folyó partján. Könnyű lépekkel járt, gyorsan fogyott az út talpa alatt. Mióta erő költözött a szívébe, úgy érezte, testi ereje is megnövekedett. Nem égett ugyan benne semmiféle tettvágy, mégis sokszor gondolt rá, hogy ez a frissen szerzett erő vajon mi mindenre jó? Kinek, s hogyan mutassa meg, megmutassa-e egyáltalán?

– Vessek bukfencet, hányjak cigánykereket? Vagy gyakoroljam a fegyverforgatás művészetének valamelyik ágát? – tette fel magának Lin-csi a kérdést, s bár nem egészen komolyan gondolt rá, sohasem tagadta, hogy mindig lenyűgözte őt az erő művészi megmutakozása. Csodálta a lándzsa, a buzogány mestereit, a szigony, a korbács, a csatacsép, a bárd, a kard művészeit, de a fegyverforgatás mind a tizennyolc ágában talált szépséget. Ha valóban művészi fokon adták elő. A botos harcok „füvet simítok, kígyót keresek” figurája, vagy az „évig csapó láng” villámgyors mozdulata, több volt szemében, mint a táncosok színpadias produkciói. Az ijazás mestereit pedig egyenesen a legnagyobb művészeknek tartotta. A szellemi és a testi létezés tökéletes összehangolójának.

Csanganban minden íjversenyt megnézett, amiről csak tudott. Volt ott egy mester, aki már a nyílvezzőt is úgy vette elő, hogy olyankor minden néző elhallgatott. Amikor aztán a néma csöndben ijára helyezte és hosszan elgondolkodott, még a gyerekek is szoborrá dermedtek. Egy pissenés sem hallatszott. Bal karja olyan szilárdan állt, mintha a Tajsan hegye támasztaná, jobbra olyan lágyan emelte az íjat, mintha csecsemőt ölelné. Karikába hajlott az íj, akár a telihold, s úgy suhant el belőle a nyílvezző, akár a hullócsillag. Lassú a szó elmondani, hogy milyen sebesen szállt, s egy pillanat múlva hogyan csapódott a célba. A csattanásra a közönség mintha révületből szabadult volna. Felszakadó sóhajtásuk jelezte visszatérésüket.

Ám Lin-csi csak játszadozott a gondolattal, hogy erejét közszemlére tegye. Nem vágyott elismerésre, sikerre, és magának sem akart bizonyítani. Különben sem látzott valószínűket, hogy jó mutatványos vagy jó katona válna belőle.

– Ha az erő nem a hivatásunk eszköze, mutogatni felesleges. Akár a testi, akár a

szellemi erő jól látszik nyugtában is. S nagyobb tekintélyt parancsol így, mint fitogtatva – talált rá Lin-csi is a régi igazságra, s máris azon tündődött tovább, hogyan használja erejét a legfontosabb célra: önmaga szabályozására. Anélkül, hogy testi gyakorlatokkal párosítaná.

– Csak a gyenge igyekszik erőt mutatni másnak, mert gyáva. S mert kívülről várja a veszélyt. Pedig sokkal nagyobb szüksége lenne rá a belső rendrakáshoz, egyensúlyozáshoz. Hogy az ember el ne hibázza az arányt tündés és gyakorlat között, bizonytalanság és bizonyosság között, kíváncsiság és félelem, vállalás és elutasítás, végső soron földi és égi, vagyis élet és halál között – határozta meg magának Lin-csi a feladatot, miközben nagy léptekkel haladt a parti fűzfák alatt. A tócsák tükrén, mint a hófoltok, fehérlettek a lótuszok.

– Erejével formálja meg szellemi alakját s jellemét mindenki. Melyből aztán egész élete, sorsa következik. Nincs ennél magasabb tanítás, fontosabb cél. A józanság pedig, ami eléréséhez kell, maga is erő – vélte Lin-csi, s leguggolva egy fűzfa törzsének támaszkodott. Lassan a lenyugvó Nap felé fordította tekintetét. Nem is hunyorgott, nyitott szemmel élvezte fényét, sugarainak melegét.

57.

Az ifjú Lin-csi egy nap, útban hazafelé, meglátogatta a Bibor Csillag kolostor könyvtárát. A kolostor a Kilenc Virág Illatának hegyén állt, a hegyoldalból a Zöld Árnyék tavára nézett alá. Lin-csi alkonyatig ült a rizspapírosokra rótt írások között a barna homályban. Olykor elolvasott egy-egy passzust a mesterek műveiből, de többnyire ott végezte az írás, ahol az ő gondolatai elakadtak. Ám jó érzés volt ilyenkor kinéznie a csöndből, a homályból a fényre: a zöldellő domboldalon sűrűlő szerzetesekre.

– Az írások, lám, mint váltott ruhák. Csak cserélgetjük őket, hátha illőbbet találunk változó szellemi alakunkra. Nem ők alkotják meg és formálják tudásunkat. Új tudásom sem belőlük származik, s e hatalmas ruhatárban itt, hiába igyekszem, nem találok ráillő öltözetet. Tudásunk a világról a mélyből, a semmiből ölt testet. A céltalan kavargásból, hol még nincs tudás semmiről – töprengett most is épp a

völgyre tekintve Lin-csi. Nem érzett csalódást felesleges fáradozása miatt, pedig szívesen olvasott volna róla, hogyan tartanak távolságot a mesterek a szélektől: élettől és haláltól, égitől és földtől, hamistól és valótól, szenvedélytől és szenvedéstől, rossztól és jótól, széptől és rúttól. Hogyan maradnak állva a középső úton, hogyan bírják a szünetlen mértéktartást? Hogyan használják erejüket erőfeszítés nélkül? Mert nem lehet az élet minden pillanata figyelmes mutatvány. Hamuvá égne a lélek a megfeszített éberségben, a távolságok örökös méregetésében. Nem érhet célhoz az, aki ekkora teherrel indul a boldogulás útján. Haragudhatott volna az írástudókra, mert most is válasz nélkül hagyták kérdéseit. De belátta inkább, hogy ők sem tudnak felelni rájuk. Azt ugyan most sem értette, hogy miért nem vallják ezt be, de nem kérte számon rajtuk, nem bosszankodott. Egyszerűen félretolta a rossz írásokat. Már első mondatáról ráismert a jó szándékú tapogatózóra, vagy a fölünyes kinyilatkozóra. Aznap azonban az sem érdekelt, melyikük a hibás. Teljesen mindegy volt neki, miért nem talált társra gondolataihoz. Szinte megszokta már.

– Valószínűleg úgysem segíthetünk egymáson. Magunk vagyunk a világon, s ahányan vagyunk, annyi az út. Nincs mindenki számára követhető tanítás, nincs egyetlen út. Nem is lehet. A balga nem ismer mértéket, a véletlenre bízza magát. Neki nincs is szüksége rá. A gyenge ismerheti az utat, de nem képes megtartani az irányt. Az erős pedig, ki-ki próbálkozik a maga módján. S nem beszél. Nincs mit mondania róla. A saját útján jár. Mert rajtunk is mindig múlik valami. Valami apróság legalább – bámulta tovább Lin-csi az alkonyi képet a völgyben. Ahogy megint a szerzetesekre tévedt a tekintete, az jutott eszébe, hogy talán kár is itt üldögnie. Nem véletlenül nincs itt rajta kívül senki. Egytől-egyig odakint serénykednek a völgyben. Az apát is a rizstermést válogatja. Jár a keze, a kibontott szemeket sorban szórja a kosarakba, süt rá a Nap. Aztán bejönnek, vacsoráznak, következik az esti beszélgetés. Majd sokat és mélyen alszanak.

– Talán a köznapi élet maga az út. Könyvei a rizsföldek, a kalászok, a szemekkel teli kosarak. A tó, a hegy, a felhő. A magtár, a konyha, a csarnok, a háló, az éjszakai alvás, a hajnali ébredés. Aztán megint a rizsföld, a kalász, a kosár. És ez napról napra így megy tovább. Mire a nap végére érnek, teljesen kerek lesz a világ. Semmi töprengeni valójuk nem marad ezután. – Lin-csinek sem maradt, belátta, hogy valóban maga a köznapi élet az Út, maga a köznapi élet a Tanítás. Meggyőzte odalent a látvány. Aztán felállt, becsukta maga mögött a könyvtár ajtaját. Aznap sem olvasta hiába az írást.

Az idő tanúja

Vathy Zsuzsa Könyvhétre megjelent regényének címe Angyalhíd. Főszereplője egy lány, akinek öt élete van, öt történelmi korból. Csodálatos kalandjaihoz őrangyala segíti hozzá. Hogy ez mégsem mese, és miért nem, erről beszéltünk a szerzővel.

■ – A történet megírásakor arra gondoltam, hogy bizonyosan nincs olyan gyerek, aki ne úgy nőne fel, hogy nem csak a saját életét és a közvetlen ismerőseinek a sorsát szeretné végigélni. Sokszor eszembe jutott nekem is, mikor valamelyik más, előző korszakról halottam, tanultam, vagy olvastam, hogy élhettem volna akkor is és mi lett volna velem abban a helyzetben. Lehet, hogy lányoknál ez gyakoribb jelenség, nem tudom, de talán általános gyermeki vonás.

– A fiúk szabályosan megsíratták, hogy csak egy sorsot élhetnek meg.

– Igen? A könyveket, amiket gyermekként végigolvastunk, mélyen átéltük, szinte azt képzeltük, hogy mi is a szereplői vagyunk, és ebből a szerepből a könyv becsukása után sem estünk ki egy ideig. Így azután vagy ugyanúgy, vagy más módon, de megpróbáltuk megélni az életben is a történeteket. Ezenkívül elég sok dolgot láttam, tapasztaltam ahhoz, hogy megengedhessem magamnak, hogy írjak róluk. Úgy gondolom, hogy én, márcsak a koromnál fogva is, az idő tanúja vagyok. Mindezek megörökítéséhez kellett egy kerettörténet. Azt hiszem, ezek teszik indokolttá, hogy a regényben az említett négyféle sorsot felsorakoztattam.

– Mikor kezdte el írni, és milyen arópból?

– 1999-ben. Az ember életében eljön az az időszak, amikor muszáj összegezni. A kerettörténet 1952-ben játszódik, az én fiatalságom idején. Elég sok időnek el kellett telni, hogy az akkori tapasztalataimat meg tudjam írni. Ahhoz, hogy a kor egészét megértssem, arra is szükség volt, hogy történészek az elmúlt ötven évet feldolgozzák, megírják. A volt rendszer fennmaradt dokumentumai ma már kutathatók. Ennek köszönhetően megjelentek olyan könyvek, amelyekben archívumok, levéltárak anyagát dolgozták fel. Sokat segíthetnek, hogy megértsük, miben is éltünk, mi vett körül mindannyiunkat, hogy a Lenin ördögi zsenialitásából és Sztálin paranoiájából előjött rendszer milyen is volt valójában. Szükségem volt harminc évre, hogy ne feltétlenül ellenséges érzelmekkel gondoljak vissza. Ehhez pedig az a tudat segített hoz-

zá, hogy az egész véget ért, nem kell tovább abban élni az életünket. Ilyen szemlélettel tudok nyugodtan beszélni a lehetőségeiről és kudarcairól. A kudarcról, amelyből kiderült, hogy a történelemnek az az útja járhatatlan volt.

– Reninek, akiről tudniillik a regény szól, van egy őrangyala. Fejtsük meg ezt a jelenséget.

– Nem tudom, te hogy vagy a vallással, az Isten-hittel, vagy egyáltalán ezzel a szép, akár képzelet által is továbbdolgozható történettel, hogy léteznek őrangyalok. Én személy szerint nagyon jó néven venném, ha kiderülne, hogy mindenki háta mögött ott áll egy őrangyal, aki állandóan vele van, segíti, és ha igazán bajban van, akkor akármilyen valószínűtlen cselekedetre is képes. Tehát képes megfordítani az események menetét. Eljátszottam a gondolattal, hogy ilyen angyal létezik. Az én angyalom nagyon is földi formájú, külsejű, sőt földi lelkületű. Nem idegen az emberi természetől a jószívűsége, de még a hatalma sem. Inkább segítőtársa a főszereplőnek. Egyébként magam is meglepődtem, hogy mennyire nagy örömet okoz nekem elképzelni a túlvilágot, a mennyet, ahol a boldog lelkek ott fenn állandó örömben élnek.

– Erről több értekezés is született a történelem folyamán.

– Kétségkívül nemcsak a képzelet segített ehhez hozzá, hanem sok nagyszerű írás, ami a mennyről és angyalokról szól. Például a görögök első püspöke, Dionüszosz Aeropagitisz részletesen leírta a mennyek világának berendezését és működését. Szent Ágostontól is merítettem, valamint a Biblia angyalokról szóló részeitől, úgymint az Apostolok cselekedeteiből. Sokféleképpen el tudja képzelni az ember az angyalokat, és a képzelgések következtében szinte elkerülhetetlenül úgy érzi, hogy tényleg itt vannak láthatatlanul. Egy ilyen angyal segíti ennek a regénybeli lánynak vágyai megvalósításában.

– Ahogy olvastam a könyvet, az volt a benyomásom – talán kicsit patetikusan hangzik, de szerintem igaz –, hogy a közvetlen múltunk ilyen jellegű megfogalmazásával már egy ideje tartozunk a hazai kultúrának. Er-

ről a korról ugyanis sokan, ha keserű felhanggal is, de humoros alkotásokat vittek a közönség elé. Holott azért mégiscsak véres időszakról van szó, amit elvileg nem lehetne viccesen bemutatni.

– Valóban nem volt vidám. Több osztálytársamról, akikkel pedig együtt érettségiztünk, nem is tudtuk, hogy milyen családi drámák zajlottak le az életükben, mert nem mertek beszélni róla. Egyikük nemrég mesélte el, hogy apját, aki egy kisebb textilüzem tulajdonosa volt, egyik nap hiába várták haza. Az utcán tartóztatta le három rendőr, elvitték. Senki nem tudott róla semmit. Amikor a rendőrséghez fordultak, akkor derült ki, hogy mint a rendszer ellenségét letartóztatták, és a miskolci internálótáborba vitték.

A félelem áthatotta a társadalmat. Van olyan ismerősöm, akinek nem is utalhatok a történetre, mert azt mondta, hogy ne haragudjak, de nem járul hozzá, hogy a családjáról vagy bárkijéről írjak, mert úgy érzi, most is van oka félni.

– Pedig nincs.

– Nincs. Gondold el, mekkora sokkot okozott az emberekben, gyerekekben, akik úgy nőttek fel, hogy a szomszéd családok kézről kézre adták őket, ebédet adtak nekik, vacsorát, mert nekik nem volt saját családjuk, elvitték őket, mint a rendszer ellenségeit. A félelem döbbenetes mértékűvé vált.

– Mennyire személyes Reni sorsa?

– Oda kellett volna írni a könyv elejére – persze nekem az ilyesmi soha nem jut magamtól eszembe, aki pedig tanácsolta, már később tanácsolta –, hogy a valósággal való bármilyen egyezés csupán a véletlen műve, vagy hogy szokták ezt mondani... De ez csak Renire értendő, a legtöbb esemény ugyanis a valóságból került a könyvbe. A regény megírásában nagyon sokan segítettek, elmeséltek rengeteg mindent. Nem csak a saját történetüket, de a családjukét, ismerőseiket is. Nem tudom nekik eléggé megköszönni. A könyv elejéről sajnos ez is lemaradt.

– Beleírjuk az interjúba.

– Légy szíves írd bele, hogy „köszönet mindenkinek, aki akár saját történetével, akár az események ismertetésével, magyarázásával segített nekem”.

– A különböző korszakokban játszódó epizódok milyen logika alapján kapcsolódnak össze?

– Nincs benne igazán logika. Az első időutazás a reneszánsz életörömét hordozza, ami összekapcsolódik a felnőtté válás korszakával. A színésznővel kapcsolatban azt képzeltem, hogy minden leánygyerek szeretne egyszer szí-

nészni lenni. A Mária Terézia utáni országban a betelepültek élete az én anyai felmenőim származásához kapcsolódik. Már régóta szerettem volna megírni. A negyedik: a fiatal festőnő Budapesten és Berlinben. Volt egy hosszú listám, amire felírtam, hogy mi minden jöhetett volna még számításba. Mondjuk író és költőnő a XIX. században, aki már férjhez ment, három gyereke van, rossz a házassága, és ez meghatározza későbbi életét. Ha sikerül is tiz jó verset írnia, a költői létezése akkor sem valószínű, hogy már meg. Aztán volt egy anyja, aki megtudja, hogy az egyik gyereke III/III-as besúgó volt. Ez a kérdés sokáig érdekelt. Mindig úgy tartottam, hogy csupán szerencsénk volt azzal, hogy minket nem nyomorgattak meg ezzel.

Aztán végül is az említett négy maradt meg.

Nem csábított az, hogy időskokkal játszadózok, hanem igyekeztem tartalommal megtölteni azt az első megjelent novellámban leírt mondatot, ami így szól: „mindent, mindent, mindent akarok”. Most a mindentől öt konkrét változatot kellett ki-gondolnom.

– A regény hőse angyalokkal találkozik, vallási irodalmat olvas, és nemcsak olvassa, hanem beépíti az életébe, mindezt az ötvenes években.

– Ez a kezei válaszom arra, hogy a vallásból igyekeztek teljes bohózatot csinálni. Egypár Lenin-idézetet bele is tettem...

– Nagyon tanulságos volt.

– ...Hogy az elektromosság az isten, és így tovább. Az ember alig hiszi el, hogy azt a rengeteg butaságot tényleg el akarták velünk hitetni. A dogmát nem lehet dogmával jóvátenni. Megtiltották a vallás gyökörését, nem tanították filozófiát, nem hagyták azt, hogy a világban körül tudjunk nézni, és eldönteni, hogy ki-kiben miben akar hinni, milyen istent akar. Ezt bizony, sok évvel később kellett – valamennyiünknek – egyedül és nagy erőfeszítésekkel elrendezni.

– Úgy éreztem, hogy a művében nincs bosszú, harag. Valahogy ez elmaradt, és ezáltal mintha még keményebb ítéletet hirdetne.

– Örülök, ha ezt mondod, mert nem tartom szerencsésnek az érzelmi elfogultságot. Mi úgy nőttünk fel, hogy amíg élünk, szocializmus lesz. Egyszer csak vége lett, és ez a lényeg. Ennek kell örülni, és ez az öröm megment az indulatokról. Mert ha nem is tiszta lap jött utána, de legalább valami jobb, legalábbis a lehetősége a jobbnak. Lehet, hogy tiszta lap nincs is?

Szakonyi Dávid

Kívül a hagyományon

Interjú Schein Gáborral

■ – Tavaly jelent meg Mordecháj könyve című kisregényed. Mivel korábban főleg verseskötetekkel jelentkezél, ezért a hír, hogy regényt írtál, nagyon kíváncsívá tett. A kötetben egy huszadik századi zsidó család történetét tárod elénk, párhuzamosan az ószövetségi Eszter történetével és egy fiktív rabbiéval. Hogy talált meg a téma?

– A téma a családom történeteként adódott, és ennek a történetnek része, távolra utaló és sok mindent összezavaró része az Eszter könyve, egy konkrét könyvtest, a bibliai szöveg illusztrált fordítása vagy értelmezése, amely ott állt a könyvespolcomon. Várt rám ez a történet, várt rám ez a gyerekkoromból jól ismert könyv, amely abban a pillanatban, ahogy képes lettem hozzányúlni, vezetni kezdett a maga kérdésekkel és kétségekkel teli útjain. És amikor egy ponton megpróbáltam kimenteni magamat, még messzebb kényszerített.

– Az Eszter könyve az egyik kedvenc bibliai történeted?

– Nem. Itt volt egy könyv, egy konkrét könyv, amellyel foglalkoznom kellett. Egyébként az Eszter könyve valóban nagyon érdekes könyve az Ószövetségnek. Egyfelől azért, mert nyilvánvalóan szépirodalmi szöveg, abban az értelemben, ahogyan ma az irodalomról gondolkodunk. Nyilvánvalóan különböző elbeszélésekből tevődött össze. Másrészt a szöveg kanonizációja is elhúzódtott, és miközben mindig készen állt a legkülönbözőbb jelentések kiolvasására, kezdettől fejtörést jelentett, miért hiányzik belőle Isten neve, és milyen viszonyban áll ezáltal az Ószövetség egyéb irataival. Harmadrészt az Eszter könyvét meglehetősen korai időktől kezdve kapcsolatba hozták a zsidóság üldözöttségével, de a könyv ezt nem teszi problémátlanná, mert az elszenvető áldozatból bosszúálló győztes lesz, és ez a fordulat vezet el egyfajta furcsa, egyszerre félelmetes és megbékítő karneválhoz. Azt hiszem, ennek a szövegnek a megértéséhez ma már nincsenek meg az eszközeink, ráadásul súlyosan és ironikusan be-

lebonyolódnak az olvasásba huszadik századi tapasztalataink. De én nem általában az Eszter könyvével foglalkoztam, hanem egy konkrét fordítással, és egy fiúval, akit ezen a fordításon tanítanak magyarul olvasni, ami nyilván nem véletlen, bizonyára valami egészen mást is meg akarnak neki tanítani, mint az olvasást. Ezt az egészen mást ő nem érti, ellenszegül, de azért követi is, viszi magával a szöveg és a kényszer, amelyről kiderül, hogy a megértésre abban a történeti vagy történelem utáni pillanatban, amikor a könyvet a fiú elé teszik, már nincs is mód. Ugyanakkor ki kellett találnom egy fordítót, aki még a történelemben él, de már fordít, azaz nincs módja a szöveg pusztá megismérlésére, értelmezni próbál, és tudja azt is, hogy ezáltal a saját és a népe történetét igyekszik megérteni, de erre már valószínűleg neki sincs módja. Pontosabban nem egészen világos, mire van még módja. Mert amikor más történeteket viszont kommentár nélkül mond el a gyülekezete előtt, hallgatóit kétségek közt hagyja, van-e jelentése annak, amit mond, és ha van, ő tudja-e, hogy mi. Miféle valóság az, kié és hol van, amelyről ezek a történetek szólnak, tekintettel arra, hogy ezek a történetek nagyon távol vannak hallgatói világától. Talán csak emlékeztet valamire, maga sem tudja, mire, és van valami sejtelme arról, hogy amikor emlékeztet, jövendő is, bár nem látja pontosan, hol áll az időben.

– Te is említettél két szempontot, amely összeköt a regénnyel. Az egyik a könyv, mely ott állt a polcon, a másik, hogy a hagyomány már nem volt megismételhető számodra. A harmadik lényeges elemet én említeném: a regénybeli P. 1969-ben született, akár csak te. Beszélhetünk életrajzi ihletésű regényről?

– Igen. A könyvben leírtak részei családom történetének, illetve emlékezetének. Részben az én emlékezetemnek, mely elsősorban a gyermekkor tárgyi világára korlátozódik. A régebbi dolgokról én is elbeszélésekből hallottam. Ugyanakkor azt tapasztaltam,

hogy azokról a momentumokról, melyeket kitaláltam, később bebizonyosodott, hogy – úgy mond – a valóságot találtam ki, hogy tényleg úgy volt, ahogyan elképzelttem, tényleg úgy hívtak valakit, amilyen nevet adtam neki. Azt hiszem, ugyanarra az eredményre vezet mindkét út, ha kitaláljuk a múltat, vagy ha emlékezünk rá.

– Hány éves kortól vannak emlékeid?

– Mint mindenki másnak, két-három éves koromtól. Ezek elsősorban tárgyi emlékek, érzések, benyomások.

– Nevezhetjük a könyved családregegynek?

– Igen. Családregegy, csak nem abban az értelemben, ahogy az eddigi családregegyek, ami egyébként az elmúlt néhány évtized magyar irodalmának egyik leggazdagabb hagyománya. Az eltérésekre utal, hogy itt a történeti szereplőknek nincsen nevük. Egyetlen szereplőnek van neve – kitalált név –, a bibliai szöveg fordítójának, egy tizenkilencedik századi rabbinak, aki nem tartozik szorosan a családregegy szálához, néha közvetít, néha pedig kizökenti a kapcsolatot a családtörténetek és a fiú által olvasott fordítás között. A többi szereplőnek azért nincsen neve, sőt arcuk sem, mert nem adományozhattam nekik ilyesmit, ahol én állok, onnan tekintve nincsen identitásuk, nincsen közöttünk folytonosság. Bár egymástól jól megkülönböztethetőek, és történetek szereplőivé is válhatnak, de éppen ezek a történetek fosztják meg őket értelmes valakiségüktől. Egymás számára van ugyan nyelvük, de ez a nyelv elveszett, elégett, hozzánk az egész megsokszorozódó nyomaival beszélnek, talán annál erősebben, kényszerítőbben, mindenesetre nagyon nehezen érthetően: a történetek nem állnak össze történelemmé. Innen, az utániség helyzetéből tekintve kérdéses, mi az, hogy család? Ez a kétség bontja a család történetét és az Eszter könyvét is bekezdésekre, és ez teszi a bekezdéseket stabilabbá, mint amilyen maga a könyv.

– Említetted, hogy az utóbbi néhány évtized talán legnagyobb irodalmi teljesítményei családregegyek. Mi ennek az oka?

– Azt hiszem, hogy az irodalom bizonyos értelemben antifiktív természetű, legalábbis abban az értelemben, ahogyan mással kapcsolatban Marquard beszél erről.

A magyar társadalom közérzete hosszú ideje a nem-emlékezésre, a múltat közössé tevő megbeszélés és az ebből fakadó esetleges terápia ellehetetlenítésére épült. Ebben a rendszerváltozás sajnos csak annyi változást hozott, hogy mindinkább kiteljesedett egyfajta történeti történetietlenség, hiszen a múlt a nem-beszélgetés közegében egyedül lehetséges szimbolikus politizálás elsődleges tárgya lett. A történelem a szabad foglalkozás terepévé vált, tulajdonképpen annak mintájára, ahogyan ez nálunk nyolcvan éve mindig is volt. Ennek a traumatizált nyolcvan évről a gyógyításához a szélesen értett politikai közösség hozzá sem kezdett, foglalkozni sincs, milyen lenne a gyógyítás nyelve. Ez kétségtelenül a rendszerváltozás óta eltelt időszak kudarcát jelenti. Szabadok lehetnének, vagy legalábbis szabadabbak, de nem vagyunk azok, nem vállaljuk a kockázatát, a munkát, amit ez jelent. Úgy vélem, az irodalom a szabadság munkáját végzi, ha nevet kellene mondanom, azt mondanám, Mészöly Miklóstól kezdve biztosan, és ennek a munkának az alapvetően múlt-perspektívájú magyar prózában mintha éppen a családregegy lenne az egyik leg-erősebb vonulata. Természetesen az irodalom mellett a különböző humántudományok eredményei, nyelvi kísérletei is nagyban hozzájárulnak ehhez a munkához, de úgy látom, mintha a történő irodalom jelentős művei sokkal világosabban és bátrabban látnák, hol élünk, mint a humán tudományoknak az a területe, az irodalomtudomány, amelyet közelebbről ismerek.

Való Gábor

A folytatás: folytatás

Beszélgetés

Deák Lászlóval

■ – Festőnek készültél, hogyan (és miért) történt az átlépés a költészet világába?

– Sosem gondoltam, hogy ez átlépés. Számomra ugyanis a legtermészetesebb volt leírni azt, ami írásra kívánczított és festeni, amikor mást nem tehettem. Sokáig egyszerűnek tűnt ez és a barátaim se akadtak fel rajta. Aztán, lassan szaporodtak a versek, éreztem, valamit kezdenem kell velük. Ez úgy 76–77 körül lehetett. Innen kezdve kétségkívül bonyolultabb lett az életem, valami határozott elvárás légköre vett körül, és Parancs János szerkesztőm és barátom jóvoltából első kötetem kiadása is körvonalazódott. Festői munkásságom ugyanakkor fokozatosan háttérbe szorult. Mindezekkel párhuzamosan persze magánéletem is alapos változásokon ment át.

– Hogyan lettél könyvkiadó, aki egyébként a Balkon című folyóiratnak is gazdája?

– 1990-ben támadt lehetőség arra, hogy egy kft. formájában az Orpheusz kiváljon a Magvető Kiadóból, több hasonló társkiadóval egyetemben. Nagy reményekkel vágtam bele az önálló munkába, noha sokan kiröhögtek. Mindenesetre nem bántam meg, hogy így történt, az első évek Parancs Janó, Kemsei Pista, Fazakas Pista társaságában felejthetetlenek bizonyultak. A Balkont különben Hajdu István főszerkesztő 1994-ben hozta át az Orpheuszhoz, nagy örömömrre.

– Az Élet és Irodalom egyik utóbbi számában láthattuk grafikáidat. Ezek régebbi vagy mostanában készült munkák?

– A kalligráfiák újak. Mondanom sem kell, mennyire örültem Szikszai Karcsi felkérésének, és hogy újra rajzokkal léphetek a nyilvánosság elé, mint egykor régen. Valahogy megnyugvást adott az is, hogy sok barátomnak – akik eleget szapultak, mert abba hagytam a piketúrát – talán sikerült megmutatni, nem hagytam abba egészen.

– Nem nehéz felsorolni önálló versesköteteidet: Magasles (1979), A kö-

zös csapda (1982), A gyarló esély (1985), A változatlan hatalma (1988), Az árvaság kora (1994). Egyértelműen lassult a kiadások megjelenésének ritmusa.

– Nem gondolom. Válogatott kötetem megjelentetését csak az késleltette, hogy épp abban az időszakban volt legnehezebb helyzetben a Magvető, látszatra le is mondtak verskötetek kiadásáról, de aztán mégis fordult a kocka. Nekem ugyanekkor rengeteg bajom volt az Orpheusszal, ki se láttam belőle és cseppet se foglalkoztatott az évek óta húzódó válogatott kötetem sorsa, bár ettől se voltam boldog.

– Új köteted majdnem tízéves szünet után adott hírt arról, hogy azért folyamatosan írsz. Különbözik-e a lapok Deák László-versekkel. Milyen élettények, esetleg megfontolások állnak e ritka megszólalás háttérében?

– Hát igen, ilyesformán talán több is mint tíz év. Egy biztos, a kiadósdi nem tesz jót a költőnek, hiszen ez teljes egészében gazdasági szervező munka, nem pedig szellemi tevékenység, mint eleinte gondoltam botorul. A tizenhárom év a maga velejáráival alaposan fel is emésztette az erőmet, még ha sokféle örömet is adott. Nehéz dolog itt kulturális téren talpon maradni. Mindezt tovább nehezítette az utóbbi fél évtized magánéleti válsága. Szeretteim sorát ragadta el a halál, hirtelen és fiatalon, nem is tudok így beszélni erről. Egészében úgy áll a do-

log, hogy az időszak, amely sokak számára gyarapodást és új lehetőségeket hozott, számomra veszteséget veszteségre halmozott. Talán nem csoda ennek tükrében, hogy semmi kedvem sincs csip-csup ügyekért loholni, magamat kellett, társaságban alakoskodni. Elfogadom inkább, hogy amit néha kiadok a kezemből, az alig érdekel valakit is, nemhogy szót vesztegetnének rá.

– Az Orpheusz Kiadó vezetőjeként kiadsz kortárs magyar költőket, sőt

a No 1 elnevezésű festőcsoportban. Nehéz is lett volna 1969-ben nonfiguratív művekkel jelentkező fiataloknak egyedül kiállni, megjegyzem, így is nehéz volt. A korabeli szisztéma csaknem tökéletesen működött. Ezeket az ad hoc jellegű társulásokat, viszonylag rövid idő alatt sikerült megbontani, szétzülleszteni. Aki kíváncsi arra, hogy ez hogyan ment, olvassa el a Törvénytelen avantgard kötetet. Kérdésed második részére egyszerűbb a válasz. A fiatalabbnak nincs olyan törekvésük, hogy egy olyan pali köré csoportosuljanak, mint én, és ezt nagyon meg tudom érteni. Egészen más eszmények vezérlik őket mint engem, és a hozzám hasonlókat. Így van ez rendjén.

– Műfordítás, kritika, esszé, kis- vagy nagyobb próza írása nem foglalkoztat, vagy nem jut rá időd egyszerűen?

– Valamennyi kérdezett műfajba már eddig is belekóstoltam kisebb-nagyobb mértékben, a lehetőségeim szerint. Regényt persze nem írtam és talán már nem is fogok. Vannak persze régóta dédelgetett terveim, több is, mint kéne. De hát az idő az bizony cudar egy úr, a szemedbe vigyorog. Teendőim a kiadó körül távolról sem csökkennek, ma nehezebb, mint tegnap volt, holnap esetleg még nehezebb lesz. Mindig ugyanazt a szappant kell feltalálni és ez részint keserűvé, részint unottá és nem feltétlenül egészségesen-cinikusá teszi az embert. De azért még humoromnál vagyok.

– Megengedheti-e magának bárki, hogy „csak” lírát művel, amikor a költészet ázsiója finoman szólva a társadalmilag kevésbé fontos áruk polcára költözött?

– Mindent megengedhet magának az ember, ami emberré teszi. Azt pedig, hogy a társadalomnak mi fontos, azt a társadalom se tudja. Ha tudná, megremülne magától. Szokták mondani, erre és erre van igény, mondjuk arany csaptelepekre. Emerre pedig nincs igény, mondjuk egy szanszkrit nyelvtanra. Úgy tűnik, a döntés helyes és jogos. De a miértre már nincs válasz, nem is lehet, hiszen a két, látszólag különböző dolog ugyanazt jelzi. Az élet fényűzését. És a költészet sem más, mint az emberi létezés luxusa.

Cs. A.

Fotó: Horváth Péter

A zene Don Juanja

Bruno Monsaingeon filmrendező könyve Richterről

■ Kár, hogy az újság nem tud zenélni. Na nem úgy, ahogy némely karácsonyi vagy születésnap képe, hanem legálabbis sztereo hanghatásokkal. Milyen jó volna, ha a kedves olvasónak, aki ezen az oldalon nyitotta ki a Könyvhétet, most hi-fi minőségben csendülne fel Chopin C-dúr etűdje, amelyet Richter a legtöbbször szólaltatott meg pódiumon, vagy az előadóművész kedvenc zeneművei, Debussy Tengere, Wagner operái, illetve a Bach-kantáták. Saját hangeffektusok híján csak ajánlani tudom az olvasónak, hogy lépjen oda lemez- vagy CD-játszójához és tegyen fel valamilyen komolyzenai felvételt, tulajdonképpen majdnem mindegy, hogy mit, hiszen Richter repertoárja olyan széles volt, hogy alig lehet általa meg nem szólaltatott darabot találni. Koncertjeinek műsorán a vokális, kamara és versenyműveket is számítva több mint másfélezer zenemű szerepelt. Noha fejből tudott csaknem mindent, amit az elmúlt két évszázadban a nyugati zenében írtak, a nyolcvanas évek elejétől már csak kottából játszott. Olykor hallucinációk gyötörték zenei motívumok alakjában, s a fejében járó néhány ütemtől olykor hónapokig sem tudott szabadulni. Ennek a jelenségnek tulajdonította, hogy érzése szerint alkalmanként bizonyos hangnemet összecserélt.

A Richter-filmet Bruno Monsaingeon úgy tervezte meg, hogy Schubert posztumusz B-dúr szonátájának első hangjaival kezdődjék és a szonáta utolsó hangjaival fejeződjék be. Ugyanő, a film rendezője jegyzi a Holnap Kiadónál megjelent Richter című könyvet is, amely az előadóművész saját írásait és a vele készített beszélgetések egyes szám első személybe áttett, vallomássá alakított szövegét tartalmazza.

Bruno Monsaingeon maga is zenész, s számos muzsikuspórtörténetet forgatott televízióműsorok számára, többek között A Santa Barbara-i ismeretlen Gilles Apapról, A nép művésze címűt David Ojsztrahról, Az évszázad hegedűjét Yehudi Menuhinről és A lélek hangját Dietrich Fischer-Dieskauról.

Az Ünnepi Könyvhéten Magyarországon járt szerzőt először a zongoraművészről készített film és könyv létrejöttének körülményeiről kérdeztem.

– Igaz-e, hogy Richterral csak életének utolsó hónapjaiban találkozott, amikor sietve kellett dolgoznia a művészi portré megajzolásán?

– A hetvenes években is elég gyakran találkoztunk Toursban, az általa alapított fesztiválon, illetve Párizsban. Egyszer még a lakásomon is járt. Kocsis Zoltánnal négykezes koncertre készültek, s a zongorámon gyakoroltak egy nyári napon. De az egész próba kudarcba fulladt, mert a szomszédnőmet zavarta a zene... Hosszú évekig dédelgettem azt a tervet, hogy Richterről is filmet készítek, de tudtam, a hosszú ideje elvonultságban élő művész gyűlöli a kamerát, a forgatási kavardást, noha a filmeket kedvelte, sőt, a filmművészetben is jártas volt. Nem tudtam, hogyan közelítem meg őt, azt gondoltam, már nem emlékszik korábbi, többnyire futó találkozásainkra, egy lennék számára az évtizedek során megismert sok-sok arc közül. Tudtam, hogy hajlamos a hirtelen viselkedésre és véleménynyilvánításra, s szavait ilyenkor nemcsak nem válogatja meg, de a kimondottakon nem is igen változtat a későbbiekben. Így évekig vártam a megfelelő alkalomra.

– Hogyan sikerült végül is meggyőznie Richtert, hogy üljön kamera elé?

– Ő maga keresett meg, bár úgy tudom, nem értesült tikkon dédelgetett tervemről. Azt üzent a munkatársával, hogy csináljam meg az életrajzát. Ez a kérés megfoghatatlan volt a számomra. Készítsek róla portréfilmet? Írjam meg az élettörténetét? Én nem vagyok hivatásos életrajzíró, aki különböző dokumentumokból, a kortársak véleményének feldolgozásával alkotja meg valakinek az élettörténetét. Rádásul a további beszélgetésekből kiderült, hogy a Mester helyre szeretné igazítani a róla elterjedt téves híreszteléseket. De egyúttal az is világossá vált, hogy senkit sem akar látni, így nyilván velem sem kíván találkozni. Végül kicsikartam tőle egy találkozót, úgy, hogy az engem vele és művészetével kapcsolatban érdeklő kérdéseket tucatnyi oldalon összeírtam s elfaxoltam neki. Valószínűleg azzal nyertem meg, hogy kedvenc írójára, Proustra utalva véleményét kértem: szerinte lehet-e az előadóművész zseniális, önálló művészi alkotás-e, amit az interpretálás során létrehozunk? Időpontot kaptam tőle, s hosszú heteken át naponta találkoztunk. Először négy szemközt beszélgettünk, aztán szavait mikrofonnal rögzítettem. Végül, rejtve, egy kamerát is beállítottunk, noha félttem, mindennek vége szakad, ha észreveszi a turpisságot. De szerencsére nem így történt. Nagyon tapintatosan hozta tudomásomra, hogy leplezett bennünket, de a kamera továbbra is a „parván” mögött maradt.

– Könyve előszavából érződik, hogy az Ön számára kiemelkedő jelentőségű volt a Richter-film. Miért érezte ennyire fontosnak?

– Szvjatoszlav Richter pályafutása rendhagyó. Gyermekkorában rendszeres oktatás nélkül, autodidakta módon ismerkedett a zenével, s egész operákat játszott végig zongorán. Tizenöt esztendősen lett az Ogyesszai Operaház korresponditorja, s csak ezután, huszonkét évesen íratkozott be a moszkvai konzervatóriumba. Ő az a zongoraművész, akit nemcsak közönsége, hanem művésztársai is egybehangoz-

an a zenetörténet egyik legnagyobbjának tartanak. Engem e sok kedvező tulajdonságon kívül az is inspirált, hogy ő választotta engem „életrajzírónak”. Miért pont rám esett a választása? Mit vár tőlem? Amikor elkezdődtek a találkozásaink, Richter életem központi részévé vált, másfél évig szinte naponta láttam. Alig egy hónappal halála előtt megmutattam neki az első válogáson túljutott filmet, amelyből helyenként még hiányoztak a képek, csak a magnóval felvett szöveg hallatszott. A vetítés végén lakonikus rövidséggel csak annyit mondott: „Ez én vagyok”. Ennél nagyobb dicséretre nem is számíthattam.

– Miben különbözik egymástól a film s a könyv szövege, hiszen korábbi beszélgetésükből állította össze a kötetet?

– Meg sem fordult a fejemben, hogy beszélgetéseink szövegét változtatás nélkül adjam közre. Találkozásaink alkalmával nem erőltettem rá időrendet, hagytam, hogy csapongjanak a gondolatai. Richter beszédét nehéz volt papírra vetni, el-elkalandozott, tétozott, válaszai gyakran csak indulatszókban fogalmazódtak meg, nemegyszer csupán igennel vagy nemmel felelt. Megváltoztattam a párbeszéd formát, folyamatos, egyes szám első személyű visszaemlékezést választottam. Ugyanakkor igyekeztem megőrizni s nyomtatásban is visszaadni sajátos beszédritmusát, stilisztikai jellegzetességeit. A kötet második fele Richter rám bízott feljegyzéseiből származik. Természetesen válogattam, ahogy ő maga kért erre, hiszen a zenei világról, esetleg még ma is élő pályatársakról alkotott véleményét sokszor keresetlen formában öntötte szavakba. De önmagához is éppily szigorú volt. A könyv függelékében Richter repertoárjáról, koncertjeiről, pályafutásának jelentős állomásairól adtam számot, táblázatokkal, grafikonokkal is iparkodtam érzékelteni, hogy ő volt a zene Don Juanja.

Mátraházi Zsuzsa

Gonda Jánossal

beszélget

Nádor Tamás

Köznapi foglalatossága a lehetetlen megkísértése. Kutatja, gyakorolja és igyekszik továbbadni ennek taníthatatlan, mégis megfejtethető titkát, vagyis azt, hogy miképpen lehet gúzsba kötve szállni. Nem ily általánosan persze, hanem művészetének-mesterségének lényegét: a jazz-improvizációt. A zenemű zárt, organikus egységből kinyíló rögtönzést, a szerkezetet is, amelynek híján e műfajban sincs mű, sem avantgarde, sem klasszicizálódó. S tudja persze a közhelyet is: alkotás nem jöhet létre, ha az isteni szikrához nem társul csiholó humánus szorgalom. A szabadulási gyakorlat így valóban sikeres lehet: ha a zenész nem röpködhet, szárnya lehet a muzsikának. Érdekes, érdes, érces, éteri, vagy akár édeni csöndje és csattogása, kinek-kinek a kibontott természete szerint.

■ – Ön előadóművész, zeneszerző, elméleti szakember és oktató egy személyben. Tanult hivatásának és eszményeinek mennyire felel meg ez a nem kis részt improvizatív zenei forma, műfaj – a mai alakjában? Klasszicizálódott-e már, vagy mindmáig hajlékonyan eleven?

– Valóban: az akadémián zongoraművész, tanári és zene tudományi diplomát szereztem. Utána egyebek közt behatóan foglalkoztam az improvizációval. Főként az a viszony és kapcsolatrendszer érdekelt, amely a notáció és a rögzítetlen elemek közt minden stíluskorszakban megvolt. S bár számos zenei kultúra, megjelenési forma ismeretes, amelyben a lejegyzés nélküli előadás és a rögtönzés dominál, végül is így jutottam a jazzhez, amely a huszadik század par excellence improvizációs műfaja. A mai jazzt természetesen „általában” képtelenség jellemezni, hiszen tengernyi nyitott, kontúrjaiban nem szigorúan elkülöníthető válfaja, stílusa ismeretes. Ezért csak annyit mondhatok: van, ami közelebb áll hozzám, van, ami távolabb esik. Ami a klasszicizálódást illeti: e zene legrégebb megnyilatkozásait már eleve klasszikus jazznek nevezik. És számos olyan crossover irányzat is van, amely az idők során integrálód-

dott, fuzionált másokkal, vagy éppen valamiféle szintézisre törekedett például a klasszikus komoly zenével.

– Jazz, mondják és írják a hozzáértők. A magyar helyesírás szabályzata viszont a dzsessz alakot fogadja el. Utalhat-e ez a különbségtétel arra, hogy a zenének van már sajátos honi alakja, hogy létezik már „magyar dzsessz”?

– Hosszú ideje hadakozom a hivatalos átírás ellen, hiszen a szót sehol, senki nem ejti hosszú, éles, sziszegő esszel. Világszerte zével mondják, írják. Számomra továbbra is ez autentikus... Nemzeti jazz különben, éppúgy, mint – többek között – számos más európai országban, természetesen nálunk is létezik. Ismeretes: a műfaj Amerikából származik, és Európa e tekintetben a két világháború közti korszakban még beérte az utánzással. Valamikor a múlt század ötvenes éveiben differenciálódott mifelénk sokféleképpen a nemzeti jazzkultúra. Értelemszerűen zeneszerzők és muzsikusok a nemzeti hagyományokhoz, gyakran az adott népzenei tradíciókhoz is kötődtek. Nálunk is ezt teszi például szabad improvizációiban Szabados György és műhelye (például Dresch Mihály vagy Gencsó István), vagy éppen Szakcsi-Lakatos Béla, aki a cigány hagyományokhoz is kapcsolja a jazzt. (Ez utóbbi

különben egyik jellegzetessége a mi jazzvilágunknak.)

– Megítélése szerint beépül-e az ön műfaja, muzsikája a kortárs zene különböző ágaiba, irányzataiba? Általában és személy szerint, az ön alkotásai, előadásai révén is?

– Köztudomású: a mai jazznek három fő irányzata van. Az egyik a rockhoz, s általában is a populáris megnyilatkozásokhoz kapcsolódik. Ezt szokás fúziós zenének is nevezni. A másik a mainstream, vagyis a fő vonulat. Ha úgy tetszik: ez a tipikus jazz. A harmadik közeledik is a kortárs zenéhez. Ez az avantgarde, vagy a free, vagy az experimentális jazz – ki ilyen, ki olyan jelzôt használ. E három irányzat jelen van szinte minden jazzkultúrában. Svédországtól Ausztráliáig külföldön ezt személyesen is tapasztaltam. És persze itthon szintén, miközben ebben az oly nemzetközi zenei nyelvben mindenütt megvannak az említett nemzeti sajátosságok. Ami engem illet: 1975-ben megjelent Sámánének című lemezemen például kifejezetten ősi magyar folklórelemeket dolgoztam fel. De számos más kompozíciómban, filmzenémben, vagy egyéb alkalmazott munkámban a kortárs zenéhez közeledtem, illeszkedtem.

– A jazz oktatójaként miként tanítja azt, amit művel? Mennyire köti a múlthoz, mennyire a jelenhez, s miféle jövőt képzel el a – mondjuk a ragtime-on, Harlemen, New Orleans-on, a szvingen, bebopon, a coolon, a rockon, az elektronikus hatásokon, a free jazzen átívelő – történetnek?

– A főiskolai jazztanszéken nem történetet, hanem jazzzongora főtárgyat, és ehhez kapcsolódóan zeneszerzést, módszertant és jazzelméletet tanítottam, és hazai, külföldi kurzusokon most is ezt teszem. De elsősorban rögtönzéspedagógiával foglalkozom, ami – mint említettem – nem korlátozódik a jazzre. Pályám során persze folyamatosan érintkeztem a történetével is. Gyakran bosszankodva még a szakkönyvek pontatlanságain

is, ami egyrészt abból következik, hogy a hanglemek megjelenéséig műfajunknak-művészetünknek nem volt rögzített formája, és írásos emléke is kevés. Másrészt ez a műfaj lekezelésével, illetve bizonyos időszakokban annak tiltásával szintén magyarázható. A jelenhez közeledve azonban már pontosabbak a források. Ami műfajunk jövőjét illeti: jósolni ugyan nem szoktam, de minden jel arra mutat, nem kell a jazzt féltetni.

– Az improvizációhoz visszatérve: ön tehát növendékeit arra kívánta-kívánja rávezetni, hogy miként lehet gúzsba kötve röpködni?

– Valóban ilyesfélével próbálkozom. Hiszen a teljesen szabad, ad libitum, vagy kaotikus zenélés nem improvizáció, legföljebb hangok esetleges változtatása, fantáziálás. Az igazi improvizációnak organikus háttere van, hiszen elszakadni csak attól lehet, amit belső rendezőelvek, kötöttségek fognak egybe.

– Jazz – történet, elmélet, gyakorlat; Mi a jazz?; A populáris zene antológiája; A rögtönzés világa I–III. című kötetek után most új könyve készül. Mit jelöl a Jazzvilág – jazzélet munkacím?

– 1965-ben – a tiltást követően – kiadott jazzkönyvemnek megjelent később egy átdolgozott változata. Miután a Zene-műkiadó utóda, az Editio Musica már nem foglalkozik könyvkiadással, az Athenaeum kért fel arra, hogy készítsem el kötetem harmadik kiadását. Utazva, zenét hallgatva azonban rájöttem: a jazz és közege oly rohamosan változik, hogy immáron gyökeresen új könyvet kell írnom. Ennek tárgykörei – a műfaj története és elmélete mellett – többek között: jazz és politika, jazz és társadalom, a jazzmuzsikus hivatása, létformája, jazzpedagógia, jazzközélet, szakmánk lemez- és könyvkiadása, szervezeteink, intézményeink stb. Egyszerűen azt kívánom megírni, megjeleníteni: milyen a jazz a rendszerváltozás utáni Magyarországon, Kelet-Európában, s persze az évtizedek során ugyancsak egészen más-sá vált zenei nagyvilágban.

A tizenkilencedik századi filozófus, bizonyos Karl Marx szerint, az ember a társadalmi viszonyainak összessége határozza meg. Ez talán leegyszerűsítés, de – főleg ismeretelméletileg – van benne valami. Ha a megismerés viszony az objektum (a valóság) és a szubjektum (a megismerő ember) között, akkor az ember meghatározásához minimum két ember kell: a megismerendő és a megismerő, vagyis az embert embertársához való viszonya determinálja. Ha nincs viszonya embertársaihoz, nincs, aki meghatározza. Nem marad más belőle, csak ez a „nincs”. Ez a hiány. Mert a kutya falkaállat, de a homo sapiens társadalmi lény. A kivert kutya, az egyedül kóboroló farkas is szerencsétlen, sőt halálra ítélt, de a magányos ember még esendőbb. Mert hiába nyúl a társa keze felé, nem talál, csak ürességet.

Ezt a negatívumot a huszadik században elidegenedésnek hívták, ma, a kommunikáció korában talán a virtuális kapcsolatra redukált társadalmi viszonyrendszernek.

Az ember önmagában „oly hontalan, / mint amilyen gyámoltalan / a szükségét végző vadállat.” József Attila nem csak a totális bolsevizmus egyik legelső baloldali bírálója az európai irodalomban, de a huszadik századi elidegenedésnek is a legszűg-

gesztivebb kifejezője. Gyakran idézzük, hogy

Az ember végül homokos, szomorú, vizes síkra ér, szétnéz merengve és okos fejével biccent, nem remél.

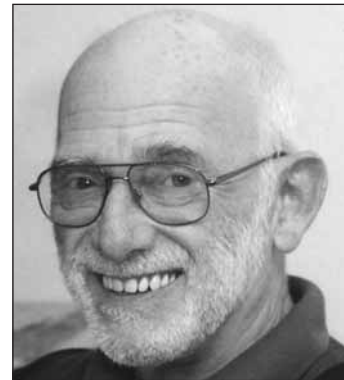
S mindez ott kezdődik, hogy „Magamban bíztam eleitől fogva –” Akár egy szoltár: Te benned biztunk elejétől fogva... de ez az elidegenedés, a magány szoltára.

És annyi csalódás, visszautasí-

a nô. / Páros kint enyhíthet alázat.” Ám neki páros élmény még kínból sem jut. Ha nagyon fáj is, egyedül fáj.

„Jaj, szeressetek szilajon,” – kiáltozik, de „(...)nem felelnek, akárhogyan intek, (...) nem szeret, ki jog szerint enyém.”

Edit is, Flóra is káprázat volt, az ő magányának a káprázata. „alattam kő és üresség fölöttem. / Óh, hogy alhatnék! Nálad zörgetek.” Persze hiába. És

Kertész Ákos A magány jajkiáltásai

tás, kidobatas, hiabavaló fölajánkozás után, azt mondja: „Mindent, mi nem enivaló, / megrágtam és kikoptem. / Magamtól tudom, mi a jó” S ezután „Megalkotom szerelmeimet...” Nem szokták idézni, de ez is alapmondat. Nem megtalálom, ezen már túl van. (Tűzhelyet, családot már végképp másoknak remél...) Megalkotom. Virtuálisan. A szerelem, a legszébb és legintenzívebb közügy, két emberi lény izzó kapcsolata, magánügyé fagyott. Aki „megalkotja” szerelmét, örök magányra ítélte magát.

Böngészek az emlékezetemben, ahová nyúlok, mindennünnen a magány sikolt. „A csecsemő / is szenved, ha szül

a legsírnivalóbb, ezért a legszébb az a rosszul sikerült, poétikailag gyöngye, épp ezért óriási költői bátorságra valló, mert emberileg véresen őszinte versszak, amelyet egyik utolsó versének a végére biggyesztett.

„Tudod, hogy nincs bocsánat, / hiába hát a bánat. / Légy, ami lennél: férfi. / A fű kinő utánad.” És ezután vas logikával, hisz a líra logika, (ha nem is tudomány), eljut az utolsó versszakig: „Megcsaltak, úgy szerettek, / csaltál s így nem szerethetsz. / Most hát a töltött fegyvert / sorítsd üres szivedhez.” Itt a vers vége, innen tovább nem folytatható, és József Attila mégis folytatja. Ezt a versszakot teszi hozzá:

Vagy vess el minden elvet s még remélj hű szerelmet, hisz mint a kutya hinnél abban, ki bízza benned.

Rossz! Istenem, nagyon rossz! Mi az, hogy „vess el minden elvet”, hogy jön ide ez a versidegen, ócska szemináriumiduma?! Hogy remélne hű szerelmet, amikor régen tudja, hogy hű szerelem – számára –nincs! Aki csak magában bízott elejétől fogva, most már ki bízza benne?! Mégis szívbeemarkolóan őszinte jajkiáltás, amikor a költőt nem érdekli már sem érték, se mérték; elhatalmasodik a fájdalom. És csak a végzet kap már formát – ha kap...

Furcsa... nemrég hallottam egy tudós filológustól, hogy ezt a versszakot vagy három héttel később firkantotta a Tudod, hogy nincs bocsánat végére.

Tehát tudta ő is, hogy ez már nem vers. Ez már a „szabad asszociációk” közé tartozik...

■ A nagy svájci történész, Jacob Burckhardt (1818–1897) alapvető megkülönböztetést tett a pillanatnyi, a részleges és a történelmi nagyság között. Az ő sziporkázó elemzéseire és megjegyzéseire gondoltam, amikor Huszár Tibor Kádár

Borbíró Zsóka kérdése: Most mit olvas éppen, kedves Paul Lendvai?

János politikai életrajzának második kötetét olvastam.

Ki volt Kádár János? A most már két vaskos életrajzi kötet (összesen 788 oldal) plusz a szintén Huszár által szerkesztett levélválogatás (871 oldal – Kedves, jó Kádár elvtárs!) rengeteg anyagot tartalmaz s mégis a kiinduló kérdés nyitva marad. Áldozat és gyilkos, egyszerű kisember és ravasz róka, könyörtelen áruló és végtelenül puritán munkás-

politikus, autodidakta és műveletlen, a politikai hazugság és a magánéleti becsület köztáncosa, Moszkva bábja és a mozgalom foglya, szemérmes és talán impotens? Ki tudja?

A rengeteg adat, idézet, forrás-utalás nélkülözhetetlen alapanyagot ad mindenkinek a kádárizmus történelmi sikereiről és bűneiről, bukásairól és végnapjairól. Mégis, a politikus mögött, aki harminckét évig uralkodott, valahol

nyomtalanul eltűnt az ember. Lehet, hogy még túl korán van a Kádár-rejtély megoldására? Hiszen az alapvető könyvek Churchillről (többek között John Lukacstól) vagy Görgeyről (Kosáry Domokostól) is csak nemrég jelentek meg.

A sablon mechanikus megfordítása

■ (Rövid privát bevezető) Igazság szerint meg vagyok rémulve, amiért papírra kellene vetnem, mi jutott eszembe erről a Peyer Károllyal foglalkozó könyvről. Zavarom nemcsak a bőségé, de azé is. Feszélyez példál, hogy családirag szociáldemokrata kötődéseim vannak. A kívülálló leginthez, már ez is baj? Ettől csak könnyebb lehet a penzum! Sajnálom, nem így van. Ez a kötődés éppenséggel elfogultságot is jelenthet. Ha a szüleim „baloldali” szocdemek voltak, gyerekként csak „szitkotátkot” hallhattam a „peyeristákról”. Az egyetemen pedig, kötelező tantárgy lévén a munkásmozgalomtörténet, mindezt megerősítették a „paktumos” Peyerről, a „munkásárulóról” szóló passzusok. Ha a felmenőim „jobboldali” szocdemek voltak, Peyer neve tabu volt odahaza, nehogy a róla hallott jót véletlenül elismételjem az iskolában, amiből csak baj származott volna a szocdem múltjuk miatt amúgyis eleget vegzált szülőkre.

Hogy rám melyik változat az érvényes, nem áruolom el. De ha már a dolog privát szegmense is ilyen bonyodalmas, hogy merészkedjek beljebb a problémák sűrűjébe, amikor a kezemben tartott könyvből is az derül ki, hogy hiába telt el Peyer emigrálása (1947) óta ötvenhat, halála (1956) óta negyvenhét év, alakja még ma is egycsapásra ideológiai frontokba rendezi és indulatossá teszi a róla beszélőket?

(Kísérlet objektív tárgyalásra) Simon István Vezéraldozat címmel könyvet írt a Peyer-kérdés és a magyar szociáldemokrácia viszonylatáról. Munkájának egyetlen baja: a rövidege. Ez akár erény is lehetne – a kurta terjedelem azonban itt koncepcionális kérdés. Szerzőnél ugyanis Peyer története 1945-tel kezdődik, mintha az, hogy ki szorították a vezetésből, s az, hogy 1947-ben Zsolt Béla Radikális Pártjának listáján indult, megérthető volna a múltba vezető szálak nélkül. Nem az. A

Peyer-ügy szereplőinek itt nincs előéletük: kizárólag az minősíti őket, hogy 1945 és 47 között Peyer mellett vagy vele szemben álltak-e. Az olvasó „becsületszóra” kénytelen elhinni a szerzőnek (és azoknak, akikre hivatkozik), hogy Peyer több is volt, más is volt, mint egyik árulásból a másikba sasszézó, elvi megfontolások helyett csakis a napi pragmatizmussal törődő vezér, akinek kommunisták és velük versengve egyes „baloldali” szocdemek beállították? A teljes pályaképben szó eshetne például az 1908-as „vasbotos” tüntetés körüli szerepéről, ami legalábbis árnyalná a képet. Parlamenti megnyilvánulásai, cikkei alapján rekonstruálni lehetne a két világháború közti időszakban játszott szerepét s akkor kiderülne, vajon miért harsogta 1936. május 9-ikén az Új Magyarság, hogy „Peyer Károlynak pusztulnia kell a magyar közéletből”? Ha Peyer mindig a jobboldal kiszolgálója volt, ugyan miért kellett elhurcolni Mauthausenba? Senkiket sem küldtek lágerbe – ők jobban tudták, ki az ellenségük, mint a baloldal némely erői, hogy ki lehet a szövetségük. Annak, hogy Peyer tekintélye az ellene folyó propagandahadjárat dacára is töretlen volt a szociáldemokrata párt tagságának nagy része előtt, csakis 1945 előtti szerepében lehet a magyarázata, – ennek bemutatásáról lemondani: öngól, ha csak nem az a fajta koncepcionális meggondolás játszik közre ebben, hogy Peyer pozitív szerepe bizonyítást sem igénylő evidencia. Ez azonban nem elemzésen alapuló bizonyítási eljárás eredménye, hanem csupán a rendszerváltás előtti Peyer-ellenes sablon közönséges, mechanikus megfordítása.

Más volna a helyzet, persze, ha a magyar szociáldemokrácia történetében már föl lenne dolgozva ától cettig, nemcsak a pártállami történetírás szemlélete szerint, de létezne az 1989 óta el-

telt idők tanulságait is figyelembe vevő munka. Ha hozzáférhetőek volnának a dokumentumok, ha nemcsak Böhm Vilmos, de például Peyer levelezése is megjelent volna. Simon István azonban jóformán ismeretlen terepen, felfedezőként tette meg lépéseit, mert hiszen a szociáldemokrácia 1945 előtti történetét illetően csak erős kritikával olvasható, végletes feldolgozások léteznek. Pintér István munkája ma már pozitívvá teszi ténygyűjteményként sem nagyon használható, hiszen ami a pártállami preconcepciót nem igazolhatta, arról meg sem emlékezett könyvében. Másfelől rendelkezésre áll Gábor Róbert könyve, aki – lévén maga is szereplője, sőt áldozata a koholt Peyer-ügynek – érthető módon eleve elfogult a hajdani ellenfelekkel szemben. Amit emlékeiből megőrökít, roppant érdekes, de nem kezelhető objektív hivatkozásként vagy perdöntő dokumentumként. Véleménye azonban szemlátomást nagy hatást gyakorolt Simon Istvánra, aki szintén evidenciának tekinti, hogy bármi, amit a baloldal mondott Peyerről: rágalom, és azért rágalom, mert ők mondták. Ebből vezeti le aztán, hogy Peyer 1945-ben nem „nézeteinek meghaladottsága”, hanem kizárólag Szakasits, Justus, Ries, Horváth Zoltán, vagy Faragó László ármánykodásai miatt szorult ki a pártvezetésből. Csakhogy legalább elvben, feltévésként miért ne lehetne az is igaz, hogy Peyer merőben más társadalmi és politikai viszonyokat talált idehaza, mint amilyenek közt 25 éven át vezette pártját? A merőben pragmatikus, napi kérdések mellett elvontnak látszó, tisztázó jellegű viták is zajlottak, és Peyernek sosem az ideológia volt az erős oldala. Amikor 1945 őszén Zsolt Béla és Faragó László polémiája akörül zajlott, hogy az elmúlt 25 évről felelőssé tehető-e a szocdem párt is, a vita óhatatlanul Peyert is értékelte. Zsolt Béla vélte úgy, hogy bizony, felelős a szocdem párt is, a szocdem (de Peyer által megvetett, mert baloldali) Faragó László védte meg a Peyer vezette pártot, mondván: csakis „az igaz-

ság flagrans megsértője” mondhat róla illet. Az eset külön pikantériája, hogy 1947-ben Zsolt Béla „fogadta be” pártjába a szocdemeket faképnél hagyó Peyert, és Faragó dörgölte Peyer orra alá, hogy „a szociáldemokrácia szabad szellemének is van határa, és ez a párthűség”.

Azt, hogy voltaképpen mi hiányzik a Vezéraldozathoz, mégsem lehetne semmivel jobban érzékeltetni, mint Zsolt Béla 1947-es cikkének egyik, szinte egy leendő Peyer-monográfia vázlatát adó passzusával: „Peyert néhány lehangoló, de talán a párt mindenáron való megmentésének céljával utólag menthető megalkuvása ellenére végig ott láttuk az ellenforradalommal folytatott küzdelem első vonalában, a parlament baloldali ellenzékének oldalán, folytonos közelharcban a fehér terrorral, a frankhamisítókkal, a háborúcsináló katonai klikkekkel, az olasz és német fasiszta ágensekkel, a fajvédelmi fuorral...”

(Rövid, aggályoskodó befejezés) Nem véletlenül mondják, hogy „az ördög a részletekben lakozik”. Simon István könyvtől például olyan apró, de a történet értékelését befolyásoló epizódok tisztázását is vártam, mint az, hogy a „peyerista négyesfogat” egyik tagja: Brumiller László, állítólag visszavonta aláírását a Memorandum alól, mert rádöbbsent, hogy azt a párton kívül előbb ismerték, mint a párton belül. Lehet, hogy ez mese, lehet, hogy igaz. Ki kellene deríteni. Ahogy sok minden mást is. Hiteles és méltányos Peyer-portré ugyanis enélkül aligha születik. De az, hogy megszülessen, nemcsak egy történelmi fehér folt eltüntetése miatt fontos. A szociáldemokrácia zsákutcáinak, illetve járható ösvényeinek feltérképezése aktuális gondjaink legaktuálisabbika.

Simon István: Vezéraldozat
Századvég Kiadó, Bp., 2003
225 oldal, 1680 Ft

Írófaggató

Nádra Valéria megkérdezte

Lukácsy Andrást

LUKÁCSY ANDRÁS író, publicista, kritikus 1930-ban, Budapesten született. Az ELTE Jogtudományi Karán szerzett diplomát, majd doktorátust. 1955 és 1957 között a Szépirodalmi Könyvkiadó segédszerkesztője, az ezt követő öt évben szabadfoglalkozású kritikus. 1963 és 1968 között az Élet és Irodalom kolumnistája. 1968-tól a Magyar Hírlap főmunkatársa. Választmányi tagja a Magyar Pen Clubnak, elnökségi tagja a Kiss Áron Magyar Játéktársaságnak. A nyolcvanas években Rubik Ernővel játéklapot szerkeszt. Fordította Mark Twain, Dylan Thomas, Hemingway, Faulkner, Schnitzler, Hildesheimer és mások műveit. Első könyve *Elmés játékok – játékos elmék* címmel 1960-ban jelenik meg, ezt követi 1964-ben a *Népek játékai*, 1984-ben id. Peter Breughel: *Gyermekjátékok, Flamand közmondások* című, Kass Jánossal közös könyve, illetve Urai Erikával állítja össze *Hogyan játszanak* című munkáját, 1985-ben, mintegy addigi munkásságának összefoglalásaként jelenik meg *Kiment a ház az ablakon* című, a költészet humoros oldalával foglalkozó monográfiája. 1990-ben publikálja *Felismerem-e Angyal Istvánt?* című dokumentumregényét. A Pont Kiadó 1997-től bocsátja közre *Költészet és játék* című, ötkötetes munkáját, melynek záródarabja *Antikból élő avantgárd* címmel az idei könyvhétre jelent meg. Munkásságát Nagy Imre-emlékplakettel (1993), Komlós Aladár-díjjal (1997), Kiss Áron-díjjal (1999) és Pro Ludo Éremmel (2000) ismerték el.

■ – Egész munkásságából az irodalom és különösen a költészet iránti bensőséges, mély és szenvedélyes érdeklődés árad. Ehhez képest életrajzi adatai közt meglepetőnek tűnik, hogy nem a bölcsész-, hanem a jogi karon végzett, de mivel mindez az ötvenes években alakult így, nyilván ennek is megvan a maga története. Szóval hogyan kerül a jogra valaki, aki ennyire ízig-vérig irodalmár?

– Története? Történelme inkább. 1949-ben, néhány hónappal azután, hogy az anyai család kőfaragóvállalata, a szabadságharc centenáriumán, mint százéves vállalat kitüntetést kapott, engem, mint tőkés-származékot, nem vettek fel a bölcsészkarra. Családi hagyományként kitanultam a kőfaragó-mesterséget, segédlevelet szereztem, mindmáig van egy számgarnitúram, és még legutóbb is kifaragtam a családi préháznak egy piszkei-márvány terrasz-belépőt. 1950-ben már nem az irodalom, hanem a művészettörténet-szakra jelent-

keztem. Az eredmény: lásd mint fent. Ekkor mentem el jogászhallgatónak, főként, hogy be ne hívjanak – a katonaidő akkor három évig tartott. Ám mellette eljártam irodalmi szemináriumokra, ha azok kívülről is látogathatók voltak, a legnagyobb lelkesedéssel Füst Milán Hamlet-magyarázataira. Az agg Nyugatos később barátságába is fogadott, gyakran megfordultam nála s így máig büszkén vallom magam Füst-tanítványnak. Bízom benne, hogy ez kritikai írásaimon is meglátszik.

– Még az irodalommal foglalkozók közt is ritka, hogy valakit alapvetően a líra és a próza játékosága izgasson. Fel tudná idézni, hogyan és miképpen dönt el, hogy Önt a „homo”-ból elsősorban a „ludens” érdekli?

– A háború után, gimnázium-egyetemi éveinkben rengeteget játszottunk, nyelvi-irodalmi játékokat. Egyfajta menekülés is volt ez a hétköznapiok mind komorabbá váló valósága elől. Az anyagot készen kaptuk a Nyugat-örökös Karinthy Ciniék generációjától, alig voltak 10–15 évvel idősebbek nálunk. Sokunkban mozgott valami, de alig volt vitatható, hogy nem mi, a budai Szent Imre gimnázium volt növendékei fogjuk megírni a kor igényelte legkiemelkedőbb termelési regényt. Májig emlékszem, 1951 táján ültünk Abody Bélával egy vetetlen ágy szélén, és arról beszélünk, hogy akkor hát mit? Kritikát! – állt elő a tippel Abody. Megbírnáni mégiscsak rokonszenvesebb attitűd, mint megírni. Így születtek az ő kezdeti kitűnő pamfletírózó bírálati, én pedig – megnyervén az enyhüléssel induló Új Hang kritikai pályázatát – szintén rögtön publikálni kezdtem. Hogy a játék? Kedvem támadt leírni mindazt, amivel egy évtizeden át szórakoztunk: megint csak jobbnak tűnt, mint a tsz-regény. Menet közben kiderült, hogy minden játéknak hosszú múltja van a kultúra történetében, így már a legelső könyvem is művelődéstörténeti olvasható. És az első hozta a többit.

– Könyveit a bőség zavara jellemzi – azért is nem folytatom a bevett módon, hogy azzal „küszködnek”, mert nemcsak az a szórakoztató bennük, amit élénk tárnak, hanem az is, ahogyan teszik. A szerző tájékozottsága szinte elképesztő, hiszen vertikálisan is hatalmas, mert a költészet kezdeteitől a legfrissebb jelenig terjed, és horizontálisan is, hiszen nemcsak hazai példák tömkelegét tárja elénk, de a világ bármely tájának irodalmából biztonsággal merít. Mindez zömmel saját gyűjtés, vagy ahogyan sorjázta a könyvei, úgy kapott egyre több és több „adalékok” más irodalomrajongóktól?

– A mennyiségben van valami rendszer. A *Játékos elmék* irodalmi-nyelvi-kávéházi tradíció. A *Népek játékai* a különböző kultúrák fő-

ként ügyességi-szabadtéri darabjait adja közre. Kiderült, hogy ezt nem gyűjtötte még össze ilyen alapon senki. Kilenc nyelvre fordították le. A Breughel-képeskönyvek, kivált a *Gyermekjátékok képzőművészet és játék kapcsolatát* firtatják, a *Kiment a ház az ablakon* pedig a költészet könnyedebb, (de nem értéktelebb) játékos oldalát veszi szemügyre. Itt abból indultam ki, hogy a magyar irodalomszemlélet történeti okokból általában a sorskérdéseket, a filozofikus megközelítést helyezi előtérbe s ettől akaratlanul is „fennköltté” válik. Pedig a paszkvillus, a paródia, a bordal, a borsos vers, a formai bravúrjáték, a nonszensz és az avantgárd megannyi remeke éppúgy a „magas” költészet része. Feltáratlan területen kalandoztam: kevés kutatómunka után inkább az anyag bőségével, mint hiányával volt gondom.

– Munkásságában szokatlan közjátéknak tűnik Angyal Istvánról szóló dokumentumregénye – se előzménye, se folytatása nem ismeretes. Pedig olvasójának úgy tűnt, Önnek még sok olyan élménye, közölnivalója volna, amivel a magyar értelmiség egy része, melynek nincs ínyére 1956 „relativizálása”, azonosulni tudna. Tervezi-e hasonló jellegű művek megírását akár most, akár a jövőben?

– Mindezenközben bennem rekedt a szépiró. Az Angyal-életrajz valóban szóló-darab. De meg kellett írnom, ez az én adalékom ötvenhathoz. Ő igen jó barátom volt, noha nézeteink merőben különböztek. Angyal kommunista volt, én nem. (Hosszú viták...) Ő a szocializmus megtisztításáért ment a forradalomba, s lett felkelőparancsnok. Ugyanaz a „szocializmus” juttatta bitóra. Görög sorstragédia. Fia a keresztfiam, azért írtam a könyvet neki szánt fiktív levelekben. Angyal Istvánnak azóta legendája lett (nagy kár, hogy politikai kisajátítás tárgya is). Ami másik kérdését illeti: mint a fentiekből is látható, a játéktéma voltaképp kiterő volt a pályámon, ha hosszú is és a díjak tükrében talán nem is sikertelen. Ami időm hátravan, az már a szépirodalomé. Belefogtam anyám családja történetének megírásába. Egy vállalkozó család históriája a reformkortól az államosításig. Másképp: egy nemzeti-liberális família mentalitástörténete. Ez az a fazon, ami ma hiányzik.

Csak semmi sietség!

Tarjána Tamás félcédulái

■ Egy Woody Allen-idézettel kezdődik James Gleick Gyorsabban című, Arról, hogy szinte minden felgyorsul alcímű könyve. Nem tudom, a kötet követi-e az eredeti kiadás küllemét és tipográfiáját, mindenesetre az izléses és szellemes járulékos elemeknek (így a fejezetről fejezetre a percekét faló óra-piktogramnak) is köszönhetően az olvasó viszonylag derűsen helyezi el magát ott, ahol egyébként is leledzik: az idő-kelepcében. Röpke felmérésem szerint a legtöbben a Szex és papírmunka, vagy Az MTV a lényegre tör című részeknél kezdik a mű áttekintését. Jőmagam Simóné Avarosy Éva fordítását lapozgatva legtöbbször a Lassítva járnai, az Egyél és rohanj..., a Kapcsolgassunk! Tempósan!, az Idő és mozgás, valamint a summázatnak is beillő Az idő nem pénz című eszmefuttatásoknál, túlzott szakmai bázissal el nem nehezített példatáraknál időztem. Nem tudományos munkával, inkább esszéizáló újságírói produktummal van dolgunk. Választásával a Göncöl Kiadó igencsak „eltalálta” főleg a politikai, a vállalkozói, a gazdasági szféra agyonhajszolt érintettjeit, de az értelmiségiek, művészek, mesteremberek, tanulók tekintélyes hányadát is. Szinte mindenkinek gond, ami ebben a fejezetcímekben áll: 7:15–7:35. Zuhanyozás (bár honnan van erre a műveletre a szerzőnek húsz egész perce, egy-három órája, egyhetvenkettő napja?!). Az okos és élvezetes mű nem annyira élet-, azaz idővezetési tanácsokat nyújt, inkább időproblémáink tudatosításában segít. Paradox módon főleg ezzel a kérdéssel: „Mennyi időt képes az ember időmegtakarításra fordítani?” Az irodalmi, sporttárgyú és egyéb kitérőkkel tarkított, színes könyv „elfogyasztása” nem elherdált idő, noha helyenkénti üresjáratokba belefojtva a szót nyerhetünk is egy kis időt.

A hekkerek nem sietős egyének – mint Jeff Crume Az internetes biztonság belülről című foglalatából megtudjuk: ritkán dolgoznak időre. (A hekker szót Térey János költő Paulus című remek verses regényének

szépirodalmi közege hackerként szívja magába; a legújabb „Bakos” is ezt az írásmódot rögzíti. A Szak Kiadó rátermett fordítói nem először mennek elébe a megjósolható nyelvfejlődésnek; ezzel időt takarítanak meg. (E kötetet – tárgya: „...amit a hekkerek titkolnak” – ugyancsak elismeréssel kell illetnünk virgonc tipográfiájáért: íme, a szürkéből is mennyi eleveenség hívható elő, s egy-két ovális hogy megbolondíthatja az oldal képét.

Crume rablóból lett pandúr, aki középiskolásként diaktársaival készített félelmetes eredményekre is képes jelszólopó programot. Hekkerológiáját a hekker fogalmának meghatározásával és a Mi fán terem a hekker? fejezetével alapozza meg, még hekkerpárti hangokat is penggetve. A mű – melynek hangvétele, szerkezeti és stílusvilága rokon az előzőével, de (tárgyából is következően) egzaktabb, közvetlenebbül praktikusabb annál – viadalnak teletezi, intellektuális harci játéknak, elektronikai összecsapásnak állítja be a két fél, a veszélyeztető és a veszélyeztetett küzdelmét. A szituációba – rejtte bár – mindkettő belevizsi a maga személyiségét, műveltségét, pozícionáltságát. Ebben a hadviselésben a hekker lépéselőnyt élvez, azzal is, hogy – erre a félmondat-szállra fűzte fel a szerző mondandójának tekintélyes részét – titkol ezt, titkol azt, és „...mi nem látjuk őt, de ő minket igen”. A képekkel, táblázatokkal kísért, szójegyzékkel is ellátott kalauz nem oldja meg egy csapásra a biztonságos (?) jelszótalálás, a vírusvédelem és más internetes kérdések dilemmáit, ám el nem hanyagolható mértékben mégiscsak növeli az optimista világbirtoklás első hurrázó rohamai után hamarosan kijózanuló számítógép-használó óvatos eredményeit.

Látta-e már valaki Györffy Miklóst sietni? Bizonyára igen – mégis, ha végigmegegy, ha előadásra, szemináriumra indul a pesti bölcsészkar folyosóin, ő maga a megtestesült, izzó nyugalom. S olyant művel, mint amilyen a Német–magyar kulturális szótár (Corvina Kiadó), nem is lehet kapkodni. Valamennyi

szócikk maga is egy-egy kis könyv (s ez számos esetben nem túlzás). A Corvina műhelye, remek ötletet kilombosítva, magas színvonalon kezdte, és úgy is folytatja ezt a sorozatát. Mélységesen komoly jártasság és ironizáló attitűd, teljes otthonosság és elegáns kivülállás egyként szükségeltetett az anyag egybegereblyezéséhez. A fénykéve az egész német nyelvterületet éri. Mindazt, ami ebből a kultúrából szótári értelemben megragadható, lényegszerűen – és röviden – kifejezhető. Lehet, hogy például a Mozartkugel kapcsán az író túl szigorú („Annak egyik jelképe, hogy a zseniális művészi nagyságot se kélyesen és haszonelvű módon aprópénzre váltja és kiárusítja a szülőföld és az utókor”), lehet, hogy a matt kedvéért itt nem feltétlenül kellene ekkora nyelvtörténeti kitérőt tenni – de a címszavak mindegyike és teljes sorozatuk is lebilincselő, és nem csupán az olvasó hézagos tudását dinamizálja, hanem a roppant eltérő információk közt hajózó egész énjét is. Az Arbeit macht frei és az Art szomszédos oldalakon áll, a Gulasch magyar (származású) szóként jelenti be idegen önmagát („Leginkább a pörköltöz lehetne hasonlítani”), a Libido egy kicsit freudizál, (Kaspar) Hauser és egy sereg szó-társa hozzá a művészeteket is, feltérképeződnek tájak, területek, tartományok, hogy Thüringen mellé a szomszéd hasáb textilfrei(er) Strand címszavára ugorjon a szem („textilmentes, azaz a nudista strand trefás megnevezése), és Wartburg középkori vára „bűdös, füstölgő NDK-személyautó” formájában végezze. Az Előszóban vázolt nehézségekkel Györffy megbirkózott: velős előadásmódja mellett erőssége az a következetesség, amellyel úgy képzett Eckermann címszót, hogy a nagy Goethe maga önállóan nem, csak épület, intézet és díj névadójaként szerepel; s a Kuppler (vö.: kupleráj) és a Kunst-historisches Museum szócikkei közé nem iktatott be semmit azért, hogy e meghökkenítő szókarambolt megelőzze.

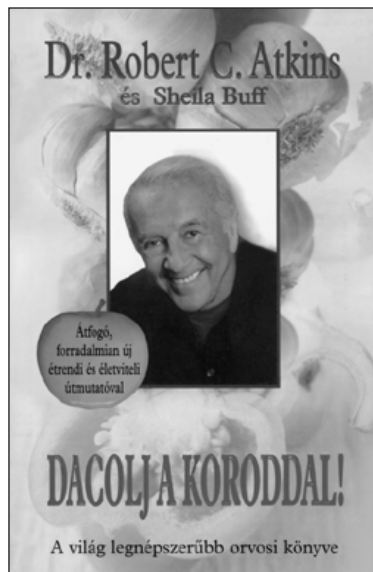
Jól tudom: Réti György történész, diplomata szerint rettenetesen megkétszerezte az olasz és magyarországi (Kapcsolataink képes krónikája) című nagy munkájának (Palombi Editori, Roma-Budapest) második, bővített és javított kiadásá-

ról. Szerencsére ez a fürge fejezetre osztott áttekintés nem tud elavulni, csak időről időre frissítést kér (pompás bibliográfiájában is). Réti a politikában otthonos kultúrtörténész bölcsességével, mondandóját fájoan, de szerencsésen szűkítve írta meg a régműltről is jól informáló, az 1945 utáni évtizedek képi és szóbeli megjelenítésében pedig különösen tanulságos könyvét. A kétnyelvű kiadvány nyelvtanulási céljára is elsorángu. E sorok íróját legszemélyesebben a Hajnal János (Giovanni Hajnal) üvegablakfestő művészt ábrázoló kép érintette (1913. augusztus 26-án született; a Magyar Katolikus Lexikon IV. kötetében olvashatunk róla bővebben), sokáig melázott Lukács Györgi (sic!) neve felett, örült, hogy Rónai Mihály András műfordítás-antológiája „onnan ide”, A Pál utcai fiúk olasz kiadása „innen oda” (vagy fordítva?) fűzi a szálakat, s hogy az egyházi vonatkozásoktól egy-két lapnyira a sportnak (labdarúgás, vízvás, autóversenyzés) is megvan a helye. Személyesség és reprezentativitás előnyösen elegyedik a könyvben, mely könyvtárgyként elősore képeskönyvnek mutatná magát – ha nem lenne ez is egyféle „kulturális szótár”.

Papp Máriaó Így sakkoztak ók című kötete az idő-utalásokból sejtethetően régóta várta már, hogy könyv alakot öltöjön a 128 („két sakktablányi”) portré- és feladvány-fejezet. A matt, láttuk, helyet kapott Györffynél. Réti Mátyás király-passzusától át lehet ruccanni ide, Aragóniai Beatrix sakk-kedvteléséhez (vagy egy másik összefüggés: Kádár János ott is, itt is). Papp Máriaó, a költő valósággal költi e sakk-krónikát. Dramatis personae: egy nagy világsakkjátzsma évezredeinek embereit ülteti a világos és sötét figurákhoz. Einstein és Karinyth, Duchamp és Makarenko, Bogart és Tabi László, Marcos és Castro, II. János Pál és Szevasztyjanov úrhajós: a sakk demokráciájában mindenkinek lehet egy jó vagy rossz, páratlan vagy párját ritkító húzása. (A könyv a Palatinus műhelyéből került ki.)

Aki belemerül a feladványokba – legfőképp azokba, amelyekben csalafintaság, újítás, szabályszerűtlenség képezi a megoldás kulcsát –, egy idő után azt tapasztalhatja, hogy kihullik a hétköznapi időből, s átesik a sakk-időbe. Amely már nem is idő: a szellem időtlen kiterjedése.

A MAECENAS KÖNYVKIADÓ AJÁNlja

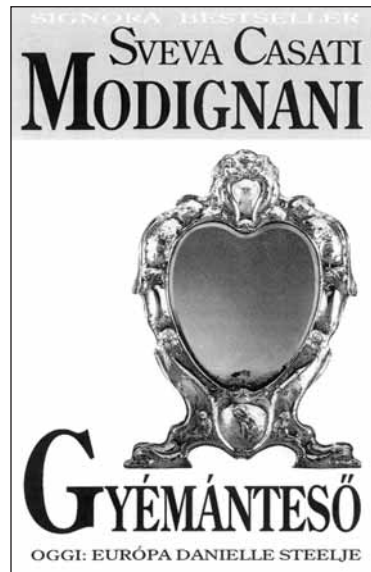
A hosszú és egészséges élet titkát nem a génjeink őrzik. Egyedül rajtunk múlik, hogyan alakítják testünket a múltó évek. Dr. Atkins, az Egyesült Államok legnevesebb táplálkozási szakértője ehhez kínál hatékony programot. Forradalmi tételei biztonságosak és követhetőek. Nem szükségszerű, hogy a kor automatikusan magával hozza a rákot, reumát és a szívbetegségeket, de ehhez nekünk is tennünk kell. Étrendünk sürgős és drámai módosításra szorul. Kevés szénhidrát, sok fehérje, heti méregtelenítés és némi

rendszeres mozgás: íme, az Atkins-program pillérei. Dr. Atkins világhírű, sok millió példányban elkelt munkája étrendi útmutatót is tartalmaz, amelyet F. Nagy Angéla igazított a magyar táplálkozási szokásokhoz. A világ legnépszerűbb orvosi könyve!

Az itáliai kritika Európa Danielle Steeljének nevezi a méltán népszerű olasz írónőt, Sveva Casati Modignanit, akinek regényei számos ország toplistáján szerepelnek. Sikerének titka a sodró cselekmény és a korszerű, mégis időtlen erkölcsi

tartalom. Gyémánteső című regényének hőse, Giovanni Rovesti hatalmas médiabirodalom feje. A korán árvaságra jutott férfi a legteljesebb szegénységből küzdötte fel magát Olaszország leggazdagabb és legbefolyásosabb emberévé.

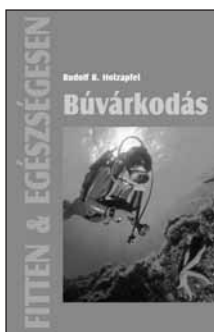
Palotákat, birtokokat, óriási vagyont hagy örököseire, valamint a „kis római”, élete első nyomdagépét, amellyel vállalkozását indította és amely legkedvesebb unokájára, Maria Charlottára száll. A hatóságok azonban nyomozni kezdenek. A médiabirodalom falai repedeznek, a sötét titkokról fellebben a fátyol...

Mindkét kötet megrendelhető közvetlenül a kiadótól is:

Levélben: 1365 Budapest, Postafiók 742. Telefonon: 311 28 36. E-mailen: maecenas@hu.inter.net

Fitten & Egészségesen ÚJ KÖNYVSOROZAT A CSER KIADÓTÓL

A könyvek megismertetnek az adott sport történetével, élettani hatásaival, a megfelelő táplálkozással, felszereléssel és ruházattal. Edzéstervet, ötleteket adnak az edzés hatékonyságának növelésére. A gyakorlatok leírását ábrák és színes képek egészítik ki.

Minden kötetben kezdő és haladó sportolók egyaránt hasznos információkat találnak!

A kötetek ára egységesen 1498 Ft ♦ Terjedelmük kb. 126 oldal

Megjelent kötetek: Búvárokodás ♦ Futás ♦ Kerékpározás

További várható kötetek: Stretching ♦ Aerobik ♦ Szaunázás ♦ Edzés edzőgépeken ♦ Hegymászás ♦ Sízés

CSER Kiadó Bt. 1114 Budapest Károli Gáspár tér 3.
Telefon: 386-9019. • Telefon/Fax: 385-6684
E-mail: cser@chello.hu • Honlap: www.cserkiado.hu

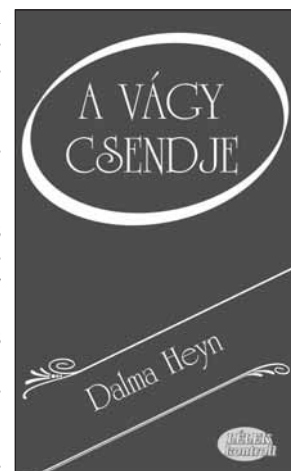
A HÁTTÉR Kiadó ajánlja

Dalma Heyn: *A vágy csendje* (Lélek-kontroll sorozat)

A férjes asszonyok hallgatásának is van tartalma. Súlyos csend nehezedik a házasságra és mindekelőtt magára a feleségre, aki éjt nappallá téve fáradozik azon, hogy minél tökéletesebben megváltoztassa személyiségét, meg akarván felelni egy ideálnak, amely a régmúlt időköt idézi, és amely tiszta formájában valószínűleg soha nem is létezett. Egy acélketrec foglyaként mosolyog, selypeg, boldog és jószágos, és közben már régen elveszítette önmagát. Aztán feltűnik egy idegen férfi, aki lehet, hogy a férj közelébe sem érhet, mindössze őszinte és nyílt, meg akarja őt kapni, úgy ahogy van, teljes valójában, színjáték nélkül. A házasságtörés nyelbe üttetett, és a nő ámulva veszi észre, hogy az idegen hálószobák rejtekében, a csak órá kíváncsi férfi mellett mintha újra testet öltene az a régi, csillogó szemű fiatal lány, akit – hitte ő – már mindenki elfeledett.

A könyvek megrendelhetők közvetlenül a kiadónál is.
HÁTTÉR Kiadó 1134 Bp., Váci út 19. Levélcím: 1525 Bp., Pf. 97.
T/F: 320-8230, 329-7293, üzenetrögzítő: 221-6239
E-mail: hatterkiado@axelero.hu

Előtérben a HÁTTÉR!

Libri sikerlista

2003. június 27. – július 10.

A Libri üzlethálózatban regisztrált vásárlások számítógépes összesítése alapján

SZÉPIRODALOM	ISMERETTERJESZTŐ	GYERMEK, IFJÚSÁGI
1. Leslie L. Lawrence: A vérfarkasok kastélyában Gesta Könyvkiadó	1. Huszár Tibor: Kádár János politikai életrajza II. (1957–1989) Kossuth Könyvkiadó	1. Cabot, Meg: A neveletlen hercegnő naplója 3. Ciceró Könyvstúdió
2. Gerlőczy Márton: Igazolt hiányzás Ulpius-Ház Könyvkiadó	2. Árpa Attila: Ha én ezt a Klubról egyszer elmesélem Alexandra Kiadó	2. Janikovszky Éva: Égőgő fű Móra Ferenc Könyvkiadó
3. Esterházy Péter: A szabadság nehéz mámore Magvető Könyvkiadó	3. Révai Gábor: Mesterek – beszélgetések a világról és a túlvilágról Müller Péterrel és Popper Péterrel Jonathan Miller Kiadó	3. Janikovszky Éva: Felelj szépen, ha kérdeznek Móra Ferenc Könyvkiadó
4. Vámos Miklós: Sánta kutya AB Ovo Kiadó	4. Polcz Alaine: Kit siratok? Mit siratok? Jelenkor Kiadó	4. Lázár Ervin: Tüskés Varabín Osiris Kiadó
5. Vavyan Fable: Nászjelentés 1–2. Fabyen Kiadó	5. Stahl Judit: Enni jó! Park Könyvkiadó	5. Brezina, Thomas: Elvarázsolni a Tanár urat? – Nem gond! Egmont-Hungary Kft.
6. Mayes, Frances: Édes élet Itáliában Tericum Kiadó	6. Berecz János: Vállalom Budapest-Print Kft.	6. Wilson, Jacqueline: Lányok a pácbán Animus Kiadó
7. Janikovszky Éva: Felnőtteknek írtam Móra Ferenc Könyvkiadó	7. Pease, Barbara – Pease, Allan: Miért hazudik a férfi? Miért sír a nő? Park Könyvkiadó	7. Janikovszky Éva: Már óvodás vagyok Móra Ferenc Könyvkiadó
8. Kertész Imre: Sorstalanság Magvető Könyvkiadó	8. Özsentsége a Dalai Láma: Nyitott szívvel Trivium Kiadó	8. Szép Ernő: Mátyás király tréfái Móra Ferenc Könyvkiadó
9. Janikovszky Éva: De szép ez az élet! Móra Ferenc Könyvkiadó	9. Burian, Peter – Caputo, Robert: National Geographic Fotóiskola Geographia Kiadó	9. Kaaberbol, Lene: A Brimstones Banda Egmont-Hungary Kft.
10. Márai Sándor: A gyertyák csonkig égnek Helikon Kiadó	10. Havas Henrik: Gaszner és Rihmer főorvos elmesztálya Alexandra Kiadó	10. Brezina, Thomas: Az a boszorkányos szerelem Egmont-Hungary Kft.

A FÓKUSZ KÖNYVÁRUHÁZ SIKERLISTÁJA 2003. JÚLIUS 1-13.

Szépirodalom:

- Márai Sándor: Fűves könyv Helikon Kiadó
- Asimov, Isaac: Teljes Alapítvány, Birodalom, Robot univerzuma 4. Szukits Könyvkiadó
- Vámos Miklós: Sánta kutya Ab Ovo Kiadó
- Coelho, Paulo: Az alkímista Athenaeum 2000 Kiadó
- Márai Sándor: Sirály – A sziget Helikon Kiadó
- Kertész Imre: Sorstalanság Magvető Kiadó
- Rakovszky Zsuzsa: A kigyó árnyéka Magvető Kiadó
- Dick, Philip K.: Az ember a Fellegvárban Agave Kiadó
- Láng Júlia: Egy budai úrilány Magvető Kiadó
- Szabó Magda: Für Elise Európa Könyvkiadó

Ismeretterjesztő:

- Orbán Viktor: A történelem főutcáján Magyarország 1998–2002 Magyar Egyetemi Kiadó
- Révai Gábor: Mesterek. Beszélgetések a világról és a túlvilágról Müller Péterrel és Popper Péterrel Jonathan Miller Kft.
- Révai Új Lexikona: XI. Kad – Kla Babits Kiadó
- Barabási Albert-László: Behálózva A hálózatok új tudománya Magyar Könyvklub Akadémiai Kiadó
- Magyar Értelmező Kéziszótár Akadémiai Kiadó
- A járművezetői vizsga tesztkérdéseinek gyűjteménye Bertelsmann Springer Magyarország Kft.
- Pease, Allan és Barbara: Miért hazudik a férfi? Miért sír a nő? Park Könyvkiadó
- Hamvas Béla: A bor filozófiája Editio Medio
- Gleick, James: Gyorsabban Göncöl Kiadó
- Huszár Tibor: Kádár 2. Szabad Tér Kht. – Kossuth Kiadó

Ifjúsági és gyermek:

- Rowling, J. K.: Harry Potter and the Order of the Phoenix (angol) Bloomsbury
- Cabot, Meg: A neveletlen hercegnő naplója 3. Ciceró Könyvstúdió
- Brezina, Thomas: Legyen anyu a legmenőbb Egmont-Hungary Kft
- Rowling, J. K.: Harry Potter és a Bölcsek Köve Animus
- Fekete István: A koppányi aga testamentuma Móra Kiadó
- Aranyipihé Lilliput Kiadó
- Brezina, Thomas: Te vagy a kedvenc ellenfelem Egmont-Hungary Kft
- Travers, P. L.: A csudálatos Mary Ciceró Könyvstúdió
- Kästner, Erich: A két Lotti Móra Könyvkiadó
- Brezina, Thomas: Az a boszorkányos szerelem! Egmont-Hungary Kft

PARNASSZUS ANTIKVÁRIUM

1054 Budapest, Bajcsy-Zsilinszky út 50. Tel./fax: 311-6049
vásárol régi könyveket, könyvtárakat, műfaji, tartalmi,
időbeli kötöttségtől mentesen, ám válogatva.
„Mindenfélét, de nem mindent”

Előzetes telefonos egyeztetés alapján
díjtalan kiszállítás, szállítás.

Minden könyv egy helyen! TANKÖNYVCENTRUM a Kódex Könyvruházban

Budapest V., Honvéd u. 5. (A Parlamenttől egy percre.)
Telefon: 331-0126, 331-0127
Az általános és középiskolai tankönyvek közel teljes
választékával várjuk kedves vásárlóinkat.
Minden könyvet egy helyről!

„A kezdet kezdetén az emberi világ kicsit olyan, mint a washingtoni Nemzeti Galéria Rembrandt-terme: egy sereg megvilágított arc, kiválva a szürke és elmosódott háttérből, tele étellel, mozgással [...] Felismerni a látványban az embert még nem ugyanaz, mint tudással rendelkezni az ember tulajdonságairól.”

A. Gopnik:
Bölcsek a bölcsőben. Hogyan gondolkodnak a kisbabák?
Typotex Kiadó, 1750 Ft,
a kiadóban (Bp. 1024, Retek u. 33-35.) 15% kedvezménnyel

TYPOTEX 1024 Budapest, Retek u. 33-35.
Tel./fax: 316-3759, www.typotex.hu

KÖNYVHÉT

Hirdetésfelvétel:
209-1875

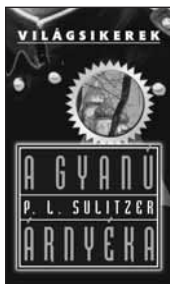
Különféle veszedelmek

■ Az elmúlt évtizedben Richard Bachmanként is bemutatkozó Stephen King Csontkollekciója válogatás a rémületbe kergetés világhírű matadorának régebbi novellaterméséből. Előszava, sőt keletkezéstörténeti fejezete is van a vastag fogású gyűjteménynek. Az alábbi kiegészítésben King úgy határozta meg a novellát (s persze a hatás oldaláról közelíti meg a definíciót), hogy az nem más, mint „idegen gyors csókja a sötétben”. Aztán nem tartja be azt a rövidegre és könnyedségre serkentő ideált.

A köd című elbeszélése például kisregény terjedelmű, egyszersmind izzadmányosan hosszúra nyújtott: tapintható hitchcocki áthallásokkal. Alkotói módszerére azonban nagyon jellemző. Itt is csökönnyösen ragaszkodik az alapötlet teljes kiaknázásához, az ismételtetés unalmát megkísértve. És itt is a lehető leghétköznapibb emberkéket választja rettegő alanynak, természetesen azért, hogy a hasonló státuszú publikum lazább ideghálózatú tagjai minél bővültebben ráhangolódjanak a mélységes aggódásra okot adó reménytelen állapotleírásokra, kiütálan helyzetrajzolatokra.

Kurtább, ritmusosabb művei is túl vannak írva. Részben azért, mert sajnál belőlük bármit kihagyni. Másfelől attól nyúlnak, hogy szívesen elidőzik a vidéki fazonok különcködéseinek – fura cselekedetekben megnyilvánuló – bemutatásával. Az efféle személyiségek dilinyósságára kihegyezett akciói minőségibbek, mint az eleinte sokat ígérő, később csekély meglepetésekkel előrukkoló írásai. Elsőrangúan teljesít viszont akkor, ha a gyerekkori szorongást szemeli ki témájának. A Nagy magára hagyott kisfiú hősét végül egy hullával hagyja párban a vacogató sztori folyamán. Előtte annyira hitelesen festi le az iszonyatos nagymamával kapcsolatos ellenérzéseit és lelki tusáit, hogy igazából már ekkor eléri célját, az olvasó gyógyíthatatlan émelygésének allandósítását.

Személyes benyomásokra támaszkodhat A rugalmas golyó balladájában, ahol az örülettel küszködő, majd ugyanennek elhatalmasodását elfogadó írókról „meséltet” tökéletesen elképzelhető, egyben undok csudalogokat. Számos kísérlete tanúskodik arról, hogy különleges képességeit ki akarja próbálni a neki valójában nem testhezálló alműfajokban is. Regényben ilyesmivel sosem játszadozik. Ott szöröstől-böröstől a megszokott King mindenkori formáját igyekszik tartani. Rövidtávon alkalomadtán úgy elengedi magát, hogy szabadvers-féleségekre vetemedik, vagy tisztességesen megcsinált, de poéntalan sci-fi-utánezatokat ír –, az sincs kizárva, hogy a saját szórakoztatására. Érdekes, hogy az eredetileg 1986-ban megszerkesztett, (tehát még a Rémkoppantók vagy a Halálsoron-ciklus előtt készült) könyv legemlékezetesebb álnaplóját eleinte szintén nem az ő kezére állónak érezzük. A tétova indítás után mégis egyre zaklatottabban szimatolunk: itt valami óriási dobás készülődik. Amikor bejön, már halálra röhögtük-hörögtük magunkat ennyi emberi nyomorúság, ennyi hiábavaló életbekapzkodás láttán és hallatán. Még azt is csak spéttel vesszük észre, hogy a komplex lidércnyomás – szakmai kifejezéssel – megint csak tartalmaz úgynevezett redundáns elemeket. Írónk – már akie – előszavában azt vallja a döbbenetes opuszról, hogy a „műzsám ekkor ismét a fejemre üritette varázslatos beleit”. Kingéknél úgy látszik, az ihletet követő órákban ajánlatos nagytakarításba fogni.

Nehezebb lenne összefüggésbe hozni a műzakkal Paul-Loup Sultzer nemzetközi pénzügyi tanácsadó takarosan profi regényét, A gyánú árnyékában. Kőkemény valóságból építkezik. Egy percre se vacakol művészi megdondolásokkal, allűrökkel. A napjaink gazdasági és morális helyzetével abszolút tisztában lévő szerző thriller-szakmai fegyverzettséggel idomul témájához. Nagyvonalúan gombolyítja az olykor valószínűtlenségbe hajszolt eseményeket. A sebes sodrású művet az tartja idegesítő mozgásban, hogy félig orosz, félig grúz – csecsenül is beszélő – főszereplőjét furton-furt üldözik. Hol kivágja magát, hol őt hajtják ki. Mindenesetre elég bátor a halálmegvetéshez, talán mert a furfangos meneküléseken kívül egyéb fő dolga van: mindenáron meggazdagodni. E majdhogynem küldetéses meggyőződését remek gazdasági-üzleti érzéke és fáradhatatlan szervező tehetsége erősíti meg benne. Mindez, amit kivitelez, annak folyománya, hogy korszerű elveknek hódol. Csalhatatlanul fölismeri az adott időszak alkalmasságát a zavarosban halászásra. Ezt a galád műveletet azért tudja egyre kifinomultabb módszerekkel véghezvinni, mert a világ legbomlékonyabb országában szocializálódott. Nevezetesen a Szovjetunióban, Gorbacsov peresztrojkájának szín- és tethelyén.

Nem tudni, a szerző mitől ennyire otthonos az ingoványos täljon. Valószínűleg többször járt akkoriban – mondjuk hivatalból – Moszkvában és Tbilisziben. Ezenfelül nem kis jártasságra tett szert a múlt század húszas éveinek úgynevezett NEP-korszakát tárgyaló (szatirikus) szépirodalomban. Mindenekelőtt Ilf és Petrov az, akiknek szemléletét jó érzékkel kamatoztatta hetyeke stílusában. Mivel ez a munkája először 1991-ben jelent meg, napjaink véletlenének tudhatjuk be, hogy sokat foglalkozik a csecsen mentalitás mindennapi érvényesülésével. Ők a történetben végig irracionálisan viselkednek. Csak azt lehet róluk feltételezni, hogy semmitől se riadnak vissza, s hogy velük közösködni felér a hazardírozással.

Sultzer kedveli – velünk együtt – a biliárdgolyóként ide-oda patogó párbeszédet. Hatásosnak gondolja (nem mindig a romantikus szaggatottságot, a félrevezető áltájékoztatást.) A ravaszkas humor, az akasztófalás tréfálkozás szintén nem áll neki rosszul, mint ahogy ügyesen pergeti le a viharos verekedéseket, kukkoló pimaszságokat, felülkerekedést bizonyító vagy a nemszeretnem partnereket lealázó mesterkedéseket. Az se tesz rosszat a (politikai háttérrel fölszerelt) regénynek, hogy lezárása ügyetlen. Megítélésében nem utolsó szempont, hogy alapszintű előjátéknak tekinthető mindahoz, ami mostanára Oroszországban bekövetkezett. Ugyancsak jelenünkben játszódik John Nance műve, a Különleges utas, bár valóságtartalma egyelőre nincsen. Az író a General Press Világsikerek sorozatának több kötetéből ismerjük, élvezzük. Eleinte tanult szakmája tapasztalatainak felhasználásával hozta létre (Hajsza az idővel) egyedül reá jellemző, repülési izgalmakra alapozott históriáit. A repülésnek most is fontos szerepet szán a bonyodalomban. Perfekcióra törekvése más szakmák kitanulására is lelkesítette. Így korántsem erőltetett, hanem a történésekkel szerves összefüggésben adhat ízelítőt arról, hogy mit tanult a nemzetközi jog szabályainak gyakorlati érvényesüléséről, s kikerülésének fufangjaiból.

A kalandok kiindulópontja az, hogy vajon mihez lehet kezdeni a volt amerikai elnökkel, kinek – állítólag háborús bűnökért – a kiadatását követeli egy olyan ország, melyben a törvények a halálbüntetést sem zárják ki. A (kitalált, de Clinton utáni) államférfi azért nem tud egykönnyen hazaszökni Európából az Egyesült Államokba, mert zseniális angol jogász akarja csapdába csalni bizonyos hajdani megszegyenülése miatt. Az ügyvédnek a fejlett tömegkommunikáció révén és nemzetközi kapcsolatai segítségével csakugyan igen messzire nyúlik a keze.

Akit multhatatlanul érdekelnek az ilyesféle globális tranzakciók kivédésének akadékossgái, ötletes kiskapui és alattomosan finom cselvetései, az jelentős tájékozottságra tehet szert az ide vonatkozó eljárási rafinériákról, ügyvédi praktikákról, eljárásjogi csemegekről. Nance példás türelemmel elégti ki ennek a tudákos olva-

sórétegek igényeit. Koronként annyira belefelejtkeznek a latolgatások labirintusába, hogy elveszíti a fonalat. Ilyenkor azzal kárpótol, hogy újabb repülés megpróbáltatásokkal traktálja híveit. Az se baj, ha ezek a lélegzetállító majdnem-lezuhanások nem szükségszerűen tartoznak a fő (cselekmény)vonalhoz. Mikor az elnök fiatal védőügyvédje menetrendi járat helyett kénytelen igénybe venni egy friss jogosítvánnyal büszkélkedő pilóta magánjárművét, önmagában kikerekedő (iróniát se nélkülöző) elbeszélés jön létre, amely bárhol megállná a helyét. Ugyanez a laza kapcsolat fűzi a megoldás módját a könyv egészéhez. A döntő fordulat akkor áll be, amikor Nance-nak eszébe jut: hát Agatha Christie? Ő mit találna ki a helyében? A megfontolást olyan jellegzetes szerzői tett követi, amire Poirot mester elégedetten rábólintana. Legfeljebb azt jegyezné meg, hogy ez a bravúros bizonyítás is egy másik inventárból került a bírói pulpitusra.

Islai Zoltán

Stephen King: Csontkollekción. Európa Könyvkiadó, 708 old., 1600 forint. P. L. Sulitzer: A gyanú árnyéka. General Press. 403 old., 1300 forint. John J. Nance: Különleges utas. General Press. 369 old., 1300 forint.

Magyar irodalom

Végtelenből a végtelenbe

■ Ha még létezne a Magyarország felfedezése szociográfia-sorozat, Benke László És hirtelen leszáll az este című könyve tökéletesen illeszkedne bele. A cím Salvatore Qasimodo egyik epigrammájának részlete, a megöregedésre és a rohamos lépésekkel közelítő halálra vonatkozik. A szerző a magukra hagyott, szociális otthonokba utalt öregek mindennapjait mutatja be riportjaiban. Művét személyes emlékeivel kezdi, részletesen idézi fel édesanyja életének utolsó időszakát, egészen a búcsú pillanatáig, a végső óráig. Mint az a leírtakból kiolvasható, az átélt személyes élmények mellett a szociográfiai gyűjtőmunkára ösztönző erővel hatott dr. Iván László előadása a Battyhány Strattman László Idősek Akadémiáján. Az öregkori elmagányosodás problémáját vizsgáló professzor munkásságával külön fejezet foglalkozik a könyvben. Előszavában dr. Iván László így fogalmaz a szerzőről: „...csak olvastam és ittam szavait, ízes magyar kifejezéseit, halovány hajnalok és bíborba fúló alkonyatok jajdulásait életről, öregekről, múlttól és jelenről, keserűségekről és szép szomorúságokról, egyéni sorsokról, széthulló családokról, mitikusan lebegő, fogyatkozó nemzetünkről, egyszóval folyamatokról, melyek a végtelenből a végtelenbe tartanak.”

S való igaz, a leírtak nem csupán riporter kíváncsiság nyomán született szociográfia, hiszen az életre keltett környezet és a benne létező alakok teljességgel irodalmiak. Helyenként az embernek olyan érzése támad, mintha novellát olvasna, ám a felsorolt adatok és tények minduntalan visszarántják a valóságba. Ha a szerző tarsolyában maradt még megíratlan élmény, érdemes lenne elgondolkodni azon, hogy szépprózában megfogalmazza azt.

B. L.

Benke László: És hirtelen leszáll az este. Hét Krajcár Kiadó, 210 oldal, 1180 Ft.

Képek és irodalom

■ Ha ez így megy tovább, akkor lassacskán már műfajt teremt Gyurkovics a képekhez rendelt irodalom művelésével. Már első

megjelenéseitől kezdve találkozhatunk a festményektől ihletett verseivel. Későbbi hasonló indíttatású munkáinál ott szerepelnek a reprodukciók is a lapokon. Ennek a vállalkozásnak a jegyében született új albuma, az Extázis II. 107 műrekep képhez költött 107 verset tartalmaz, természetesen a két évvel ezelőtt megjelent Extázis folytatásaként.

Minden stílusból, minden korszakból szerepelnek itt az alkotások, a deszkára pingált prágai ikontól az absztraktig, az amerikai fotorealizmusig, sőt a szerző portréja is megtalálható a legvégén. Henri Rousseau, Monet, Manet, Pissarro, Vincent van Gogh, Chagall, Kandinszkij és még sorolhatnám.

Bár kézenfekvőnek tűnik a kötet címét akképp értelmezni, hogy a festmények szemlélője magán kívüli állapotba került a zsenik műveinek szemlélésekor, a könyv mégsem erről szól. Maguk a képek kerültek önmagukon kívülre.

A költő elragadja a szubsztanciájukat, és játszik velük. Átgűrűja és visszateszi az anyagba. Mintha megfogná a vállunkat, és ezt mondaná: gyere csak ide, ahol én állok, innen nézve az egész teljesen más. A komoly képeken komédiázik, a bohémabb alkotásokon elmereng. A művészi áhitatot semmibe veszi, hogy megtanuljuk, olyan nem is létezik. Hát illik ezt?

Az igazi művész – mint tudjuk – fütyül a közönségére. De azért talán a lelke mélyén mégis szeretné, hogy valaki legalább sejtse meg a művét. Sokan elmennek mellette, vagy csak a pénzben kifejezett értékét csodálják, pedig a festmény igazából értő, sőt elemző tekintetre vágyik. A költőben alighanem emberére talál. Eljött Gyurkovics, aki kötöttségektől mentes szemléletével felforgatja a jelképek egyetemes értelmét, azok mögé néz és átéli az alkotást. Kell ennél több?

Mint lélekorvos megérti a képek szereplőit, és sosem magyarázza a művet. Versei nem műelemzések, hanem kizárólag versek. Ha kell, még sztorit is farag a látványhoz. Többször nevetetőd, néha síró-snevetőset, néha vallomást. Előfordul, hogy a kép csupán illusztráció egy-egy költeményhez, és ezáltal nyer új értelmet.

Sz. D.

Gyurkovics Tibor: Extázis II. 107 kép – 107 vers. Kráter Kiadó, 224 oldal, 3500 Ft

Külföldi irodalom

Családragény fekete báránnyal

■ A közelmúltban a TV 2 újra műsorára tűzte az Irwin Shaw családragényéből készült Gazdag ember, szegény ember című filmet. A hetvenes években forgatott sorozat napjainkban is élvezhető, mert a szerző nem giccses szappanoperahősöket teremtett, hanem sorsukkal birkózó és elbukó hús-vér figurákat. Shaw a szegény amerikai Jordache-család létküzdelmét mutatja be a második világháború utáni két évtizedben. A regény egyenlő arányban foglalkozik a három testvér, Gretchen, Rudolph és Thomas társadalmi beilleszkedésének buktatóival. Igazán drámai hatást elsősorban a legfiatalabb fiú, Thomas életének alakulása vált ki az olvasóban. Ő az, aki állandó konfliktusban áll környezetével, kis túlzással mondhatni, az egész társadalommal: „Thomastól nincs mit remélni. Szöke pimasz rókalélek. Verekszik, mindenkibe beleköt, az iskolában is mindig baj van vele, csúfolódó, meg a feje után, nem tőr zabolát, jön-megy észrevétlenül titkos utakon, a büntetés leperog róla.”

Szülei és testvérei fekete báránnyként kezelik, ki előbb-utóbb úgyis a börtönben végzi. Neki nem lehet más választása, mint az akasztófavirág sorsa. Mintha éppen szülei szemelték volna

ki arra, hogy helyettük bűnhődjék múltbeli vétkeik miatt. Apja, az első világháborúban megrokkant, Németországból emigrált pék lelkén emberélet szárad. Ördögálarcú lény, ki egyedül, saját műhelyében, pokoli forró kemencéje mellett érzi otthonosan magát. Anyja, amerikai árvaházban nőtt fel, súlyos depressziós, érzelemszegény, erősen korlátolt. Thomasnak először gyújtogatás miatt gyúlik meg a baja a törvénnyel, ám pénzzel elsimitják dolgot. Apja felelősségre vonja tettéért, majd nekilát, hogy mőresre tanítsa a balhész gyereket, ám a fiú nem hagyja magát, verekedni kezdenek. Amikor a történetek miatt Thomast apja önkényesen száműzi hazulról a rokonokhoz, a fiú még örül is, hogy megszabadul tőlük. Minden különösebb anyagi és lelki utravaló nélkül vág neki a nagybetűs életnek. Családi indíttatása és kivételes testi ereje szokatlan átkot jelent számára.

Nem sokat kell várni arra, hogy a rokonoknál is bajba keveredjen. Nemi erőszak gyanújába kerül, ismét csomagolnia kell. Profi bokszolóként próbál szerencsét. Vére nem engedi nyugodni, elcsábítja a maffia által menedzselte bajnok feleségét, majd a bokszolót is helybenhagyja egy szállodában. Ezúttal már menekülnie kell, ha kedves az élete. Nemcsak hazájának mond búcsút, hanem időközben megszületett fiának is, akit volt felesége nevel. Beáll tengerésznek és irány Európa. A teherhajó fedélzetén már nem csupán önmagáért verekszik, hanem barátja, Dwyer becsületét is védi. Leszerelésük után együtt fektetik be keresetüket, közösen bérelnek hajót a francia tengerparton. Hajókirándulásokat és utakat szerveznek a pénzes külföldi turistáknak. Magához veszi fiát, akit prostituálttá vált anyja katonai iskolába íratott be. Nyugodtan élnek, kibékül testvéreivel. Meghívja őket hajójára. Üzletemberként, majd politikusként karriert befutó bátyja felesége szerencsétlen alkoholista, aki egyik éjszaka stricik csapdájába kerül Cannes-ban. Az egyszemélyes felmentő sereg ki is lehetne más, mint Thomas? Kimenekíti az asszonyt a veszélyes társaság karmai közül. Néhány nappal később ezért kell meghalnia. Rajta állnak bosszút.

Irwin Shaw: Gazdag ember, szegény ember
Saxum Kiadó, 735 oldal

B. L.

Művelődéstörténet

Amit a székelyekről tudni érdemes

■ Mind ez idáig abban az illúzióban ringattam magam, hogy mindazt tudom Erdélyről, amit tudni érdemes, s mert Erdély sokak számára egyet jelent a székelyekkel, értelemszerűen róluk is. Aztán elég volt végigbongészniem-végigálmélnoknom Pivárcsi István Székelyföldi legendárium című könyvét és rá kellett döbbennem, hogy amit eddigi olvasmányaim, illetve egy erdélyi utazás jogán tudásnak véltem, kevés is, felszínes is, közhelyes is. A szerző elképesztően gazdag tudással ismerteti a székelyek őseit, eredetét – pontosabban csak lehetséges őseiket és eredetüket, mert a legendákon kívül semmi biztosat nem tudhatunk erről. Éppen úgy, ahogy a csángókról sem – legfeljebb annyi valószínűsíthető, hogy már a honfoglalás előtt is itt éltek. A székelyek katonai társadalma (a különböző törzsek letelepedése következtében) öt úgynevezett „szék”: Aranyosszék, Marósszék, Udvarhelyszék, Csíkszék és Háromszék köré szerveződött. Valahogy úgy, ahogy nálunk a vármegyék rendszere kialakult. Ez a szervezet egészen az újkorig megőrződött, de ma már csak a helységnevek őrzik emlékét.

Pivárcsi István könyve nem útikalauz, több is, kevesebb is annál, viszont roppant hasznos kézikönyv lehet például egy erdélyi utazás alkalmával. Nemcsak a tájakon, kegyhelyeken, fontosabb városokon vezeti végig olvasóját, de bemutatja a hozzájuk kapcsolódó legendákat, mondákat is. Vannak köztük természetesen régről ismerősek és vannak jóformán ismeretlenek is, mint amilyen az Attila egyik feleségével, Rikával foglalkozók. Pivárcsi azonban nemcsak a ködbevesző régmúlt alakjait mutatja be, hanem ismerteti az e tájról elszármazott leghíresebb tudósok, művészek életrajzát is, bemutatja az emlékhelyeket, a népszokásokat – egyszóval megtudható könyvből szinte minden, amit a székelyekről tudni érdemes.

-a -a

Pivárcsi István: Székelyföldi legendárium
Palatinus, Bp. 2002, 365 old, 2970 Ft

Janikovszky Éva
(1926–2003)

■ Most tudatosul bennem, hogy lapunk címlapján ő szerepelt a legtöbbszor: ami elsősorban és konkrétan azt jelenti, hogy az elmúlt hat és fél évben ötször készítettünk vele interjút, és persze folyamatosan írtam újabb és újabb olvasógenerációkat meghódító gyermekkönyveiről, ifjúsági regényeiről.

Előbbiekben érte azokat, amelyek képes gyerekkönyvnek minősülnek, de az igazi műfajuk ez: „Janikovszky”. Köznevesült Éva családi (asszony-)neve, egy olyan könyvtípust jelölünk vele, amellyel megújították a magyar gyerekirodalmat. A többes szám indokolt: egyenrangú alkotótársra lelt a grafikus Réber Lászlóban, aki persze számos felnőtteknek szóló könyvét is illusztrálta.

Az utóbbi években főleg a felnőtteknek írt Janikovszky Éva. De amit korábban a kicsiknek alkotott, a felnőttek azokat is elolvasták, szerették, és/mert tanul(hat)tak belőle. Bizony nekik is szóltak azok a történetek. Nemegyszer közvetlenül a gyerekek szájából! Hiszen Janikovszky Éva elsősorban mindig a gyerekek és a felnőtt viszonyáról

beszél, ennek a buktatóiról s a tévedések elkerülésének módzatairól. Azokról az evidenciákról, amelyekről oly könnyű megfeledkezni, ha nem figyelünk teljes szívvel egymásra: a toleranciáról, a megértésről, a szeretetről, a jókedvről.

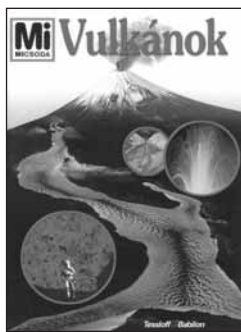
Földhözragadtan fogalmazva: szerzője, szerkesztője, emelkedettebben szólva: a lelke, a motorja, a büszkesége volt a Móra Ferenc Ifjúsági Könyvkiadónak, és irodalmunk nagykövete a világ számos országában. Megvalósította-e minden tervét? Reméljük. Mélységes szomorúsággal vesszük tudomásul: új könyve nem készül többé. De gazdag és páratlan életművének darabjai ott sorakoznak sokunk könyvespolcán. Továbbra is olvassák idehaza és szerte a világon.

Janikovszky Éva elbúcsúzott olvasóitól az éteren át: utolsó rádióinterjújában is olyan volt, amilyennek évtizedek óta ismertük: természetes, közvetlen, őszinte, bölcs. Irigylésre méltó, illetve megtanulandó ez az utolsó emberi gesztusa: a lesújtó, szívbe markoló fájdalom érzését tompították szavai, hangjának csengése, a nevetése! az élet, az emberek, a munkánk szeretetének felemelő erejét sugározta.

Utoljára – márciusban – akkor kértünk interjút tőle, amikor Kossuth-díjat kapott. S az is tény: azért kérdeztük amikor csak tudtuk, mert igencsak fontos volt nekünk, amit mondott.

Csokonai Attila

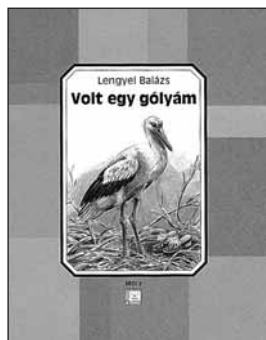
Könyvek nem csak nyárra

■ A cím minden itt ismertett szépirodalmi műre érvényes, de leginkább talán a Mi kicsoda sorozat 76. kötetére, ami ismeretterjesztő újdonság. Egy olyan természeti jelenséggel ismert meg bennünket a kötet, amely szerencsés esetben fenséges látvány, ellenkező esetben szörnyű katasztrófa is lehet. A kitűnően illusztrált könyv szakszerűen és közérthetően szól a kihunytt és az élő tűzhányókról, a gejzírekről, a vulkanológia eszközeiről, eredményeiről. A tűzhányók pusztítanak is, ám vannak olyan vulkánok, amelyek körül termékeny, ásványi anyagokban gazdag a talaj, ott évente többször is lehet termést betakarítani. A legkeményebb ásvány, a gyémánt a vulkánok mélyén keletkezett kő. Olvashatunk geotermikus hőerőművekről, és megtaláljuk benne a Föld legfontosabb tűzhányóinak felsorolását kontinensek szerint. A hozánk legközelebbi vulkánok Dél-Európában a Vezúv, Szantorini, Stromboli. Vajon ki tudja, hol található az összes vulkán névadója, az 500 m magas Vulcano? (Az illusztráció Gerd Ohnesorge munkája. Fordította: Francz Magdolna.)

Lengyel Balázs írt két kitűnő történelmi regényt (A szebeni fiúk, Ezüstgaras) az ifjúságnak, és írt remek megfigyelésekről tanuskodó, tanulságos állattörténeteket a kisebbeknek, amelyeket most Az én könyvtáram sorozatban adott ki (újra) a Móra Kiadó. A leghosszabb elbeszélés egy bajba jutott kis gólyáról szól, akin a mesélő, egy Gergő nevű kisfiú

igyekszik segíteni. Balambérnak eltörtött a lába, kétséges, hogy ezek után költözéskor el tud-e repülni a társaival. A doktor bácsi segített begipszelni a törött lábat, és időnként megnézi, mennyire javult a gólya állapota. Gergő pedig mindent elkövet, egy csomó gondot vesz a vállára, csak hogy föltáplálja, megerősítse a bajba jutott madarat. A Madárfogás és Az aranyhör-

csög című írás is arról szól, hogy az állatokat lehet szeretni, de még jobb, ha ismerjük őket, mert akkor tudunk megfelelően bánni velük. Ahogy a történeteket előadó gyerekek teszik. A könyvet Bakai Piroška rajzai díszítik.

Folytatódnak a Szerelmes lányok című Jacqueline Wilson regény hőseinek kalandjai. Mindent kifejez a második kötet címe: Lányok a pácban. Először a súlyfeleslegétől kell megszabadulnia, és igazán keményen küzd (koplal, úszni jár), hogy meglegyen a kellő eredmény. Persze bármiféle drasztikus diéta többet árt, mint használ, sőt életveszélyessé is válhat. Mint ahogy erre is látunk példát a komoly dolgokról is sok-sok humorral szóló műben. Nadine abban

bízik, hogy fölfedezi a reklámszakma, modell lesz belőle, ha minden szépen alakul. Vajon meddig tart a bűvölet? Magda összekerül egy fiúval, aki sajnos nem a tisztességes szándékairól híres. Ellie kedvenc tanárnője szülési szabadságra megy, vajon hogy fog kijönni az új tanárral? Karácsonykor kiderül, hogy Dan már egy másik lánnyal jár...A szerző ezúttal is szeretettel és empátiával ír tizenéves hőseiről, és látszik, hogy jártas a világukban. Oldottan, szórakoztatóan hívja fel olvasói figyelmét a felelősségre, amivel egyébként valamennyien tartozunk magunknak. A humoros rajzokat Nick Sharatt alkotta. Fordította: Damokos Kata.

Még csak két hónapja derült ki, hogy Mia egy kis európai ország trónörököse. A nyakigláb gimnazistát azóta gyötrik, hogy megtanuljon hercegnő módjára viselkedni. Mint naplójának első és második részéből tudjuk, a New York-i tinédzser ugyan tisztában van a reá váró feladatokkal, de sokkal jobban foglalkoztatja valami más. Úgy érzi, ő a legsze-

rencsétlenebb csaj a világon. Az elején nincs senkije, aztán végre jár valakivel, de ezzel nem hogy megoldódott volna legnagyobb problémája, kifejezetten rosszabb lett a helyzet: Kenny ugyanis nem az igazi. Az igazi, barátnőjének, Lillynek a bátyja. Aki – úgy látszik – éppen egy bioszesszennel jár. December 5-től követhetjük az eseményeket a napló 3. részében, amelyből kiderül, hogy Mia hamarosan Genovába utazik, de karácsonyig még rengeteg tanulnivalója van (át kell mennie a matematikvizsgán). És valahogy ren-

dezni kell a dolgot Kennivel, aki furcsa mód halogatja a lány meghívását a téli iskolabálba. Vajon mi az oka ennek? Meghátal-e a bakancsos hercegnő, vagy egyedül is elmegy a buliba? Izgalmas kérdések. (A nevetlen hercegnő naplója 4. kötete 2003 karácsonyára jelenik meg.)

Erich Kästner Az eltűnt miniatűr c. könyve nem kimondottan ifjúsági regény, de stílusa, remek humora alkalmassá teszi, hogy akár a tizenévesek is elolvassák. Különösen, ha

szertetik az izgalmas, fordultatos detektívtörténetet, vagy krimit. Egy derék berlini, ahogy a szerző mondja: egy érző lelkű hentesmester kapja-fogja magát, és átruccan Koppenhágába. Egyszerűen meglép otthonról. Úgy véli, éppen eleget állt már az üzletében a pult mögött, szeretne néhány kellemes napot eltölteni, ennyi kijár neki. Csak-hogy a számításába egy kis hiba csúszik, mit tesz a véletlen, belecsöppen egy rablási história kellős közepébe. A detektívek meg vannak győződve róla, hogy Külz papának a keze benne van egy értékes miniatűr ellopásában. A szellemes, mulatságos történethez Sajdik Ferenc készített illusztrációt. A regényt Sárközy Elga fordította.

Meg Cabot: A nevetlen hercegnő naplója. Ciceró, 221 old., 1690 Ft; Erich Kästner: Az eltűnt miniatűr. Holnap K., 202 old., 1750 Ft; Rainer Köthe: Vulkánok. Tessloff és Babilon. 48 old.; Lengyel Balázs: Volt egy gólyám. Móra. 125 old. 1490 Ft; Jacqueline Wilson: Lányok a pácban. Animus K., 214 old., 1690 Ft.

Cs. A.

WHO IS WHO?

Georges Faludy: A HALÁLTÁNC – BALLADA (részlet)

*Álszentek voltunk mindahányan,
s az évek szálltak, mint a percek,
véred kiontott harmatával
irgalmazz nekünk, Jézus Herceg!*

(Villon Ferenc átköltése)

ÚJ SZOLGÁLTATÁSUNK:

Új lehetőség a könyvvásárlásra:
KÖNYVHÉT könyvpostá

Tisztelt Olvasóink a Könyvhét olvasása közben érdeklődésüket felkeltő, és emiatt megvásárolni kívánt kiadványokat megrendelhetik közvetlenül a Könyvhét könyvpostá szolgáltatástól is.

A megrendeléseket utánvétellel (átvételtkor fizetendő) teljesítjük. A kézbesítési, illetve postázási költséget felszámítjuk.

Egy könyv megrendeléshez a következő adatok szükségesek:

A megrendelő neve, címe, számlázási címe (ha nem azonos a postázási címmel), telefonszáma, közületi megrendelő esetén az ügyintéző neve és telefonszáma is.

KÖNYVHÉT
könyvpostá

A könyvről: a könyv szerzője, címe, kiadója, megjelenési éve – illetve a felsoroltak közül azok az adatok, amelyek alapján a könyv azonosítható.

A megrendelés elküldhető
levélben, faxon, telefonon, e-mailben:

Könyvhét könyvpostá
1114 Budapest, Hamzsabégi út 31.
Telefon/fax: 466-0703
E-mail: konyvhet@axelero.hu

A Könyvhét előfizetőinek
5% árkedvezmény.

TÁJÉKOZTATJUK az érdeklődő kiadókat, nyomdákat, terjesztőket, hogy az INTERLIBER-EDUCA zágrábi könyvvásár idei díszvendége Magyarország lesz 2003. november 11–15. között.

A szépirodalom mellett az oktatásban használatos tankönyvek, szakkönyvek, Magyarországot bemutató albumok is kiemelt szerepet kapnak, valamint mód van árusításra is.

A horvát szervezők 100 négyzetméternyi kiállítóhelyet kínáltak fel a magyar könyvkultúra bemutatására. A stand berendezéséről, a könyvek kiszállításáról a HUNGAROFEST gondoskodik. Az adott területen a magyar kiadók részvétele ingyenes, ezenfelül költségtérítéssel, önálló stand rendelkezhető.

Felvilágosítás, jelentkezés az info@hungarofest.hu e-mail címen vagy a 266-2669-es telefonszámon a Hungarofest Kht.-nál.

A legnagyobb választék
A LÍRA ÉS LANT RT. BOLTJAIBAN
Internet: www.lira.hu, E-mail: lira@lira.hu

FÓKUSZ KÖNYVÁRUHÁZAK
1072 Budapest, Rákóczi út 14.
Telefon: 268-1103, fax: 267-9789
4026 Debrecen, Hunyadi u. 8-10.
Telefon: 52/ 322-237, fax: 52/416-091
3530 Miskolc, Széchenyi u. 7.
Telefon/fax: 46/348-496
7621 Pécs, Jókai u. 25.
Telefon: 72/312-835, fax: 72/314-988
6720 Szeged, Tisza L. krt. 34.
Telefon/fax: 62/420-624

SZAKKÖNYVÁRUHÁZAK
Infotéka Könyvesbolt
1088 Budapest, Rákóczi út 27/b
Telefon: 338-2739, fax: 484-0842
Iskolacentrum
1051 Budapest, Október 6. u. 9.
Telefon: 332-5595, fax: 311-1876
Mediprint Orvosi Könyvesbolt
1053 Budapest, Múzeum krt. 17.
Telefon: 317-4948, fax: 484-0023
Szakkönyvruház
1065 Budapest, Nagymező u. 43.
Telefon: 373-0500, fax: 373-0501
Technika Könyvesbolt
1114 Budapest, Bartók Béla út 15.
Telefon/fax: 466-7008

Minden ami zene

Kodály Zoltán Zeneműbolt, Antikvárium és Hangszerbolt
1053 Budapest, Múzeum krt. 21.
Telefon: 317-3347, fax: 317-4932
Rózsavölgyi és Társa Zeneműbolt
1052 Budapest, Szervita tér 5.
Telefon: 318-3312, fax: 318-3500

KÖNYVESBOLTOK
6500 Baja, Déry sétány 5.
Telefon/Fax: 79-322-582
1085 Budapest, József krt. 63.
Telefon: 328-0754, fax: 328-0755
1111 Budapest, Bartók B. út 50.
Telefon/fax: 466-5169, 386-0201
5600 Békéscsaba, Andrássy u. 3-5.
Telefon/fax: 66-450-550/221 mellék
5600 Békéscsaba, Andrássy u. 6.
Telefon/fax: 66-445-433
3300 Eger, Bajcsy-Zs. u. 2.
Telefon: 36-517-758, fax: 36-517-757
8640 Fonyód, Béke u. 3.
Telefon: 85-560-320, fax: 85-560-321
9021 Győr, Arany János u. 3.
Telefon/fax: 96-319-760
9021 Győr, Bajcsy-Zsilinszky u. 42.
Telefon/fax: 96-518-467, 96-324-611
6800 Hódmezővásárhely, Szegeft u. 8.
Telefon: 62-239-336
6100 Kiskunfélegyháza, Mártírok út 1.
Telefon/fax: 76-467-399
4600 Kisvárd, Szent L. u. 13.
Telefon: 45-506-140, fax: 45-506-141
7300 Komló, Városház tér 7.
Telefon/fax: 72-482-859
9730 Kőszeg, Városház u. 1.
Telefon/fax: 94-364-047
3530 Miskolc, Bajcsy-Zs. u. 2-4.
Telefon/fax: 46-509-513, 46-509-514
2750 Nagykőrös, Derkovits u. 1.
Telefon/fax: 53-352-546
4400 Nyíregyháza, Beresényi u. 5.
Telefon: 42-506-253, fax: 42-506-254
5900 Orosháza, Győry Vilmos tér 1.
Telefon: 68-473-315, fax: 68-418-112
3060 Páztó, Kölcsey F. u. 14.
Telefon/fax: 32-563-300
7621 Pécs, Széchenyi tér 8.
Telefon/fax: 72-310-427
2300 Ráckeve, Kossuth L. u. 12.
Telefon/fax: 24-424-855
3100 Salgótarján, Bem út 2.
Telefon/fax: 32-512-755
9400 Sopron, Előkapu út 5.
Telefon/fax: 99-312-868
5540 Szarvas, Kossuth u. 21/2.
Telefon: 66-214-937
7100 Szekszárd, Garay tér 14.
Telefon/fax: 74-413-469
2000 Szentendre, Fő tér 5.
Telefon/fax: 26-311-245
6600 Szentes, Kossuth u. 11.
Telefon/fax: 63-318-673
3170 Szécsény, Rákóczi út 92.
Telefon/fax: 32-372-650, 32-343-455
9700 Szombathely, Foghij 3.
Telefon: 94-505-855, fax: 94-505-854
2800 Tatabánya, Réti út 166.
Telefon/fax: 34-304-304
2600 Vác, Széchenyi u. 31.
Telefon/fax: 27-306-543
9800 Vasvár, Március 15. tér 3.
Telefon/fax: 94-370-178
8900 Zalaegerszeg, Kossuth L. u. 22.
Telefon/fax: 92-599-150

FokuszOnline könyvruház – WWW.FO.HU

Megjelent könyvek

2003. június 27. – július 10.

Az összeállítás a Könyvtárellátó Közhazsnú Társaság információs rendszere alapján készült. A felsorolt könyveket a Könyvtárellátó már felajánlotta megvásárlásra a könyvtáraknak, ill. megrendelhetők a társaság home lapján (www.kello.hu).

A

A bölcsesség kapuja. Fantasy antológia. Cherubion. (Cherubion fantasy exkluzív 52.)

ISBN: 963-9346-96-9 kötött: 1498 Ft

A férfitest kézikönyve. Papp-Ker.

ISBN: 963-9418-61-7 fűzött: 1790 Ft

A fizika alapjai. Nemz. Tankvk..

ISBN: 963-19-3275-3 kötött: 6000 Ft

Ábel Lily: Az Álomsziget csodái.

WJLF.

ISBN: 963-210-061-1 kötött: 2500 Ft

A kábítószer kipróbálásának okairól az egyetemi hallgatók körében végzett vizsgálatok alapján. ELTE Eötvös K.

ISBN: 963-463-628-4 fűzött: 2800 Ft

A Kossuth-láz Angliában. Balassi.

ISBN: 963-506-519-1 fűzött: 1800 Ft

Angol romantika. Esszék, naplók, levelek. Kijárat.

ISBN: 963-9529-01-X fűzött: 1800 Ft

Aniszi Kálmán: Oldott kéve. Köz-dök.

ISBN: 963-552-370-X fűzött: 1400 Ft

A polgári perrendtartás. KJK-Kerszöv.

ISBN: 963-224-720-5 fűzött: 997 Ft

Arnold Klára, S.: Ajándék!? Elfogadom. Galex 2000 BT.

ISBN: 963-210-110-3 fűzött: 600 Ft

A sámánhit emlékei. Török népek. Balassi. (Magyar őstörténeti könyvtár 17.)

ISBN: 963-506-495-0 fűzött: 2500 Ft

Az apácafökötő. Régi olasz novellák. Új Palatinus.

ISBN: 963-9487-17-1 kötött: 2200 Ft

Az Eötvös Collegium és a magyar irodalomtörténet. Tanulmányok. Argumentum: Eötvös J. Collegium. (Eötvös műhely)

ISBN: 963-446-252-9 fűzött: 1100 Ft

Az értelmezés rejtett terei. Shakespeare-tanulmányok. Kijárat.

ISBN: 963-9529-02-8 (hibás ISBN

963-9529-07-8) fűzött: 1800 Ft

Az Európa-jog ősforrásai. A kontinentális jogi kultúrák fejlődéstörténete. 2. jav. kiad.

Nemz. Tankvk. (Bibliotheca Cathedrae Historiae Juris Universitatis Catholicae de Petro Pázmány Nominatae)

ISBN: 963-19-4425-5 fűzött: 2408 Ft

"Az keresztényen olvasóknak". Magyar nyelvű bibliafordítások és – kiadások előszavai és ajánlásai a 16–17. századból.

Balassi. (Régi magyar könyvtár. Források 14.)

ISBN: 963-506-518-3 fűzött: 2000 Ft

B

Babulka Péter: Ismerjük fel a természetgyógy- és fűszernövényeket! Gabo.

ISBN: 963-9421-89-8 fűzött: 1450 Ft

Badó Attila – Bóka János: Ártatlanul halálra ítélték. Az amerikai igazságszolgáltatás tévedései. Nyitott Könyv.

ISBN: 963-206-989-7 kötött: 2500 Ft

Bánkuti András: Szélső értékek. Interart Stúdió.

ISBN: 963-9513-00-8 kötött: 4500 Ft

Bárdos Jenő: Az idegen nyelvek tanításának elméleti alapjai és

gyakorlata. 2. kiad. Nemz. Tankvk. (Nyelvpedagógia tankönyvsorozat)

ISBN: 963-19-4376-3 fűzött: 1929 Ft

Barna Erika, W.: Beszél az írás. Kézírásunk rejtett üzenetei. 3. bőv. kiad. Bibo.

ISBN: 963-9466-32-8 fűzött: 1800 Ft

Bátyi Zoltán: 66 Belami. Zsibbasztó történetek a Panel Pál lakótelepről. Bába.

ISBN: 963-9511-26-9 fűzött: 970 Ft

Beiner, Jürgen: Indiánfonatok. Cser K. (Színes ötletek 2003/74.)

ISBN: 963-9445-76-2 fűzött: 598 Ft

Bencsik Andrea: Várva várt babák. [Lombikbéli-történetek]. Magánkiad.

ISBN: 963-430-456-7 fűzött: 2900 Ft

Benkő Loránd: A történeti nyelvtudomány alapjai. 3. kiad. Nemz. Tankvk.

ISBN: 963-19-4380-1 fűzött: 2117 Ft

Benson, Stéphanie: Áldozatok a könyvtárban. Réz és Tsa. (Vörös-fekete könyvek)

ISBN: 963-210-135-9 fűzött: 1580 Ft

Besant, Annie: Karma: Újjászületés; Dharma. M. Teozófiai Társ.

ISBN: 963-85942-7-6 fűzött: 1867 Ft

Bölecz Béla: Elsodort falevelek. Egy számkivetett naplójából. Minerva.

ISBN: 963-86297-3-8 fűzött: 2900 Ft

Bozsik Adrienn: Gyöngyökszerek. Cser K. (Színes ötletek 2003/75.)

ISBN: 963-9445-74-6 fűzött: 598 Ft

Bstan-'dzin-rgya-mtsho (dalai láma), XIV.: Út az értékes élethez. Lelki gyakorlatok. Forever K.

ISBN: 963-86366-1-0 fűzött: 1650 Ft

Buckland, Raymond: A boszorkányság nagykönyve. Édesvíz.

ISBN: 963-528-516-7 kötött: 2900 Ft

Buja Zélandia. New Mark Kft.: PolgART. (Tabu. erotika 6.)

ISBN: 963-9306-51-7 kötött: 1700 Ft

Büntető jogszabályok. Btk., Btké: egységes szerkezetben a 2003. évi II. törvény – 2003. március 1-től – és a 2003. évi XV. törvény – 2003. július 1-től hatályos – módosított rendelkezéseivel. Rejtjel. fűzött: 1100 Ft

Busold, Stefanie: Képkerekezés. Cser K. (Színes ötletek 10. ksz.)

ISBN: 963-9445-79-7 fűzött: 998 Ft

Busquets, Jordi – Veiga, José Manuel: Az első 1000 szó piciknek. 2. kiad. Officina Junior.

ISBN: 963-9464-25-2 kötött: 2250 Ft

C

Cigányok a szociális földprogramban. Gondolat. (Szolnoki szociális műhely)

ISBN: 963-9500-43-7 fűzött: 2350 Ft

Coctoo, Jerome: Francia négyes. Amikor a galambok is alszanak. Forever K.

ISBN: 963-86351-9-3 fűzött: 1980 Ft

Cornel, Bob – Cornel, Phil: Berlin. [Útmutató]. So-motion.

ISBN: 963-202-940-2 kötött: 4984 Ft

Czékus Mihály: A tőzsde Murphy törvénykönyve. Szukits. (Meglepetés könyvek)

ISBN: 963-9441-63-5 kötött: 1690 Ft

Cs

Csanálossi Béla: Miskolc. Várostörténeti kalauz. 2. jav., bőv. kiad. Bibo.

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

Kedves Olvasónk!

Azt javasoljuk Önnek: fizessen elő lapunkra! Sokféle terjesztési módszert kipróbáltunk, és meg kellett állapítanunk, hogy egyik sem vetekszik az előfizetés módszerével.

A Könyvhetet megrendelheti a szerkesztőség címén:

1114 Budapest, Hamzsabégi út 31. levélben vagy az itt található kitöltött, kivágott megrendelőszelvényen, vagy faxon a 466-0703 telefonszámon.

MEGRENDELÉS

Megrendelem a Könyvhetet 1 évre 2880 Ft előfizetési díjért. Kérem, küldjenek postai csekket az előfizetési díj befizetéséhez.

NÉV.....

CÍM.....

Magyar Könyvgyűjtő

A régi könyvek és az antikvitások kedvelőinek.

Megvásárolható könyvesboltokban és újságárusoknál 660 forintért.

Kedvezményes előfizetési díj 2003. évre (10 szám) 4400 Ft.

Megrendelhető a szerkesztőségben: 1114 Budapest, Hamzsabégi út 31. Telefon/fax: 466-0703

MEGRENDELÉS

Igen, szeretnék tájékozott lenni a régiségek világában, emiatt megrendelem a Magyar Könyvgyűjtő c. újságot a 2003. évre (10 lapszám) 4400 Ft előfizetési díjért.

Kérem, küldjenek belföldi postautalványt és számlát az előfizetési díj befizetéséhez.

NÉV .....

CÍM .....

ISBN: 963-9466-29-8 fűzött: 890 Ft
Csiksomlyói passiójátékok a 18. századból. "Nap, hold és csillagok, velem zokogjatok!". Argumentum.
ISBN: 963-446-217-0 kötött: 3500 Ft
Csonka János [elektronikus dok.]. 1852–1939. Interaktív multimédia, BME OMIKK. (A magyar tudomány és technika nagyjai 3.)
ISBN: 963-593-456-4 Műanyag tokban: 2912 Ft

D

Dér Endre: Parázs. Kisregények. Bába.
ISBN: 963-9511-13-7 fűzött: 870 Ft
Dewhurst, Stephen C.: C++ hibaelhárító. Kiskapu.
ISBN: 963-9301-53-1 (hibás ISBN 963-9301-56-6) fűzött: 3920 Ft

E

Eleven örökség. Kenyér- és kásanövények a Kárpát-medencében. Agroinform.
ISBN: 963-502-781-8 kötött: 5600 Ft
Erdélyi szép szó. Hargita K.: Pro-Print.
ISBN: 973-85672-5-4 973-8468-10-8 kötött: 2296 Ft
Erdős Antal: Építmények tűzvédelmi követelményei. KJK-Kerszöv. (Építési segédkönyvek 4.)
ISBN: 963-224-709-4 fűzött: 5152 Ft
'Ermes Trismegistos: Corpus hermeticum; Tabula smaragdina. Hermész Trismegisztoz tanításai. Hermit.
ISBN: 963-9231-44-4 fűzött: 1600 Ft
Értékek az életben és a retorikában. Akad. K. (Pszichológiai tanulmányok 19.)
ISBN: 963-05-7992-8 kötött: 3500 Ft
Európai uniós csatlakozás és földtudomány. MTA Társkut. Közp. (Magyarország az ezredfordulón. Műhelytanulmányok)
ISBN: 963-508-389-0 fűzött: 900 Ft

F

Faludy György: A század vallo-másai. Válogatott versek, 1933-2003. Villon.
ISBN: 963-210-415-3 kötött: 2480 Ft
Farkas András: Az esztétikai ítélet. Művészeti pszichológiai modellek: [felsőoktatási tankönyv]. Nemz. Tankvk.
ISBN: 963-19-4123-X fűzött: 2744 Ft
Farkas Csaba: Balaton, hal-á-lom. Bába.
ISBN: 963-9511-21-8 fűzött: 1450 Ft
Farkas Jenő, Sz.: XIII+I párbeszéd a magyar-román kapcsolatokról. Palamart.
ISBN: 963-86146-9-2 fűzött: 1550 Ft
Farkas Pál: Egy önkéntes naplója. Szukits. (Meglepetés könyvek)
ISBN: 963-9441-62-7 kötött: 1490 Ft
Fejős Zoltán: Tárgyfordítások. Néprajzi múzeumi tanulmányok. Gondolat: BIP.
ISBN: 963-9500-42-9 fűzött: 1990 Ft
Fenyvesi Andrea: Kalóriasze-gény ételek. Saláták, diétás re-

ceptek: tippek, jó tanácsok: több mint 1000 recept. Papp-Ker.
ISBN: 963-9418-58-7 fűzött: 350 Ft
Filep Tamás Gusztáv: A hagyomány felemelt töre. Válogatott és új esszék, tanulmányok az 1918–1945 közötti (cseh)szlovákiai magyar kultúráról. Ister.
ISBN: 963-9243-71-X fűzött: 1990 Ft
Foer, Jonathan Safran: Minden világnál. Ulpius-ház.
ISBN: 963-9475-32-7 fűzött: 2480 Ft
Fried István: Öreg Jókai nem vén Jókai. Egy másik Jókai meg nem történt kalandjai az irodalomtörténetben. Ister.
ISBN: 963-9243-77-9 fűzött: 1700 Ft
Fuchs, Victor R.: A nemek közötti gazdasági egyenlőségekről. Nemz. Tankvk. (Közgazdasági kiskönyvtár)
ISBN: 963-19-3444-6 fűzött: 2990 Ft
Fukuyama, Francis: Poszthumán jövődönk. A biotechnológiai forradalom következményei. Európa.
ISBN: 963-07-7299-X kötött: 2400 Ft
Fülöp Antal: A bemutató. Szatirikus színmű két részben. Méry Ratio.
ISBN: 80-88837-46-4 kötött: 1500 Ft
Füzi László: A semmi közelében. Három magatartás: József Attila, Németh László és Márai Sándor gondolkodói alkatáról. Kalligram.
ISBN: 80-7149-551-4 kötött: 1990 Ft

G

Gaizler Gyula – Nyéky Kálmán: Bioetika. Gondolat Kiadói Kör.
ISBN: 963-9450-27-8 kötött: 2690 Ft
Gál István: Babits Mihály. Tanulmányok, szövegközlések, széljegyzetek. Argumentum: OSZK.
ISBN: 963-446-249-9 kötött: 4200 Ft
Germanus Gyula: A féhold fakó fényében. Palatinus.
ISBN: 963-9487-22-8 kötött: 2500 Ft
Görgényi István – Várkonyi Andrea: Felkészítő az angol gazdasági nyelvvizsgákra. [CD-melléklettel]. KJK-Kerszöv.
ISBN: 963-224-710-8 fűzött: 5320 Ft
Görtemaker, Manfred: A Német Szövetségi Köztársaság története. Az alapítástól napjainkig. Korona.
ISBN: 963-9376-77-9 kötött: 7280 Ft
Grubb, Jeff: Tűzkeresztség. Szukits.
ISBN: 963-9441-65-1 fűzött: 1290 Ft

Gy

Gyarmati János: Peru és a bolíviai határvidék. Dekameron. (Dekameron útikönyvek)
ISBN: 963-9331-37-6 fűzött: 5900 Ft
György Tibor: Krasznahorka és Betlér. Méry Ratio.
ISBN: 80-88837-52-9 kötött: 2900 Ft

H

Hadrovics László – Nyomárkay István: Magyar – horvát kisszótár. Akad. K.
ISBN: 963-05-7878-6 kötött: 2500 Ft

Hajdu Edit: Magyar szőlőfajták. ISBN: 963-286-017-9 kötött: 4980 Ft
Hajnóczy J. Gyula: Az építészet története: ékor. 1. Keleti és átmeneti kultúrák. 4. kiad. Nemzeti Tankvk.
ISBN: 963-19-4188-4 kötött: 3379 Ft
Hall, Robert E. – Taylor, John B.: Makroökonomia. Elmélet, gyakorlat, gazdaságpolitika. KJK-Kerszöv.
ISBN: 963-224-193-2 kötött: 5936 Ft
Halmosi Sándor: Babérfliget. Littera Nova.
ISBN: 963-9212-79-2 fűzött: 1000 Ft
Hámori Zoltán: Ember a póznán. Petőfi Lap- és Kvk.: Kecskeméti Lapok.
ISBN: 963-7813-47-0 fűzött: 2400 Ft
Határ Győző: Vitézlő Tururu nyaktörő kalandjai és szívárványos széphistóriája, melyben merészségén boldogságot nyer. Tururu és Türrü első meséjének folytatása – harminc felmondásban. Littera Nova. (Sophie könyvek 30.)
ISBN: 963-9212-77-6 kötött: 1200 Ft
Hegedűs József: Hiedelem és valóság. Külföldi és hazai nézetek a magyar nyelv rokonságáról. Akad. K.
ISBN: 963-05-7994-4 fűzött: 1980 Ft
Hehenkamp, Carolina: Az indigó jelenség. Egy új kor gyermekei: az indigó gyerekek ajándéka. Bioenergetic.
ISBN: 963-9343-86-2 fűzött: 1400 Ft
Hensher, Ann-Christin: Meleg vér. Tartozás Danielnek: bűnügyi regény. Réz és Tsa.
ISBN: 963-210-137-5 fűzött: 1780 Ft
Holzappel, Rudolf B.: Búvárkodás. Cser K. (Fitten & egészségesen)
ISBN: 963-9445-82-7 fűzött: 1498 Ft
Horváth Dezső: Dani Jani; Algyő, hol vagy? Bába.
ISBN: 963-9511-09-9 fűzött: 970 Ft
Hubai József: Magyarország természeti erőforrásainak külgazdasági földrajza. 2. kiad. Nemz. Tankvk.
ISBN: 963-19-4377-1 fűzött: 1307 Ft

J

Joyce, James: Ifjúkori önarckép. Regény. Arktisz.
ISBN: 963-8189-09-6 fűzött: 1990 Ft

K

Kahulits Andrea: Nonprofit jogi iratminták. KJK-Kerszöv. (Nonprofit segédkönyvek 4.)
ISBN: 963-224-715-9 fűzött: 5152 Ft
Karlovitz János – Karlovitz János Tibor: Korszerű oktatástechnológia. Eötvös J. Kvk.
ISBN: 963-9316-67-9 fűzött: 2240 Ft
Kava, Alex: A Gonosz. Harlequin. (A New York Times sikeres szerzője)
ISBN: 963-536-923-9 fűzött: 1795 Ft
Keményné Pálffy Katalin: Bevezetés a pszichológiába. [főiskolai tankönyv]. 11. kiad. Nemz. Tankvk.
ISBN: 963-19-4451-4 fűzött: 1064 Ft
Két évszázad gyermekei. A ti-

zenkilencedik-huszedik század gyermekkorának története. Eötvös J. Kvk.
ISBN: 963-9316-65-2 fűzött: 2464 Ft
Kiphard, Ernst J.: Az ügyetlen gyerekek. Akkord. (A mi gyere-künk)
ISBN: 963-7803-63-7 fűzött: 798 Ft
Király V. István: A halál és a meghalás tapasztalata. Metafizikai és alkalmazott filozófiai odate-kintés: kilenc szemszűrásban. Közddok.
ISBN: 963-552-369-6 fűzött: 1200 Ft
Kisfaludi András: Az adásvételi szerződés. 2. átd. kiad. KJK-Kerszöv. (Szerződéstartár 1.)
ISBN: 963-224-712-4 fűzött: 5152 Ft
Kis Tibor – Zelnik József: Testa-men. Leonardo evangéliuma. Ökotáj. (Ökotáj könyvek)
kötött: 1680 Ft
Ködöbocz József. OPKM. (Tudós tanárok, tanár tudósok)
ISBN: 963-9315-60-5 fűzött: 500 Ft
Komáromi Zsombor: A házimo-zi. Kossuth. (Dióhéjban)
ISBN: 963-09-4447-2 fűzött: 1790 Ft
Kostolany, André: Mérlegen... A jövő, tegnap, ma, holnap. Perfekt.
ISBN: 963-394-500-3 fűzött: 2490 Ft
Kovács Gyula: A Büntető Törvénykönyv különös részének vázlatja: tanszeglet. 2. Btk. XVI–XVIII. fejezet. Rejtjel.
ISBN: 963-9149-81-0 fűzött: 3600 Ft
Kövesdi Károly: Fókakönyv. Méry Ratio.
ISBN: 80-88837-45-6 kötött: 1300 Ft
Krász Lilla: A bába történeli szerepváltozása a 18. századi Magyarországon. Osiris. (Doktori mestermunkák)
ISBN: 963-389-351-8 fűzött: 1690 Ft
Krentz, Jayne Ann: Holtomiglan, holtodiglan. Európa.
ISBN: 963-07-7340-6 fűzött: 1500 Ft
Krugman, Paul R.: Földrajz és kereskedelem. Nemz. Tankvk. (Közgazdasági kiskönyvtár)
ISBN: 963-19-4076-4 fűzött: 2500 Ft
Kuntár Lajos: A véres Don. A 2. Honvéd Hadsereg Don menti harcai. 2. – Előszóval, függelékkel és képmelléklettel kieg. Vasi Szemle Szerk.
ISBN: 963-210-225-8 kötött: 1950 Ft
Kurtán Zsuzsa: Szakmai nyelvhasználat. Nemz. Tankvk.
ISBN: 963-19-4189-2 fűzött: 2600 Ft
Kuzmina Jekatyerina – Tamás Péter – Tóth Bertalan: Programozunk Delphi 7 rendszerben! Kylix megjegyzésekkel. ComputerBooks.
ISBN: 963-618-307-4 fűzött: 3860 Ft
Kuzmina Jekatyerina – Tamás Péter – Tóth Bertalan: Programozunk Visual Basic rendszerben! ComputerBooks.
ISBN: 963-618-308-2 fűzött: 3500 Ft

L

Labanc Ferenc: Egy zsarú bőr-ért. A Cattani kommandó egykori operatív nyomozóosztá-jának életrajzi története. Book-maker.

ISBN: 963-210-362-9 fűzött: 1900 Ft
Lackfi János: Hófogók. Versek. Ister.
 ISBN: 963-9243-73-6 fűzött: 1500 Ft
Lobogók hajnala. [Novellák a hatodikorból]. Inomi Kft.
 ISBN: 963-210-564-8 fűzött: 1590 Ft
Loiseau, Anne-Francoise – Couronne, Pierre: A cirkuszi műlovarnó; Az első bál. Egmont-Hungary. (Elbűvölő Sissi)
 ISBN: 963-627-863-6 kötött: 1299 Ft
Lokális világok. Együttélés a Kárpát-medencében. MTA Társkut. Közp. (Magyarország az ezredfordulón. Műhelytanulmányok)
 ISBN: 963-508-387-4 fűzött: 1200 Ft

M

Magony Imre: Azok az évek. Székesfehérvár történeti kronológiája, 1948–1990. Bogárd és Vidéke Lapk. és Ny.
 ISBN: 963-85650-8-X fűzött: 2600 Ft
Magyar – angol – magyar jogi szakszótár. KJK-Kerszöv.
 ISBN: 963-224-714-0 kötött: 9408 Ft
Magyar értelmező kéziszótár. 2. átd. kiad. Akad. K.
 ISBN: 963-05-7874-3 kötött: 7500 Ft
Mol, Arnold: Házaspárbaj. Nyerjünk mindketten. Harmat.
 ISBN: 963-9148-86-5 fűzött: 1100 Ft
Moldvai csángó-magyar okmánytár, 1467–1706. 2. kiad. Teleki L. Alapítvány.
 ISBN: 963-86291-9-3 kötött: 5600 Ft
Mönks, Franz J. – Ypenburg, Irene H.: A nagyon tehetséges gyerekek. Akkord. (A mi gyerekünck)
 ISBN: 963-7803-65-5 fűzött: 798 Ft
Mühleib, Friedhelm: Fitten, szépen, egészségesen – Vitaminok. A jó erőnléthez és a jó közérzethez: célzott és tudatos vitaminfogyasztás, teszt: az Ön vitaminszükséglete, recepttípek a mindennapokra. Holló. (Egészséges életmód)
 ISBN: 963-684-083-0 kötött: 1790 Ft
Múlt századi hétköznapiak. Tanulmányok a Kádár-rendszer kialakulásának időszakáról. 1956-os Int.
 ISBN: 963-210-508-7 fűzött: 3800 Ft
Murányi-Kovács Endréné – Kabainé Huszka Antónia: A gyermekkori és a serdülőkorai személyiségzavarok pszichológiája. 6. kiad., Nemz. Tankvk.
 ISBN: 963-19-4436-0 kötött: 1904 Ft

N

Nádasi Katalin: Mint préselt virágok... Emlékek, álmok, élet. Daska Kv.
 ISBN: 963-430-435-4 fűzött: 1800 Ft
Nagy Botond – Péter László: Magyarország: kulturális érté-

keink, természeti kincseink. Grimm.
 ISBN: 963-9087-65-3 kötött: 4900 Ft
Nagy Lajos, L.: "A fenséges kert legerősebb fája". A kun kérdérről és a fény vallásáról. Fönix Kvműhely: "Múltat és Jövendőt" Közműv. Egyes. (Fönix könyvek 48.)
 ISBN: 963-86367-0-X fűzött: 1667 Ft
Nagy L. János: A retorikus nyelvhasználat Weöres Sándor költészetében. Akad. K.
 ISBN: 963-05-7907-3 fűzött: 2340 Ft
Nagyváthy János: 50 újabb hegymászótúra. A Bécsi-erdőtől a Svájci-Alpokig. Természetjáró Fialatok Szövets.: Szerző: Next-Door.
 ISBN: 963-210-213-4 kötött: 4500 Ft
Nemere István: II. Rákóczi Ferenc magánélete. Anno.
 ISBN: 963-375-243-4 fűzött: 500 Ft
Némethné Benkő Erzsébet: Simogató fénysugarak. Válogatott versek, prózák. Krúdy Irod. Kör.
 ISBN: (hibás 9-36430252-1) fűzött: 1120 Ft
Nemzeti identitás és külpolitika Közép- és Kelet-Európában. Teleki L. Alapítvány.
 ISBN: 963-86388-0-X kötött: 2850 Ft
Nowacki, Jacek: Krakko. Víkendkalauz térképekkel. Z-Press.
 ISBN: 963-9493-03-1 fűzött: 1340 Ft

O

Operációkutatás. Matematika közgazdászoknak. 1. köt. 11. kiad. Nemz. Tankvk.
 ISBN: 963-19-4378-X fűzött: 1402 Ft
Operációkutatás. Matematika közgazdászoknak. 2. köt. 10. kiad. Nemz. Tankvk.
 ISBN: 963-19-4379-8 fűzött: 1454 Ft
Ormándi János: A kultúrpolitikus Keresztury Dezső. APC-Stúdió.
 ISBN: 963-9135-58-5 fűzött: 1933 Ft

Ö

Öt hegység a Kárpát-kanyarból [Kart. dok.]: Királykő, Bucsecs, Keresztény-havas, Nagykö-havas, Csukás. 1:70000, DIMAP.
 ISBN: 963-86379-0-0 CM 1400 Ft

P

Pálinkás István: Kapolcsi beszélgetések Taliándörögdön. Zalaegerszeg, Pannon Lapok Társasága. (Utunk Európába)
 ISBN: 963-210-045-X kötött: 2480 Ft
Palmer, Martin: Jin és jang. Egyensúly és harmónia a kínai bölcseletben, művészetben és hétköznapiakban. Édesvíz.
 ISBN: 963-528-672-4 fűzött: 1890 Ft
Pápay József: Development of petroleum reservoirs. Theory

and practice. Akad. K.
 ISBN: 963-05-7927-8 kötött: 4900 Ft
Papp Tibor: Vendégszövegek (n). Összegyűjtött versek és vizuális költemények, 1957-2002. Ister. (Ister kortárs írók)
 ISBN: 963-9243-70-1 kötött: 3300 Ft
Pernes Gyula: "A kultúra és Győr szerelmese...". Győri Vár. Kvt.
 ISBN: 963-204-333-2 kötött: 1000 Ft
Perry, Stephani: Az iszonyat oka. Szukits.
 ISBN: 963-9441-66-X fűzött: 1390 Ft
Petercsák Tivadar: Nemesi és paraszti közbirtokosságok Heves megyében, XVIII–XX. század. Heves M. Múz. Szerv.: Dobó Vármú. (Studia Agriensia 23.)
 ISBN: 963-7223-45-2 fűzött: 1000 Ft
Péter László: Szegedi tudósítások. Válogatott írások. Bába.
 ISBN: 963-9511-28-5 fűzött: 1450 Ft
Polgár Gyula: Kapitalista közgazdaságtan. Accordia.
 ISBN: 963-9502-15-4 fűzött: 1490 Ft
Polner Zoltán: Harmadik század beszélgetés. Bába.
 ISBN: 963-9511-17-X fűzött: 970 Ft
Polner Zoltán: Noé bárkája. Válogatott versek. Bába.
 ISBN: 963-9511-16-1 fűzött: 1450 Ft
Pozsonyi Ádám: A Lenin-szobor helyén bombatölcsér tátong. A magyar punk története, 1978–1990. 2., bőv. és jav. kiad. Mucska kv.
 ISBN: 963-430-320-X fűzött: 2100 Ft
Pozzoli, Milena Ercole: A Loire menti kastélyok. Gabo. (A világ legszebb helyei)
 ISBN: 963-8009-21-7 kötött: 4990 Ft
Pozzoli, Milena Ercole: Párizs. Gabo. (A világ legszebb helyei)
 ISBN: 963-8009-25-X kötött: 4990 Ft

R

Révai új lexikona. 11. köt. Kad – Kla. Babits K.
 ISBN: 963-9272-94-9 kötött: 5200 Ft
Richter, Erwin – Brügge, Walburga – Mohs, Katharina: Dádóg a gyerek? Akkord. (A mi gyerekünck)
 ISBN: 963-7803-64-5 fűzött: 798 Ft
Richter, Erwin – Brügge, Walburga – Mohs, Katharina: Így tanulnak beszélni a gyerekek. Akkord. (A mi gyerekünck)
 ISBN: 963-7803-62-9 fűzött: 798 Ft
Ridley, Jasper Godwin: A szabadkőművesek. Gold Book.
 ISBN: 963-9437-46-8 kötött: 1980 Ft
Roberts, Nora: A halál árnyéka. 3. A Fekete Sólyom. Harlequin. (A New York Times sikerszerzője)
 ISBN: 963-537-173-X fűzött: 995 Ft
Romhányi Gyula: Ködben. Összegyűjtött versek. Madách Vár. Kvt.

ISBN: 963-210-372-6 fűzött: 784 Ft

S

Sajó László: Válasz búcsúlevélre. Osiris.
 ISBN: 963-389-428-X fűzött: 1180 Ft
Sandifer, Jon: Feng shui asztrológia. Édesvíz.
 ISBN: 963-528-670-8 fűzött: 1990 Ft
Schéner Mihály virágtára. Mezőházi költők antológiája. Bába.
 ISBN: 963-9511-24-2 fűzött: 1450 Ft
Seelig, Hans Péter – Meiners, Marion: Laborleletek – amit a teszt elárul. Az orvosi lelet magyarázata: fontos referenciaértékek: mit tehetünk kritikus adatok esetén: extra: otthoni tesztek. Holló. (Egészséges életmód)
 ISBN: 963-684-088-1 kötött: 1790 Ft
Solymár József: Palóc lakoma. Izék és emlékek. Palócföld folyóirat. (Palócföld könyvek)
 ISBN: 963-7284-35-4 fűzött: 800 Ft
Sós Judit – Farkas Zoltán: Szlovákia: útikönyv. [Részletes útikalauz a Felvidék rejtett kincseiről]. JEL-KÉP BT.
 ISBN: 963-210-443-9 fűzött: 2800 Ft
Soulek, Ivan – Martinek, Karel: Kerékpározás. Hegyi, országúti, hobbi, verseny. Cser K. (Fit & egészségesen)
 ISBN: 963-9445-83-5 fűzött: 1498 Ft

Sz

Szabó Gábor – Borus Gábor – Kőszegfalvi Ferenc: Hódmezővásárhely történeti kronológiája. Bába.
 ISBN: 963-9511-29-3 fűzött: 1450 Ft
Szabó Ottó: Stációk. Méry Ratio.
 ISBN: 80-88837-47-2 kötött: 2400 Ft
Szakály Sándor: A magyar katonai felső vezetés, 1938–1945. Lexikon és adattár. 2. jav., kieg. kiad. Ister.
 ISBN: 963-9243-76-0 kötött: 3200 Ft
Szakály Sándor: Katonáról, történelemről, önmagunkról. 1. Kik voltak, honnan jöttek. Cikkek, interjúk, dokumentumok. Ister. (Szakály Sándor válogatott művei)
 ISBN: 963-9243-78-7 fűzött: 1600 Ft
Székelyföld [Kart. dok.]. 1:250 000, Cartographia.
 ISBN: 963-352-441-5 CM 950 Ft
Szepes Erika: Olvassunk együtt! [felsőoktatási tankönyv] 3. Szerep és személyesség. vers-elemzések. Nemzeti Tankvk.
 ISBN: 963-19-3281-8 fűzött: 2770 Ft
Szepesi Attila: Széllal szálló esztendő. Beregi szöttek. Bába.
 ISBN: 963-9511-35-1 fűzött: 650 Ft
Szilágyi Kiss Margit – Simon M.

webconsult

► Arculattervezés, Interaktív honlapok készítése, ►
 ► Internetes alkalmazásfejlesztés, Elektronikus kereskedelem ►
 ► Szaktanácsadás ►

Telefon: 432-9435, 432-9436, 261-2160

<http://www.webconsult.hu>

Veronika: Keresztút. Bíró.
ISBN: 963-9289-65-5 fűzött: 670 Ft
Szirmay-Kalos László – Antal
György – Csonka Ferenc: Há-
romdimenziós grafika, animá-
ció és játékfejlesztés. Compu-
terBooks: Leonardo SNS.
ISBN: 963-618-303-1 kötött: 5496 Ft
Szolnok [Kart. dok.]. Térkép:
Stadtplan: map. 1:17 000, Car-
tographia.
ISBN: 963-352-380-X CM 450 Ft

T

Tabucchi, Antonio: Indiai éjsza-
ka. Mágus. (Tempera)
ISBN: 963-86347-1-5 fűzött: 1190 Ft
Tamasi Mihály: Új gazdasági elit
Szegeden. Bába.
ISBN: 963-9511-25-0 fűzött: 900 Ft
Tari Annamária: Intim szféra. [Ha
vannak kérdéseid, amelyeket so-
sem mernél kimondani]. Brand.
ISBN: 963-528-716-X kötött: 2490 Ft
Thuswaldner, Werner: Pitters-
berg. Ulpius-ház.
ISBN: 963-9475-17-3 fűzött: 1780 Ft
Tököly Gábor: Kastélyok, kúriák,
udvarházak Gömörben. 1. Mé-
ry Ratio.
ISBN: 80-88837-50-2 kötött: 2900 Ft
Tolnai Kálmán: Falusi disznóvá-
gás. Magyaros ízek sertéshús-
ból. 2. kiad. Kalligram.
ISBN: 80-7149-539-5 fűzött: 1990 Ft
Tóth Béla: Tudósítások a török
kori Szegedről. Bába.
ISBN: 963-9511-23-4 fűzött: 498 Ft
Tóth József – Héda Tamás: Ba-
li. Az istenek szigete: [Indoné-

zia]. LPI Produkciós Iroda.
(Odysseia útkönyvsorozat)
ISBN: 963-210-387-4 fűzött: 2500 Ft
Tóth László: Átváltozás avagy
Az "itt" és az "ott". Mozdulatok
egy arcképhez a múlt század-
ból: Összegyűjtött versek és ér-
telmezések, 1967–2003. Kalli-
gram.
ISBN: 80-7149-559-X kötött: 3200 Ft
Turai Kamil: Magyar metafizika.
Ősi bölcséletünk felcsendülé-
se: [kézikönyv a harmadik év-
ezredre]. 2. kiad. Kecskeméti
Lapok. (Porta könyvek)
ISBN: 963-7908-48-X fűzött: 2000 Ft
Turi József – Szépfalusi József:
Ábránd. [Próza]. Bába. (Tisza
hangja)
ISBN: 963-9511-18-8 fűzött: 650 Ft
Tvrzník, Alex – Soumar, Libor:
Futás. A joggingtól a maratoni-
g. Cser K. (Fitten & egészsége-
sen)
ISBN: 963-9445-73-8 fűzött: 1498 Ft

U

Udvari István: Vasvári Pál család-
járól, életéről. Vasvári Középisk.,
Szakisk. és Kollégium. (Vasvári
Pál Társaság füzetei 15.)
ISBN: 963-210-371-8 fűzött: 583 Ft

V

Vannay László: Fizika összefog-
laló és példatár. Typotex.
ISBN: 963-9326-81-X fűzött: 3400 Ft
Váradai Péter Pál – Gaál Anikó:
Erdély, Székelyföld. 1. Korond

és vidéke. Közdok.
ISBN: 963-552-305-X kötött: 4800 Ft
Varga Mihály: Orosz László.
Kecskeméti Lapok. (Porta
könyvek)
ISBN: 963-7813-46-2 fűzött: 1500 Ft
Varga Rudolf: Csak ez a gics-
ces, gagyi élet. Szépirás K.
ISBN: 963-8633-07-7 fűzött: 2020 Ft
Vári Fábán László: Harminchá-
rom év. Versek. Felsőmagyar-
ország- Szépirás K.
ISBN: 963-8633-05-0 fűzött: 1500 Ft
Végyvári Lajos: Szönyi István,
Bernáth Aurél. Well-Press K.
ISBN: 963-9490-17-2 kötött: 4990 Ft
Verne, Jules: A föld felfedezése.
Híresebb utazók története a
XVIII. századig. 3. köt. Unikor-
nis. (Jules Verne összes művei
65.)
ISBN: 963-427-480-3 kötött: 3400 Ft
Vér Sándor: Életfa. 2. jav. kiad.
Bába. (Tisza hangja 86.)
ISBN: 963-9347-21-3 fűzött: 650 Ft
Veszélka Attila: Hölderlin napló-
jából. Bába.
ISBN: 963-9511-27-7 fűzött: 498 Ft
Virtue, Doreen: Fényküldöttek
útja. A földi életforma okozta tu-
dati törlés feloldása, természe-
tes spirituális és gyógyító adott-
ságok felélesztése. Mandala-
Seva Kvk.
ISBN: 963-9436-11-9 fűzött: 1990 Ft

W

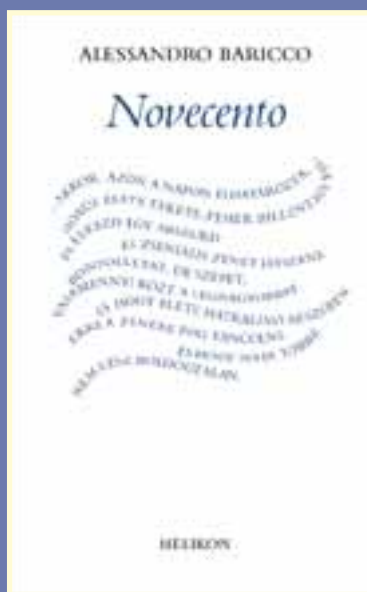
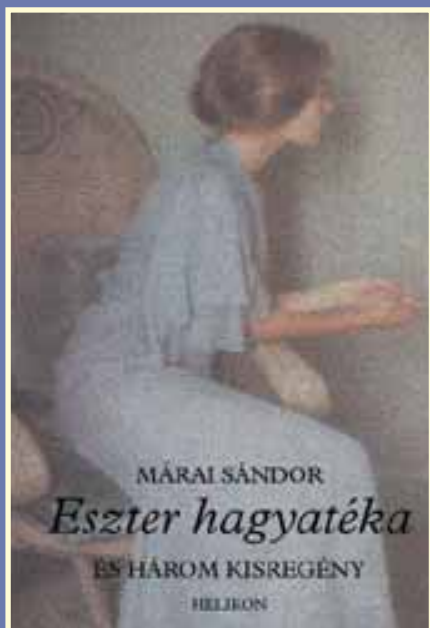
Wagner, Beatrice – Liebke,
Frank: Vércsoport-diéta. A

négy vércsoportnak megfelelő
életmód-, fitness- és táplálko-
zási tanácsok: táplálkozási út-
mutatóval. Alexandra.
ISBN: 963-367-962-1 fűzött: 1499 Ft
Weöres Sándor: Egybegyűjtött
írók. Versek, kisebb prózai
írók. 1. köt. 6. kiad. Argumen-
tum: Weöres S. örököse. (Weö-
res Sándor életműkiadás)
kötött:
Weöres Sándor: Egybegyűjtött
írók. Versek, kisebb prózai
írók. 2. köt. 6. kiad. Argumen-
tum: Weöres S. örököse. (Weö-
res Sándor életműkiadás)
kötött:
Weöres Sándor: Egybegyűjtött
írók. Versek, kisebb prózai
írók. 3. köt. 6. kiad. Argumen-
tum: Weöres S. örököse. (Weö-
res Sándor életműkiadás)
kötött: 9500 Ft (1–3. kötet együtt)

Z

Zalavári József: Designökológiai
kislexikon. sok képes illusztrá-
cióval. 2. átd. kiad. Osiris.
ISBN: 963-389-484-0 fűzött: 1880 Ft
Zauner, Renate: A hátfájás. Fej-
és nyakfájás, váll-kar-fájdalom,
teniszkönyök, isiász, derékszá-
ba és porckorongproblémák: a
legjobb gyakorlatok és a leg-
hatásosabb terápiák: egészséges
hát sportolással. Holló. (Egész-
séges életmód)
ISBN: 963-684-087-3 kötött: 1790 Ft

A könyvek megrendelhetők a Helikon Kiadónál (1053 Budapest, Papnövelde utca 8.), telefonon Varga Istvánnál a 317-4987-es számon, vagy a 317-4967-es faxon, valamint megvásárolhatók a Helikon Könyvesháznál: Budapest VI., Bajcsy-Zsilinszky út 37., és megrendelhetők a www.bookline.hu internetes könyvruházban.

A SZÉPHALOM KÖNYVMŰHELY NYÁRI KÖNYVAJÁNLATA

A genom (tanulmányok) szerk. Hídvégi Egon, B/5, 280 old., keménytáblás, 3200 Ft

A legjobb magyar génkutatók adják közre a tudományterület legfrissebb eredményeit a laikus érdeklődő számára is érthető megfogalmazásban.

Báger Gusztáv: Időtáv mollban (új versek) A/5, 80 old., keménytáblás kötésben, 1600 Ft

A költő hatodik kötete szikár, modern liraiságával értékes hozzájárulást az új magyar költészethez.

Bálint Péter: Szentkuthy áruhában (tanulmánykötet) A/5, 168 old., kartonkötésben, 1600 Ft

A kötet szenvedélyes kísérlet Szentkuthy Miklós sokarcú, szuggesztív, de magát nehezen megismerni engedő írói személyiségének, életművének meghódítására.

Bioetika – Ökumené (tanulmányok, szerk. Dr. Makó János, Ulrich Zoltán) A/5, 328 old., kartonkötésben, 2000 Ft

Korunk két nagy szellemi mozgalmát elemzik neves szakemberek: Gaizler Gyula, Csányi Vilmos, Deme Tamás, Venetiánér Pál, Nemeshegyi Péter, Bábel Balázs, Békés Gellért, Solt Pál és mások.

Jókai Anna: A mérleg nyelve, II. (esszék, interjúk – életmű sorozat) B/5, 320 old., keménytáblás, 2990 Ft

A Kossuth-díjas író legendás, Ima Magyarországról c. versével induló kötet a tavaly megjelent esszégyűjtemény második része, folytatása.

Kiss Benedek: Nyáresti delirium (új versek) A/5, 126 old., keménytáblás, 1600 Ft

A József Attila-díjas költő új verseinek alapműve az átélte idő, amely a mulandóság élményével együtt meghozza a felszabadult bölcsességet is.

László Ernő: Ropog az égbolt (válogatott versek) A/5, 160 old., kartonkötésben, 1200 Ft

A klasszikus formák iránt elkötelezett, ritkán publikáló költő verseinek gyűjteménye.

Mezey Katalin: A kidöntött kerítés (elbeszélések – Oláh Mátyás László színes illusztrációival) A/5, 72 old., kartonkötésben, 980 Ft

A már jól olvasó korosztálynak és szüleinek szólnak az író gyermekkorát felidéző történetek.

Nagy Gáspár: Ezredváltó, sűrű évek (100 új vers), A/5, 198 old., keménytáblás, 1900 Ft

A Kossuth-díjas költő 1998 és 2003 tavasza között kelet-

kezett 100 verse a korszak taktilizmaival szemben a megőrzés, az emberi szolidaritás és elkötelezettség könyve.

Pósa Zoltán: Aranykori tekercsek (regény), A/5, 815 old., kartonkötésben, 2900 Ft

A monumentális szurrealista regény az író gyermek- és fiatalkorának, egyetemi éveinek, sorsdöntő szerelmeinek élményvilágából táplálkozik.

A szabadművelődéstől a közösségi művelődésig (tanulmányok, szerkesztette **Beke Pál** és **Deme Tamás**), A/5, 400 old., kartonkötésben, 2000 Ft

Az elmúlt 50 év közművelődési mozgalmairól szól a kötet, amely ma, a közművelődés szerkezeti átalakulása idején különösen aktuális.

Szabó Iván: Fagyöngy és jegenyé (két kisregény és elbeszélések), A/5, 256 old., kartonkötésben, 1700 Ft

A rendszerváltozás korának jellegzetes életútjai elevenednek meg a második szépprózai művét publikáló író-politikus kötetében.

Szepes Erika: Biborban és feketében az ezredvégen – Sebők Éva mítoszai (ARANYHAL sorozat – monográfia) F/5, 80 old., kartonkötésben, 1000 Ft

A József Attila-díjas költőnő, Sebők Éva életművét mutatja be, elemzi a jeles irodalomtörténész monográfiájában.

Szepes Erika: Biborban és feketében az ezredvégen – Sebők Éva mítoszai (ARANYHAL sorozat – monográfia) F/5, 80 old., kartonkötésben, 1000 Ft

A József Attila-díjas költőnő, Sebők Éva életművét mutatja be, elemzi a jeles irodalomtörténész monográfiájában.

Vasy Géza: Költői világok (tanulmányok, esszék) F/5, 440 old., kartonkötésben, 2100 Ft

A József Attila-díjas irodalomtörténész 20. századi költők: Sinka István, Kálnoky László, Csoóri Sándor, Juhász Ferenc, Bertók László, Tolnai Ottó, Utassy József és mások műveit elemelve mutatja be korunk lirájának egy markáns vonulatát.

Vári Zsolt: Megjöttem (képzőművészeti album – Hubay Miklós előszavával) A/5, 48 old., kartonkötésben, 1600 Ft

A most induló, nagy tehetségű festő, a roma képzőművészet új alkotóját mutatja be az igényes kivitelű, színes album.

Címünk: 1068 Bp, Városligeti fasor 38. Telefon/fax: 351-0593, iroalap@interware.hu; www.szephalom-konyvmuhely.hu Kiadónkban vásárolóinknak 20% engedményt nyújtunk!